

Innst. O. nr. 12

(1999-2000)

Innstilling fra finanskomiteen om skatte- og avgiftsopplegget 2000 - Lovendringer

Ot.prp. nr. 1 (1999-2000)

Til Odelstinget

1. INNLEDNING

Stortingets forretningsorden § 19 annet og tredje ledd lyder:

«Senest den 20. november skal finanskomiteen avgi innstilling (Budsjett-innst. S. I) om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndeling i rammeområder fastsatt av Stortinget i henhold til § 22 tredje ledd. Forslaget til bevilgningsvedtak som utformes i innstillingen eller fremsettes ved behandlingen av den, skal inneholde beløp for alle rammer, og kan ikke gå under rammenivå. I Stortinget kan det ikke voteres særskilt over enkelte deler av et slikt forslag.

Finanskomiteen avgir samtidig innstilling vedrørende skatter og avgifter og rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner.»

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Berit Brørby, Erik Dalheim, Ranveig Frøiland, Trond Giske, Tore Nordtun og Hill-Marta Solberg, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm, lederen Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørffonn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet, Jørgen Holte, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og fra Tverrpolitisk Folkevalgte, Steinar Bastesen, viser til at Regjeringen i statsråd 24. september 1999 fremmet Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatteopplegget 2000 - Lovendringer.

I brev av 12. november 1999 fra finansministeren til Stortinget redegjøres i punkt D for behov for enkelte korreksjoner i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte- og avgiftsopplegget 2000 - Lovendringer, jf. vedlegg 1 til denne innstilling.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag til lovendringer vedrørende skatte- og avgiftsopplegget 2000. Komiteen viser til at det er ulike syn i komiteen når det gjelder skatteopplegget. Komiteen viser i denne forbindelse til komiteens og de enkelte fraksjoners forslag og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til avtale mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet og omtale av denne i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) og Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000). Det vises videre til omtale av konkrete forslag til lovendringer bl.a. knyttet til innføring av et nytt lønnsfradrag, endringer i skattereglene for rederiskaper, endringer i avskrivingssetser for bygg/anlegg og forretningsbygg samt avvikling av AMS-ordningen i kap. 31.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til avtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet om statsbudsjettet for 2000, som gir påløpte skatte- og avgiftsøkninger på 2 091 mill. kroner og påløpte skattelettelser på 1 885 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Skattelettelsene gis gjennom innfasing av et lønnsfradrag på 30 600 kroner som får virkning for de laveste lønnsinntektene med provenyvirkning 1 195 mill. kroner. I tillegg gis skattereduksjoner gjennom lønnsjustering av innslagspunktet i 1. trinn i toppskatten til 277 800 kroner i klasse 1 og 329 000 kroner i klasse 2 med påløpt provenyvirkning 550 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at det er oppnådd enighet om følgende skatte- og avgiftsøkninger:

- Innstramminger i rederibeskatningen tilsvarende påløpt provenyøkning på 195 mill. kroner. Tiltakene omfatter innstramming i fradragretten for gjeldsrenter, økt skatt ved høy egenkapital, innfø-

ring av skatteplikt for valutagevinster, enkelte innstramminger ved konserninterne overføringer og økt tonnasjeavgift.

- Innstramminger i delingsmodellen tilsvarende påløpt provenyøkning på 185 mill. kroner. Tiltakene omfatter innstramming i identifikasjonsregelen (liberale yrker) og redusert kapitalavkastningsrate med 1 prosentenheter til 10 pst.
- Nytt 2. trinn i toppskatten på inntekter over 762 700 kroner tilsvarende påløpt provenyøkning på 570 mill. kroner.
- AMS-ordningen avvikles med påløpt provenyøkning på 450 mill. kroner.
- Redusert avskrivningssats for forretningsbygg og bygg og anlegg med påløpt provenyøkning på 460 mill. kroner. For bygg og anlegg reduseres avskrivningssatsen fra 5 pst. til 4 pst. (fra 10 pst. til 8 pst. for bygg med antatt kort levetid). For forretningsbygg reduseres avskrivningssatsen fra 2 pst. til 1 pst. i sentrale strøk og fra 4 pst. til 2 pst. i distriktene.
- Engangsavgiften (vektkomponenten) økes for tyngre biler tilsvarende påløpt provenyøkning på 107 mill. kroner.

For nærmere omtale av de enkelte forslag vises til de enkelte avsnitt nedenfor og til disse medlemmers merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000).

Disse medlemmer viser til at budsjettforliket innebærer en omfordeling fra de med høyest inntekt og enkelte næringsdrivende til de med lavest lønnsinntekt. Samtidig er det lagt vekt på lønnsjustering av innslagspunktet i 1. trinn i toppskatten fra 269 100 kroner til 277 800 kroner i klasse 1, og fra 318 600 kroner til 329 000 kroner i klasse 2. Omfordelingen er delvis finansiert gjennom å oppheve AMS-ordningen. Ordningen gir ikke positive bidrag til samlet sparing og framstår dermed som en tilfeldig skattegave til de som har penger å sette av til kjøp av aksjer med 4 års bindingstid. Innfasingen av et nytt lønnsfradrag på 30 600 kroner gir redusert skatt for 266 000 enslige og 178 000 ektepar. Skattelettelsen på lave lønnsinntekter får dermed betydning for 622 000 personer. Disse medlemmer vil til sammelikning peke på at det nye trinnet i toppskatten øker skatten for de som har de høyeste personinntektene, om lag 28 000 personer. Disse personene har også relativt høye samlede inntekter bl.a. fra aksjer og annen kapital. Etter disse medlemmers syn gir derfor det omforente skatteopplegget for 2000 en meget god omfordeling fra de med høye inntekter til de med lavest lønnsinntekt.

Disse medlemmer vil peke på at budsjettavtalen innebærer en videreføring av forsørgerfradraget i skatt på 1 820 kroner for alle fram til 18 år. Dette motsvares av endring i barnetrygdsatsene og utvidelse av barnetrygden for barn mellom 16 og 18 år. Disse

medlemmer vil peke på avtalen som innebærer at utvidelsen av barnetrygden utsettes til å gjelde fra 1. mai 2000, og at dette innebærer en innstramming på 400 mill. kroner i forhold til Regjeringens opplegg. Budsjettavtalen innebærer følgende satser for barnetrygd og forsørgerfradrag i skatt:

- Generelle barnetrygdsatser på 9 948 kroner pr. 1. og 2. barn pr. år, og 10 944 kroner pr. 3. og følgende barn pr. år.
- Ekstra barnetrygd i Finnmark og Nord-Troms på 3 792 kroner pr. barn pr. år.
- Småbarnstillegg på 7 884 kroner pr. barn pr. år.
- Forsørgerfradrag i skatt på 1 820 kroner for alle uavhengig av inntekt og med samme sats for barn (0-15 år) og ungdom (16-18 år).

Disse medlemmer viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) avsnitt 1.1 for en nærmere redegjørelse for fordelingsvirkningene av det samlede skatte- og avgiftsopplegget.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) for mer utfyllende merknader om budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet og om skatte- og avgiftsdelen av statsbudsjettet for 2000. Disse medlemmer vil understreke at Regjeringens hovedprioriteringer ligger fast.

Disse medlemmer vil peke på at det nå blir flertall for å øke avgiften på elektrisk kraft med 2,5 øre/kWh. Dette vil stimulere til økt satsing på enøk og nye fornybare energikilder. Økningen i elavgiften følges av økt klassefradrag og økt sats i minstefradraget, og av økt satsing på enøktiltak og nye fornybare energikilder i budsjettet.

Budsjettavtalen innebærer at det blir flertall for å utvide barnetrygden fra 16 til 18 år, med innføring fra 1. mai. Forsørgerfradraget beholdes videreføres, og utvidelsen av barnetrygden finansieres ved en omfordeling av samme beløp over 18 i stedet for 16 år.

Disse medlemmer viser til at det som en konsekvens av budsjettavtalen innføres en ny nedre grense i minstefradraget for arbeidsinntekt m.v. Forslaget gir betydelig skattelette for de med lave lønnsinntekter, og har dermed en god fordelingsprofil, jf. tabeller i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000).

Som en konsekvens av budsjettavtalen gjennomføres en omfordeling av toppskatten. Innslagspunktet for ordinær toppskatt lønnsjusteres, samtidig som det innføres et nytt trinn i toppskatten for inntekter over 762 700 kroner.

Disse medlemmer viser videre til at det i budsjettavtalen er foretatt mindre endringer i skatte-reglene for næringslivet, blant annet med hensyn til rederibeskatning, delingsmodellen og avskrivningssat-

ser. Regjeringspartiene og Arbeiderpartiet er i tillegg blitt enig om en del mindre justeringer avgiftsopplegget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er bekymret over utviklingen som viser at skatter og avgifter utgjør en stadig større del av BNP for Fastlands-Norge. Dette viser at det samlede skattetrykket i fastlandsøkonomien øker, uavhengig av diskusjoner og sammenligninger knyttet til de enkelte skatte- og avgiftsformer. Det er bekymringsfullt at det norske skatte- og avgiftsnivået fortsetter å øke, fra det allerede høye nivået sammenlignet med andre land.

Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag om å underregulere innslagspunktet for toppskatten med drøyt 4 800 kroner i skatteklasse 1 og 6 000 kroner i klasse 2. Regjeringens forslag innebærer at det skal betales toppskatt av inntekter over 273 000 kroner i klasse 1 og 323 000 kroner i klasse 2. Det modererte forslaget fra sentrumspartiene og Arbeiderpartiet innebærer heller ingen reell forbedring av toppskatten. Fortsatt vil halvparten av de heltidsansatte betale toppskatt. Toppskatten er ikke noen skatt på de høyeste lønninger, men en gjennomsnittsskatt. Høyre foreslår i stedet å heve innslagspunktet til 290 000 kroner i klasse 1 og 343 000 kroner i klasse 2. Dette sikrer at det ikke betales toppskatt av en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, beregnet til 286 100 kroner i 2000.

Disse medlemmer viser til at mens man i Europa for øvrig arbeider med å bedre rammebetingelsene for næringslivet og arbeidsplassene - er det sentrumspartiene og Arbeiderpartiets ambisjon ikke å forverre rammebetingelsene vesentlig. Det holder selvsagt ikke. Det er mye som er ille i forliket mellom sentrumspartiene og Arbeiderpartiet. Men verst er skatteforliket. Her er sentrumspartiene og Arbeiderpartiet blitt enig om noe de begge er imot, nemlig et nytt trinn i toppskatten. Både Sigbjørn Johnsen og Gudmund Restad har uttalt at et slikt trinn øker skatteomgåelsene. Regjeringen advarte så sent som for et år siden mot følgene av et nytt tredje trinn i toppskatten: «Fordelingsvirkningene av et tredje trinn i toppskatten er trolig begrenset». Og en så høy marginalskatt kan gi sterke motiver til skattemessige tilpasninger. Når skatten på lønnsinntekt kommer opp i 56 pst., øker forskjellen mellom beskatningen av kapital og lønnsinntekt. Tatt i betraktning at det er Regjeringens uttalte målsetning å minske denne forskjellen, er det eiendommelig at de først må øke den.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet og Høyre foreslår å fjerne beløpsgrensen på 600 000 kroner for beskatning ved innløsning av opsjoner til ansatte.

Disse medlemmer viser til at endringene i forsørgerfradraget og barnetrygden som følge av bud-

sjetforliket mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene gir et tap for barnefamiliene på til sammen 1,1 mrd. kroner. Det viser beregninger Finansdepartementet har gjort. Regjeringens opprinnelige forslag innebar en innstramning overfor barnefamiliene på 700 mill. kroner. Avtalen med Arbeiderpartiet øker barnefamilienes tap med 400 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet skriver meget om de angivelige positive fordelingsvirkninger av sitt budsjettopplegg, men resultatet av forliket er både dårlig familiepolitikk og dårlig fordelingspolitikk. Satsene for barnetrygd blir neste år 9 948 kr for første og andre barn - mot dagens nivå på 11 112 kr. For tredje og følgende barn reduseres satsen fra 13 092 kr til 10 994 kr årlig. Samtidig som barnetrygden utvides til 18 år, reduseres forsørgerfradraget for barn mellom 16 og 18 år fra kr 2 540 kr til 1 820 kr.

Disse medlemmer viser til at med dette opplegget vil familier som over 18 år får barnetrygd etter de nye satsene totalt tape rundt 7 000 kroner pr. barn, selv om barnetrygden utvides med to år. Regjeringen markedsfører dette som en positiv reform for barnefamiliene, men realiteten er at man gir med den ene hånden og tar mer tilbake med den andre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet foreslår en reduksjon i skatter og avgifter på 28,3 mrd. kroner.

Disse medlemmer er derfor meget bekymret over Regjeringens forslag om å øke skatte- og avgiftsbyrdene.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets skatte- og avgiftsopplegg gir tydelige skattelettelser for alle, målt opp mot videreføring av dagens skatteopplegg, målt opp mot Arbeiderpartiets og regjeringspartienes felles skatteopplegg og målt opp mot Høyres forslag til skatteopplegg. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet foreslår å redusere alle ligningsverdier med 25 pst. for å få boligskatten ned.

Disse medlemmer fremmer forslag om å redusere formuesskatten til 0,2 pst. med et fribeløp på kr 250 000. Arveavgiften foreslås redusert med 40 pst., og beløpsgrensen for beskatning ved innløsning av opsjoner til ansatte fjernes. Fremskrittspartiets opplegg innebærer en offensiv for å bedre tilgangen på privat kapital til næringsvirksomhet.

Disse medlemmer viser også til at Fremskrittspartiets budsjettopplegg innebærer en styrking av barnefamilienes økonomi med 2,2 mrd. kroner i forhold til Regjeringens opplegg.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre foreslår en reduksjon i skatter og avgifter

på 8,9 mrd. kroner (påløpt) i forhold til regjeringen Bondeviks forslag.

Disse medlemmer går derfor imot Regjeringens forslag om å øke skatte- og avgiftsnivået med 4,3 mrd. kroner i 2000, og foreslår i stedet en reduksjon i forhold til dagens nivå på 4,6 mrd. kroner. Høyres forslag til skatte- og avgiftsopplegg innebærer at prisstigningen i 2000 kan komme ned mot 1^{1/2} pst., mot 2 pst. med Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at samlet gir Høyres skatteopplegg for personer skattelette for alle inntektsnivåer både i forhold til Regjeringens forslag og i forhold til en videreføring av skatteopplegget for 1999. I tillegg kommer effektene av at Høyre går mot avgiftsøkningene. Disse medlemmer viser til at Høyre går imot forslaget om å heve ligningsverdiene for fast eiendom med 10 pst.

Disse medlemmer viser til at for å bedre tilgangen av kapital i Norge er det nødvendig å redusere den samlede beskatning av kapital. Høyre foreslår å redusere formueskatten fra 0,9 til 0,8 pst. i det midterste skatte-intervallet, og fra 1,1 til 1,0 pst. i det høyeste intervallet. I tillegg foreslår Høyre å lønnsjustere grensene for fribeløpet og betaling av høyeste sats. Formueskatten i Norge er på verdenstoppen, med svært lave fribeløp og høye satser. Høyre foreslår også å heve fribeløpet i arveavgiften fra 200 000 til 300 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Høyres alternativ innebærer en styrking av barnefamilienes økonomi med 500 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Gjennom avtalen med Arbeiderpartiet har Regjeringen oppnådd å svekke barnefamilienes økonomi ytterligere 400 mill. kroner utover den innstrammingen på 700 mill. kroner som lå i det opprinnelige budsjettforslaget. Det virker som om Regjeringen vil sende regningen for kontantstøtten til familier med eldre barn. Det var ikke intensjonen bak kontantstøtteavtalen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til avsnitt 1.1 i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) for en oversikt over Sosialistisk Venstrepartis skatte- og avgiftsforslag.

2. INNTEKTSBESKATNING AV FREDEDE OG ANDRE BEVARINGSVERDIGE BOLIGEIENDOMMER

2.1 Utvidelse av adgangen til direkte ligning med fradragsrett for vedlikeholdsutgifter

Sammendrag

For fredete boliger har en lenge hatt adgang til å kreve direkte ligning (regnskapsligning) med fradragsrett for blant annet vedlikeholdsutgifter. Dette er etablert som et unntak fra den obligatoriske prosentligning som ellers gjelder når bolig og fritidsbolig

brukes av eieren. Fredning etter kulturminneloven er bare aktuelt for et forholdsvis begrenset antall bygninger av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi.

Ikke-fredete boligeiendommer prosentlignes uten fradragsrett for vedlikeholdsutgifter, selv om de er særlig bevaringsverdige. Dette gjelder også boligeiendommer i område hvor kommunen har gjort særskilt reguleringsvedtak om spesialområde med formål bevaring etter plan- og bygningsloven § 25 nr. 6. Vedlikehold og istandsetting av eiendommer med slikt kommunalt bevaringsvedtak kan kreve særlig kompetanse og eventuelt medføre økte utgifter for eieren.

Ekstraordinært, omfattende vedlikehold på over 10 000 kroner etter skade er direkte fradragsberettiget etter nærmere regler, selv om eiendommen ellers prosentlignes. Men dette gjelder ikke det løpende behov for vedlikehold på grunn av slit og elde. Dessuten vil større, ekstraordinære skader ofte være dekket ved forsikring, slik at fradragsretten får mindre praktisk betydning. Denne fradragsretten er ikke tilstrekkelig til å ivareta behovet for de nevnte eiendommer med bevaringsvedtak.

Ettersom eiendommen var direkte lignet før prosentligningen tar til, gjelder det en midlertidig, prosentvis begrenset fradragsrett for faktiske vedlikeholdsutgifter over 10 000 kroner i de fem første årene av prosentligningsperioden. Dette er begrunnet med at den forutgående periode med direkte ligning kan ha akkumulert vedlikeholdsbehov som eieren ikke rakk å dekke før overgangen til prosentligning. En viss fortsatt fradragsmulighet som etterslep inn i prosentligningsperioden har da vært ansett rimelig. Heller ikke denne ordningen gir en tilstrekkelig løsning for bevaringsvedtatte boligeiendommer.

Departementet har kommet til at adgangen til direkte ligning med generell fradragsrett for vedlikeholdsutgifter bør gjelde også de nevnte boligeiendommer med bevaringsvedtak. Direkte fradragsrett vil her kunne stimulere til et aktivt vern av slike bygninger, og vil kunne kompensere for at vedlikeholdsutgiftene kan øke for eieren. Utgiftene er i prinsippet fradragsberettiget etter skattelovens system, som kostnader til drift av inntektsgivende fast eiendom. Effekten av prosentligning er at fradrag for faktiske utgifter avskjæres og i stedet tas hensyn til i en nettosats for inntektsberegning. Omlegging til direkte ligning reverseerer denne effekten, men etablerer ikke noe nytt fradragsprinsipp i skatteloven. Fordi omleggingen knyttes til et objektivt moment i form av myndighetsvedtak, på samme måte som for fredning, vil avgrensningen av regelens virkeområde ikke by på skjønnsmessige vurderinger fra ligningsmyndighetenes side. Dette gjør omleggingen administrativt langt enklere.

På dette grunnlag fremmer Finansdepartementet forslag om at prosentligning ikke lenger skal være obligatorisk for boligeiendommer som omfattes av kommunalt bevaringsvedtak etter plan- og bygnings-

loven § 25 nr. 6. Eieren vil dermed kunne velge direkte ligning i stedet for prosentligning ved å kreve det i selvangivelsen. Det foreslås ikrafttreden fra og med inntektsåret 2000.

Det vises til forslag om endring i skatteloven av 1999 § 7-10 syvende ledd.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag om endring i skatteloven av 1999 § 7-10 syvende ledd første punktum.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Tverrpolitisk Folkevalgte fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag om særskilt fradrag for ekstraordinære vedlikeholdsutgifter som skyldes fredning.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte viser til at et samlet Storting i forbindelse med St.meld. nr. 58 (1997-1998) uttalte at man må hindre at skatte- og avgiftssystemet motvirker privat verneinnsats. Fredete boligeiendommer krever antikvarisk vedlikehold, hvilket betyr ekstraordinære utgifter utover vanlig vedlikehold. De som eier fredete boligeiendommer er pålagt en vedvarende vedlikeholdsplikt, får ingen eller minimale tilskudd til vedlikeholdet, har innskrenket råderett over egen eiendom, får redusert markedsverdien av eiendommen og har vedlikeholdsplikt også for hus som ikke er i bruk.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn isolert sett at det rimelig at eiere av fredede boligeiendommer får anledning til regnskapsligning, slik som foreslått i proposisjonen, men må konstatere at anledningen til regnskapsligning i stor grad vil virke mot sin hensikt i alle områder unntatt de områder hvor markedsløsen for boligeiendommer er svært lav.

Disse medlemmer mener derfor at det vil være rimelig at eiere av fredede boligeiendommer gis et særskilt fradrag for ekstraordinære vedlikeholdsutgifter som skyldes fredningsstatusen, kombinert med opprettholdelse av prosentligning av eiendommen.

2.2 Fradragsbegrensning i stedet for bindingstid ved overgang til direkte ligning

Sammendrag

En fri valgadgang mellom direkte ligning og prosentligning vil lede til hyppig skifte av ligningsmåte etter hva som er skattemessig lønnsomt det enkelte år. Prosentligning er mest lønnsomt i år med små eller ingen vedlikeholdsutgifter, fordi nettoberegningen av inntekt likevel blir lav. Direkte ligning er mest lønns-

somt i år med betydelige vedlikeholdsutgifter, fordi vedlikeholdsfradraget da oppveier den noe høyere bruttoinntekt (før fradrag) som normalt ansettes for direkte lignede boligeiendommer. Det er behov for en begrensning for å unngå omfattende skatteplanlegging og oppnå noe mer stabile valg av ligningsmåte, men uten at begrensningen blir for rigid.

For fredete eiendommer gjelder i dag den begrensning at valg av direkte ligning gjelder for minst 10 år om gangen. Dette avholder mange fra å velge slik ligning, fordi de ikke regner med og kanskje heller ikke makter jevnlig høye vedlikeholdskostnader i hele 10-års perioden. Dette er for rigid etter departementets syn.

For vanlige boligeiendommer er skifte av ligningsmåte aktuelt bare ved bruksendring, i form av overgang fra egen bruk til lengre utleie, og omvendt. Til gjengjeld er skifte av ligningsmåte obligatorisk ved slik bruksendring, og binding i for eksempel 10 år har vært uaktuelt. En har her hatt behov for å hindre at overgang fra prosentligning til direkte ligning ved oppstart av en utleieperiode leder til akkumulert vedlikeholdsfradrag i starten av denne perioden. Slike akkumulerte fradrag ville i realiteten innebære dobbeltfradrag, ved at den forutgående prosentligning var basert på standard vedlikeholdsinnsats som faktisk ikke ble utført, og den etterfølgende direkte ligning så medførte fullt fradrag for dette oppsamlede vedlikeholdet.

For å hindre dette gjelder det en prosentvis fradragsbegrensning for vedlikeholdsutgifter over 10 000 kroner pr. år i de fem første årene etter overgangen fra prosentligning til direkte ligning. Begrensningen innebærer at fradrag for utgifter over 10 000 kroner reduseres med 50 pst. det første året (forutsatt minst 5 års forutgående prosentligning), med 40 pst. det andre året og så videre og ned til 10 pst. det femte året. Fra og med det sjette året med direkte ligning er det full fradragsrett for vedlikeholdsutgifter, uansett nivå.

Departementet er kommet til at reglene om prosentvis fradragsbegrensning bør kunne gjelde også fredede og bevaringsvedtatte boliger som skifter ligningsmåte. Dette gir en smidig og avtrappet avgrensning av fradragsretten i denne overgangssituasjonen. Regelen om 10 års bindingstid for direkte ligning av fredede eiendommer kan da oppheves, og gjøres ikke gjeldende for den nye kategorien bevaringsvedtatte boligeiendommer.

Det vises til forslag om endring i skatteloven av 1999 § 7-10 syvende ledd (opphevelse av siste punktum) og opphevelse av § 7-20 tredje ledd. Ikrafttreden foreslås fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om endring i skatteloven av 1999 § 7-10 syvende ledd

(opphøvelse av siste punktum) og opphøvelse av § 7-10 tredje ledd.

2.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Det finnes ca. 3 000 eiendommer som er fredet etter kulturminneloven. På usikkert grunnlag kan det anslås at maksimalt 2 pst. av landets boliger ligger i områder regulert til bevaring. Det er svært usikkert hvor mange som vil benytte seg av det utvidede unntaket fra obligatorisk prosentligning. Det er derfor ikke mulig å gi noe anslag over provenytapet endringen vil medføre. På bakgrunn av det begrensede omfanget reglen har, vil imidlertid provenytapet bli relativt beskjedent.

Endringen vil medføre noe merarbeid for ligningsmyndighetene, da det er mer ressurskrevende å kontrollere ligningen av direkte lignede eiendommer enn av prosentlignede eiendommer.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

3. FRADRAGSRETT VED INNTEKTSFASTSETTELSEN FOR GAVER TIL VISSE FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Sammendrag

Finansdepartementet legger fram forslag om fradragsrett ved inntektsfastsettelsen for gaver til visse frivillige organisasjoner. Forslaget er en oppfølging av Stortingets vedtak av 18. desember 1998 hvor Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget et forslag til hvordan fradragsordningen for fagforeningskontingent fra år 2000 kan omgjøres til en mer generell ordning som også omfatter kontingent/bidrag til andre frivillige organisasjoner.

Komiteens merknader

Komiteen flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, tar dette til etterretning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti sitt prinsipielle syn er at støtte til organisasjoner primært bør gis som tilskudd og ikke som skattesubsidier.

Dette medlem vil bemerke at det ikke er godt nok utredet hvordan en slik ordning som Regjeringen her forslår, vil virke inn på organisasjonenes ressursbruk og aktivitetsnivå. Dette medlem vil anta at en slik ordning vil medføre at organisasjonene må bruke mer ressurser på å verve givere.

Dette medlem vil på dette grunnlag gå imot Regjeringen sitt forslag om å innføre fradragsrett ved inntektsfastsettelsen for gaver til visse frivillige organisasjoner.

3.1 Krav til organisasjonens formål

Sammendrag

Departementet foreslår at fradragsordningen avgrenses etter liknende kriterier som ble foreslått av regjeringen Syse i 1991, det vil si frivillige organisasjoner som driver:

- a) omsorgs- og helsefremmende arbeid for barn og ungdom, og for eldre, syke, funksjonshemmede eller andre svakstilte grupper,
- b) kristelig eller annen religiøs eller annen livssynsrettet virksomhet,
- c) virksomhet til vern av menneskerettigheter og hjelp til utviklingsland,
- d) katastrofehjelp og virksomhet til forebygging av ulykker og skader og
- d) miljøvern, naturvern og dyrevern.

Det foreslås videre at også gaver til barne- og ungdomsrettet arbeid innen musikk, teater, litteratur, dans, idrett, friluftsliv og liknende omfattes av en slik fradragsordning. Utenfor ordningen faller gaver til politisk-, faglig- og næringsrettede organisasjoner samt organisasjoner som driver skattepliktig virksomhet.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag til krav til organisasjonsformål, jf. forslag til § 6-50(1) bokstavene a til f i skatteloven av 1999.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre ser positivt på at innføring av en generell ordning med inntektsfradrag for bidrag til frivillige organisasjoner gis et stort omfang med hensyn til formålkravene.

Disse medlemmer ser imidlertid ingen grunn til at formålet kulturvern skal være utelatt fra pkt. f i § 6-50.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6-50 første ledd bokstav f skal lyde:

f. miljøvern, naturvern, kulturvern eller dyrevern.»

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det bør foretas en vurdering av å innlemme politiske partier, og ber Regjeringen legge fram en slik vurdering i Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.2 Generelle krav til organisasjonenes vedtekter m.v.

Sammendrag

Departementet legger til grunn at en fradragsordning må begrenses til organisasjoner som har nedfelt sitt formål i sine vedtekter. Disse må videre bestemme at midlene skal disponeres for organisasjonens formål ved en eventuell oppløsning av organisasjonen. Gave-mottakeren må videre være en juridisk person med fast tilhold/sete her i landet. Fysiske personer kan altså ikke motta gaver med slik virkning.

Av administrative hensyn bør organisasjonen ha varig karakter. Gaver gitt i forbindelse med innsamlingsaksjoner bør ikke gi grunnlag for fradragsrett. På den annen side vil gaver gitt til innsamlingsaksjoner holdt i regi av godkjente organisasjoner være fradragsberettiget etter den ordningen som er skissert. Etter departementets vurdering skulle behovet for innsamling og kanalisering av blant annet nødhjelp være tilfredsstillende dekket gjennom de permanente organisasjonene.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag til § 6-50(1) i skatteloven av 1999 om at gavemottaker må være en juridisk person med sete her i landet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.3 Krav til omfang av organisasjonens virksomhet

Sammendrag

Departementet foreslår at fradragsordningen begrenses til organisasjoner med 3 000 eller flere medlemmer. Administrative hensyn tilsier at lokale eller regionale organisasjoner, eller organisasjoner som bare driver i ett eller svært få fylker eller på lokalt nivå, ikke omfattes. Departementet har funnet at et krav til medlemstall vil være et enklere kriterium enn et krav om at organisasjonene må være landsomfattende, som foreslått i Ot.prp. nr. 1(1997-1998). Et krav til at organisasjonen er landsomfattende vil også kunne utelukke store organisasjoner som ikke er landsdekkende. Gaver kan komme lokale lag til gode ved at de er tilknyttet en organisasjon som har 3 000 eller flere medlemmer.

Departementet foreslår at et medlem kan defineres som en person som fyller følgende vilkår: Ved-

kommende er oppført som medlem etter eget ønske og betaler en årlig kontingent eller organisasjonen mottar statsstøtte for medlemmet. Det foreslås videre at antallet medlemmer må fastsettes den 1. januar i det år gaven gis. Uten en slik regel ville en i grensetilfelle måtte fastsette antall medlemmer for hvert gavetidspunkt. Det gjør det også mulig for organisasjoner som ligger på grensen å planlegge sin økonomi for det kommende år.

Et krav til årlig kontingent eller statsstøtte vil avgrense fradragsordningen til organisasjoner som har et visst omfang og varighet. Midlertidige organisasjoner (aksjoner) vil falle utenfor. Når det må betales en kontingent, som ikke er rent symbolsk, vil det øke terskelen for innmeldelse. Det vil kunne sikre et mer reelt engasjement blant medlemmene.

Når en organisasjon mottar statsstøtte vil vedkommende organisasjon være underlagt kontroll av den myndighet som har ansvaret for statsstøtten. Den enkelte statlige støtteordning vil også ha kriterier som sikrer formålsopnåelsen.

Fordi antallet medlemmer vil kunne variere over tid må organisasjonene ha plikt til å melde fra til ligningsmyndighetene når medlemstallet synker under 3 000. Stiftelser er selveiende formuesmasser som ikke har medlemmer. Enkelte stiftelser driver utstrakt arbeide innen de områder ordningen skal omfatte. Krav til medlemmer vil derfor kunne utelukke disse. Derfor foreslås at også stiftelser omfattes av ordningen, hvis de oppfyller de øvrige vilkårene for fradragsrett, dersom de er offentlige stiftelser etter lov om stiftelser av 23. mai 1980 nr. 11.

Etter stiftelsesloven § 16 nr. 3 og forskrift av 10. oktober 1990 nr. 797, må stiftelsen for å bli stadfestet som offentlig ha en grunnkapital på minst 200 000 kroner, og en forvaltningskapital som står i rimelig forhold til formålet. Videre foreslår departementet at stiftelsen må motta offentlig støtte. Kravet til offentlig støtte er satt av administrative grunner. Et krav om offentlig støtte vil innebære en kontroll med stiftelsens virksomhet. Det er større behov for kontroll med stiftelser, enn med medlemsorganisasjoner som har flere tusen medlemmer. Stiftelser kan bli drevet av få personer.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag om krav til omfang av organisasjonens virksomhet, jf. forslag til § 6-50(2) i skatteloven av 1999.

Fleirtallet i komiteen, alle unnateke medlemene fra Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er samde med Regjeringa i at fradragsordningena må avgrensast til store organisasjonar som har ein varig karakter.

Fleirtalet vil likevel peika på at kravet om 3 000 eller fleire medlemmer kan bli problematisk, då ganske mange frivillige organisasjonar er lagsbaserte, utan eit sentralt medlemsregister.

Fleirtalet har også registrert at organisasjonar som driv kulturvern ikkje er omfatta av ordninga.

Fleirtalet vil difor be om at departementet, i samband med handsaming av Revidert nasjonalbudsjett, vurderer om:

- krav til eit visst antal lag/grupper kan likestillast med kravet om minst 3 000 medlemmer for å verta omfatta av ordninga
- ordninga også bør omfatte organisasjonar som driv kulturvern.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.4 Krav til gavens art

Sammendrag

For at det ikke skal oppstå tvil om at det faktisk er ytet en gave, må det være et vilkår at giver ikke har be-tinget seg noen motytelse. Departementet legger videre til grunn at det av administrative hensyn bare kan innrømmes fradrag for pengegaver. En fradragsrett for verdien av gjenstander eller arbeidsinnsats vil medføre meget betydelige verdsettelses- og kontrollproblemer. Det regnes eksempelvis ikke som penge-gave hvis en eiendel blir solgt på kreditt til organisa-sjonen og fordringen blir ettergitt. Heller ikke gave-salg av gjenstander kan godtas, fordi en da må verdsette gjenstanden for å finne ut verdien av gaven.

Ettersom hensikten med fradragsordningen er å styrke organisasjonens økonomiske stilling, kan ikke ordinære medlemskontingenter gi grunnlag for fra-dragsrett. Hensikten er at skattefradraget skal stimule-re medlemmene (og andre) til å gi gaver utover kon-tingenten. Hvis det også blir gitt skattefradrag for kon-tingenten, vil resultatet kunne bli at medlemmene får fradrag uten at organisasjonene får bedre økonomi.

Gaver som ytes av medlemmer bør samordnes med medlemskontingenten ved at medlemmer bare gis inntektsfradrag for ytelser utover medlemskontin-genten. Forskriftshjemmelen i femte ledd kan brukes til å presisere hva som skal regnes som kontingent. Hvis det blir vanlig at medlemskontingenter blir satt ned eller faller bort, må ordningen med fradrag vurde-res på nytt.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjerin-gens forslag om krav til gavens art, jf. forslag til § 6-50(1) i skatteloven av 1999.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merk-nad under kap. 3.

3.5 Krav til forvaltning av gavene, regnskaps-føring, revisjon og sanksjoner

Sammendrag

I lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) er regnskapsplikten i hovedsak knyttet til foretaksform. Det er dessuten regnskaps-plikt for foreninger med økonomisk formål og andre foreninger som har eiendeler med verdi over 20 mill. kroner eller har mer enn 20 ansatte. Loven medfører derfor regnskapsplikt for bare et fåtall frivillige orga-nisasjoner. Frivillige organisasjoner kan dessuten føre regnskap eller liknende i henhold til interne regler.

Hensynet til at ligningsmyndighetene skal kunne etterprøve om det er gitt gaver og at gavemidlene har gått til de angitte formål, tilsier at organisasjonene på-legges å føre en form for regnskap. Departementet vi-ser til at det foreslås at organisasjoner som mottar ga-ver med rett til inntektsfradrag vil ha plikt til å levere oppgave etter reglene i ligningsloven kapittel 6, jf. nedenfor under punkt 3.7. Etter ligningsloven § 6-1 nr. 2 har departementet hjemmel for å utforme nærme-re regler om noteringsplikt for de oppgavepliktige, jf. § 6-1 nr. 1 og nr. 2.

Organisasjonen må sørge for at gavene forvaltes på en sikker måte, ved at gaveinntektene er regnskaps-messig atskilt fra dens øvrige midler. Gavemidlene skal utelukkende kunne anvendes til å virkeliggjøre organisasjonens formål, men det er ikke til hinder for at midlene også brukes til å betale for nødvendig ad-ministrasjon. Regnskapsføringen skal innrettes slik at det kan etterprøves om vilkårene for fradragsrett er oppfylt.

For å sikre tilfredsstillende kvalitet på slike regn-skap må organisasjonene også pålegges plikt til å få sitt regnskap revidert av autorisert revisor.

Departementet har vurdert hvilke konsekvenser brudd på vilkårene for å motta gaver som gir rett til inntektsfradrag bør få for organisasjonene.

Ligningsmyndighetene bør ved grove brudd på vilkårene gis adgang til å komme med en reaksjon slik at organisasjonen i ett eller flere år mister retten til å motta gaver som giveren kan kreve inntektsfradrag for.

Departementet har videre vurdert om den motta-kende organisasjonen ved vilkårsbrudd skulle påleg-ges å betale tilbake den reduserte skatt, som giverne har oppnådd. Etter departementets vurdering vil imid-lertid dette kunne bli en svært streng reaksjon ved mindre utilsiktede brudd på vilkårene. Departementet antar videre at en del av de skattyterne som har gitt ga-ver, ville kunne fått fradrag for gaver til andre organi-sasjoner, fordi de totalt har gitt mer enn 900 kroner i fradragsberettigede gaver, eventuelt i kombinasjon

med fagforeningskontingent. Provenytapet ved vilkårsbrudd tilsvarer således ikke nødvendigvis de innberettede gavene multiplisert med skattesatsen for alminnelig inntekt til vedkommende organisasjon. Å skulle skille ut de givere som kun har gitt gaver til vedkommende organisasjon vil på den annen side være svært ressurskrevende. Departementet har etter en samlet vurdering kommet fram til at det ikke skal innføres noen slik plikt til å tilbakebetale den reduserte skatten. Så lenge vilkårene ikke er oppfylt, vil det ikke kunne gis fradrag i fremtiden.

Ved bevisste brudd på vilkårene vil straff etter ligningsloven kapittel 12 kunne komme til anvendelse.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er enig i at ligningsmyndighetene bør gis adgang til å komme med en reaksjon ved grove brudd på vilkårene for å motta gaver som gir rett til inntektsfradrag. Flertallet slutter seg til Regjeringens forslag til skatteloven § 6-50(3) om at fylkesskattekontoret ved grove brudd på vilkårene kan frata mottaker retten til å motta gaver med fradragsrett, for en periode på inntil tre år.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.6 Krav til organisasjonens innberetninger

Sammendrag

Departementet foreslår at den enkelte organisasjons sentrale ledd pålegges å administrere og forvalte gavemidlene som mottas. Ligningsmyndighetene vil da få et mindre antall innberetningspliktige å forholde seg til, og de administrative byrdene ved fradragsordning begrenses. En slik sentralisert innberetning vil også medføre en profesjonalisering av innberetningen som vil redusere farene for uriktige og mangelfulle innberetninger. Departementet foreslår tilsvarende at gaven ikke kan gis via organisasjonens regionale lag, men at den må gis direkte til organisasjonens sentrale ledd.

Administrativt må fradragsordningen tilpasses systemet med forhåndsutfylt selvangivelse. Under dette systemet skal ligningskontorene primært basere ligningen på innberettede inntekts- og fradragsoppgaver for hver enkelt skattyter.

Det må derfor oppstilles som vilkår for fradragsrett at den enkelte organisasjons sentrale ledd har sendt maskinlesbare oppgaver til Skattedirektoratet inneholdende blant annet giverens navn, fødselsnummer/organisasjonsnummer og gavebeløpets størrelse.

Disse opplysningene må organisasjonen registrere i forbindelse med mottakelse av gaven. Det vil innebære en betydelig merbelastning for ligningsmyndighetene dersom slike oppgaver skal kunne gis i annen

form enn på maskinlesbart medium. Det må derfor være et krav for fradrag at oppgavene leveres på maskinlesbart medium i samsvar med den beskrivelse av de datatekniske krav for innberetning som utarbeides av Skattedirektoratet og innen en frist som fastsettes av Skattedirektoratet. Oppgavegiver må dessuten sende årsoppgave til giver, hvor det bl.a. fremgår at likegyldende opplysninger er sendt ligningsmyndighetene, jf. ligningsloven § 6-17 nr. 3. I et system med maskinell ligningsbehandling er det nødvendig å kunne foreta en enhetlig og sikker identifikasjon av gavemottakeren, det vil si den oppgavepliktige. Det er kun Enhetsregisteret, hvor registrering medfører tildeling av organisasjonsnummer, som i dag kan avlevere en sikker identitet på juridiske personer. Departementet foreslår på denne bakgrunn at fradragsordningen begrenses til organisasjoner som er registrert i Enhetsregisteret. For registrering vil Enhetsregisteret kreve at en vedlegger stiftelsesdokumenter og vedtekter. Etter lov av 3. juni 1994 nr. 15 § 12 annet ledd jf. § 4 har alle selskaper, foreninger og stiftelser rett til å registrere seg.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag om gavemottakers plikt til å gi oppgave til ligningsmyndighetene over gaver som gir giveren rett til fradrag, jf. forslag til ny bokstav g i ligningsloven § 6-6. Flertallet slutter seg videre til Regjeringens forslag om at departementet kan bestemme i forskrift at oppgaven skal overleveres i maskinlesbar form, jf. forslag til endring i ligningsloven § 6-16 bokstav c.

Komiteen viser til at det i Regjeringens forslag til ligningsloven § 6-16 bokstav c er vist til «... skatteloven § 51 sjette ledd og ... § 42 b nr. 9», som er paragrafer i skatteloven av 1911. Det korrekte er «... skatteloven § 7-12 første til fjerde ledd og ... § 42 b nr. 9 ...», som er paragrafer til tilsvarende bestemmelser i skatteloven av 1999. I komiteens forslag til ligningsloven § 6-16 bokstav c er dette rettet opp.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.7 Forhåndsvurdering av organisasjonene

Sammendrag

Etter departementets vurdering er det for gaver til frivillige organisasjoner ønskelig med en form for administrativ forhåndsvurdering av de aktuelle organisasjonene. En unngår på den måten at hvert enkelt ligningskontor må ta standpunkt til alle de gavemottakere som har blitt tilgodesett fra skattytere i vedkom-

mende kommune. Dette vil også skape forutberegnelighet for organisasjonene og giverne.

Departementet foreslår at en administrativ forhåndsvurdering av hvilke frivillige organisasjoner som skal omfattes av en eventuell fradragsordning foretas etter samme retningslinjer som for forskningsinstitusjoner etter skatteloven § 44 femte ledd. Ordningen er i hovedsak følgende:

Forespørslere om forhåndsgodkjenning skal rettes til fylkesskattekontoret (i Oslo: ligningskontoret) i det fylket institusjonen har sitt sete. Fylkesskattekontoret meddeler sitt standpunkt til Skattedirektoratet som, hvis det ikke har innvendinger, fører institusjonen opp på en liste over institusjoner som anses å oppfylle vilkårene i skatteloven § 44 femte ledd. Listen tas inn i Lignings-ABC, og gjelder som instruks til ligningskontorene.

Fradrag etter § 44 femte ledd kan ikke nektes utlukkende med den begrunnelse at mottakerinstitusjonen ikke står på listen. Ligningskontoret må i slike tilfeller kontakte fylkesskattekontoret i mottakerens hjemfylke for å få klarlagt om fradrag skal gis.

En mottakerinstitusjon som er uenig med fylkesskattekontoret kan forelegge saken for Skattedirektoratet, som på vanlig måte kan instruere fylkesskattekontoret og ligningskontoret. Skattedirektoratet kan også på eget initiativ føre opp organisasjoner som antas å fylle vilkårene.

En avgjørelse av om en institusjon faller inn under ordningen er ingen ligningsavgjørelse, men er en faglig uttalelse som normalt vil bli avgjørende for de aktuelle tilfeller under selve ligningsbehandlingen.

Departementet legger til grunn at en slik ordning med administrativ uttalelse om vilkårene er oppfylt for frivillige organisasjoner, kan gjennomføres gjennom den alminnelige instruksjonsmyndigheten. Det er således ikke nødvendig å lovfeste ordningen.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, tar dette til etterretning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.8 Fradrag i inntekt

Sammendrag

Departementet foreslår at fradrag for gaver til frivillige organisasjoner gis som et fradrag i inntekt. I utgangspunktet er inntektsfradrag administrativt enklest å håndtere ved ligningen. Dette gjelder også ved maskinell ligningsbehandling som benyttes ved systemene med forhåndsutfylt selvangivelse.

Adgangen til å kreve inntektsfradrag må avgrenses mot mindre beløp. Begrensningen er nødvendig for å unngå det administrative merarbeid som vil følge

med fradragsrett for et betydelig antall mindre beløp. På bakgrunn av dette foreslår departementet en nedre grense på 500 kroner. Årets gaver fra en person til en og samme organisasjon kan imidlertid legges sammen. Gaver til flere organisasjoner bør imidlertid av administrative grunner ikke kunne legges sammen ved anvendelsen av den nedre grensen.

Fradrag for gaver til frivillige organisasjoner går ikke inn under minstefradraget. Fordi fagforeningsfradraget er stedbundet, jf. skatteloven § 45 (skatteloven av 1999 § 6-90) og fradraget for gaver til frivillige organisasjoner skal samordnes med dette, må fradraget for gaver til frivillige organisasjoner også betraktes som stedbundet. Fagforeningsfradraget er stedbundet fordi det refererer seg til en bestemt inntektskilde, dvs. arbeidslønnen. Fagforeningsfradrag og gaver til frivillige organisasjoner skal følgelig trekkes fra i samme inntekt, og dermed i samme kommune.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag om at fradrag gis bare når gaven utgjør minst 500 kroner, jf. forslag til skatteloven av 1999 § 6-50(4) første punktum. Flertallet slutter seg også til Regjeringens forslag om at det gis maksimalt fradrag for gaver og fagforeningskontingent med til sammen 900 kroner årlig, jf. forslag til § 6-50(4) annet punktum i skatteloven av 1999.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3, der Sosialistisk Venstreparti går imot å gi fradragsrett for gaver til visse frivillige organisasjoner. Vårt syn er at slik fradragsrett kun skal gjelde fagforeningskontingent.

Dette medlem vil stemme imot Regjeringens forslag om endring i skatteloven § 6-20.

3.9 Forskriftshjemmel

Sammendrag

I forslaget femte ledd er det gitt hjemmel for departementet til å gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne bestemmelsen. Nærmere regler om hvem som skal regnes som medlemmer kan her gis. Videre kan departementet gi nærmere regler om skillet mellom kontingent og gave. Videre kan det gis regler om at selskapets, stiftelsens eller sammenslutningens vedtekter skal inneholde bestemmelser om dets formål, at mottatte gaver skal nyttes til ett eller flere av de formål som er nevnt i § 6-50 første ledd, og at midlene skal tilfalle ett eller flere av disse formålene ved en eventuell oppløsning. Det kan gis regler om at selskapet, stiftelsen eller sammenslutningen skal føre regnskap over mottatte gaver, herunder at gavene er brukt til de nevnte formål, og at regnskapet skal være revidert av statsautorisert eller registrert revisor. Det

kan også stilles som krav at organisasjonene er registrert i Enhetsregisteret. Det kan også stilles krav om at organisasjonens sentrale ledd skal motta gaven og sende de nødvendige opplysninger til Skattedirektoratet i maskinlesbar form, innen fastsatte frister. Nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelsen i § 6-50 kan også gis. Forskriftskompetansen kan delegeres til Skattedirektoratet.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag om at departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsen om gaver til visse frivillige organisasjoner, herunder gi regler om krav til medlemskap, vedtekter, regnskap, revisjon, registrering i Enhetsregisteret og maskinell innberetning, jf. forslag til skatteloven av 1999 § 6-50(5).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.10 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Etter de regler som gjelder i 1999 er det isolerte provenytapet av fradraget for fagforeningskontingent beregnet til om lag 300 mill. kroner for 1999. Hvis adgangen til fradrag utvides til også å omfatte bidrag/gaver til frivillige organisasjoner, vil provenytapet av ordningen bli noe større. Hvis det antas at 20 pst. av de yrkesaktive som i dag ikke har fradrag for fagforeningskontingent får et fradrag på 500 kroner, gir det et påløpt provenytap fra personlige skattytere på i størrelsesorden 50 mill. kroner i 2000. Det vil også være et visst provenytap knyttet til å innføre et fradrag for bidrag/gaver til frivillige organisasjoner også for etterskuddspliktige skattytere (aksjeselskaper m.v.), men dette vil være betydelig lavere enn i eksempelet for personlige skattytere.

Ordningen med forhåndsgodkjennelse vil i oppstartsfasen kreve ekstra ressurser hos fylkesskattekontorene. Etter oppstartsfasen vil det bli færre saker i året. Når det gjelder godkjennelse av forskningsinstitusjoner viser tilbakemelding fra utvalgte fylkesskattekontor at det er få saker i året. Antallet saker etter nåværende § 44 femte ledd varierte fra 2 til 6 i året. Siden undersøkelsen ikke gjaldt alle kontorer tas det forbehold om at enkelte kontorer kan ha flere saker. Også Skattedirektoratet vil få ekstraarbeid i en overgangsfase. Det må delta i godkjennesarbeidet og det må forberede mottaket av informasjon fra organisasjonene.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, tar dette til etterretning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

3.11 Lovforslaget og ikrafttredelse

Sammendrag

Departementet foreslår en ny bestemmelse i skatteloven § 6-50 slik at det blir adgang for alle skattytere til å kreve fradrag ved inntektsansettelsen for gaver til visse frivillige organisasjoner. Departementet foreslår at ordningen med fradrag for gaver trer i kraft fra og med inntektsåret 2000.

Reglene om maskinell innberetning foreslås tatt inn i ligningsloven §§ 6-6 og 6-16. Disse endringene foreslås også satt i kraft f.o.m. inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er enig i forslagene og viser til merknadene under avsnittene 3.1 til 3.10.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette medlems merknad under kap. 3.

4. ENDRINGER I REGLENE OM KONSERNBIDRAG

4.1 Innledning og sammendrag

Sammendrag

I forbindelse med statsbudsjettet for 1999 ble inntekts- og formuesskatten for etterskuddspliktige skattytere (aksjeselskaper m.v.) gjort fullt ut statlig med virkning fra og med inntektsåret 1998. Omleggingen var en del av oppfølgingen av St.prp. nr. 60 (1997-1998) Om kommuneøkonomien. Omleggingen innebærer at alle skattytere som omfattes av reglene om konsernbidrag i selskapsskatteloven §§ 1-3 til 1-5, kun er skattepliktige til staten. Det ble foretatt enkelte endringer i skattelovgivningen for å tilpasse denne til omleggingen til ren statskatt, jf. Ot.prp. nr. 1 (1998-1999) kapittel 10 og St.prp. nr. 1 (1998-1999). I Ot.prp. nr. 1 (1998-1999) varslet departementet at innføringen av statlig selskapsskatt for etterskuddspliktige kunne gi grunnlag for endringer i reglene om konsernbidrag.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

4.2 Opphevelse av begrensninger i adgangen til å yte konsernbidrag med skattemessig virkning over kommunegrensene

Sammendrag

Begrensningen i adgangen til å yte konsernbidrag over kommunegrensene innebærer mindre adgang til skattemessig samordning i konsernforhold enn det som gjelder for virksomhet drevet i ett stort selskap. Den skattemessige samordningsadgangen er i praksis blitt innsnevret etter innføringen av godtgjørelsesmetoden ved beskatning av aksjeutbytte. Før skattereformen var aksjeutbytte skattefritt for mottaker ved kommuneskatteligningen, og påvirket dermed ikke grensen for konsernbidrag med fradragrett (som ble beregnet på grunnlag av mottakende selskaps skattepliktige inntekt ved kommuneskatteligningen).

Inntektsskatten for etterskuddsskattepliktige skattytere ble gjort fullt ut statlig i forbindelse med statsbudsjettet for 1999. Omleggingen innebærer at alle skattytere som omfattes av konsernbidragsordningen kun er skattepliktige til staten. Bakgrunnen for å innføre begrensningen i selskapsskatteloven § 1-3 nr. 2 var hensynet til kommunenes skattefundamenter. Ved omleggingen til ren statsskatt for etterskuddspliktige gjør ikke dette hensynet seg gjeldende lenger. Departementet kan ikke se noe grunnlag for å opprettholde begrensningen i selskapsskatteloven § 1-3 nr. 2. Slik bestemmelsen nå står, innebærer den en ubegrunnet skattemessig forskjellsbehandling mellom selskaper hjemmehørende i samme kommune og selskaper hjemmehørende i ulike kommuner. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen oppheves.

Omleggingen til statlig selskapsskatt omfatter også offentlig eide kraftforetak. Kraftkommunenes tap ved bortfallet av selskapsskatten fra kraftforetak ble delvis kompensert ved en økning i naturressurs-skatten. Det forhold at inntektsskatten for offentlig eide kraftforetak er omgjort til en ren statsskatt gjør at det ikke lenger er behov for en særskilt begrensning av konsernbidragets størrelse for denne typen foretak. Departementet foreslår derfor at selskapsskatteloven § 1-3 nr. 4 oppheves.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om opphevelse av selskapsskatteloven § 1-3 nr. 2 og 4.

4.3 Innføring av skattefritak for konsernbidrag som giverselskapet ikke får fradrag for ved ligningen

Sammendrag

Det fremgår av selskapsskatteloven § 1-3 nr. 1 første punktum at det kan kreves fradrag for konsernbidrag ved inntektsligningen i den utstrekning dette

ligger innenfor selskapets skattepliktige inntekt. Begrensningen innebærer at det ikke er mulig å skape et skattemessig fremførbart underskudd ved å yte konsernbidrag utover alminnelig inntekt. Dersom det likevel ytes et større bidrag, vil den overskytende del av bidraget ikke være fradragsberettiget. Skatteplikten for bidragsmottaker er imidlertid uavhengig av yters fradragrett, slik at overskytende bidrag vil bli gjenstand for dobbeltbeskatning. Bestemmelsen i § 1-4 nr. 1 henviser kun til bestemmelsene i § 1-3 nr. 2 og 4. Det betyr at dobbeltbeskatning kun unngås dersom det ytende selskap er hjemmehørende i en annen kommune enn mottaker, eller at det ytende selskap er et offentlig eiet kraftforetak.

Departementet antar at det vanligvis ikke ytes konsernbidrag i den utstrekning det oppstår dobbeltbeskatning når en ser giver og mottaker under ett. Behovet for skattemessig samordning er ikke den eneste begrunnelsen for at konsernbidragsordningen ble innført. I St.meld. nr. 2 (1995-1996) Revidert nasjonalbudsjett 1996 er det på side 125 redegjort for at det også foreligger behov for å kunne overføre skattlagt inntekt mellom konsernselskaper:

«I det selskapet som utgjør konsernspiss vil det ofte ikke være virksomhet utover det å eie og utføre overordnet forvaltning av de øvrige selskapene i konsernet, samt å utføre fellesfunksjoner. Dette innebærer at konsernspissen oppebærer lite inntekter utover det som mottas fra datterselskaper. Konsernspissen vil på den annen side ofte ha betydelige finanskostnader som følge av at konsernets opplåning har skjedd i dette selskapet. Dette betyr at det vil kunne være et betydelig behov for å overføre inntekter direkte fra datterselskapene og opp til konsernspissen for å kunne dekke finanskostnadene. I tillegg vil det kunne være behov for å overføre midler til morselskapet slik at dette får et regnskapsmessig overskudd som gir grunnlag for utdeling av aksjeutbytte.

Det kan også være behov for å overføre inntekt til andre konsernselskaper enn i de ovennevnte tilfellene. Eksempelvis kan det være behov for å overføre midler for å investere i nye driftsmidler eller for å utvide virksomheten i et konsernselskap. Dette behovet kan foreligge uten hensyn til om giver- og mottakerselskapet har skattepliktig underskudd eller overskudd.»

Etter departementets vurdering tilsier behovet for å kunne yte konsernbidrag uavhengig av behovet for skattemessig samordning, at konsernbidrag bør fritas fra beskatning hos mottaker i den utstrekning giverselskapet ikke får fradrag. Departementet foreslår derfor at det innføres en generell bestemmelse i selskapsskatteloven § 1-4 nr. 1 om at konsernbidrag som givoren ikke får fradrag for, men som ellers er lovlig etter aksjelovens regler, heller ikke skal være skattepliktig for mottakeren.

Skattedirektoratet tok i forbindelse med høringen opp spørsmålet om konsernbidrag som ikke er lovlig i forhold til aksjelovens og allmennaksjelovens regler, fremdeles skal være skattepliktig inntekt for mottaker

av bidraget. Departementet vil bemerke at det ikke har vært meningen å endre gjeldende rett på dette punktet. For å tydeliggjøre dette har departementet foretatt en presisering av bestemmelsen i selskapsskatteloven § 1-4 nr. 1. Det vises til vedlagte forslag til endring av selskapsskatteloven § 1-4 nr. 1. De øvrige høringsinstansene hadde ingen merknader til forslaget.

En utvidet adgang til å yte konsernbidrag uten fradragsrett for giver og uten skatteplikt for mottaker reiser problemer i forhold til RISK-reglene i selskapsskatteloven kapittel 5. Det fremgår av selskapsskatteloven § 5-5 nr. 2 annet punktum at årlig RISK-beløp skal fastsettes med utgangspunkt i selskapets skattepliktige inntekt. I den utstrekning konsernbidrag ikke er fradragsberettiget i givers skattepliktige inntekt, og tilsvarende ikke inngår i mottakers skattepliktige inntekt, vil konsernbidraget ikke inngå i fastsettelsen av det årlige RISK-beløp. Konsernbidrag vil på lik linje med utdeling av aksjeutbytte innebære at det ytende selskapet blir tappet for verdier. Dette tilsier at inngangsverdien på aksjene i det ytende selskap bør nedreguleres med et beløp tilsvarende konsernbidraget. Tilsvarende bør det skje en oppregulering av inngangsverdien på aksjene i det mottakende selskap med et beløp likt ikke skattepliktig konsernbidrag.

Det kan reises spørsmål om det er behov for å hensynta konsernbidrag som ikke inngår i skattepliktig inntekt i RISK-beregningen når det kun vil være snakk om en forskyvning av verdier mellom selskaper som inngår i samme konsern. Det vil imidlertid være mulig å tappe det ytende selskap for verdier ved konsernbidrag, for deretter å realisere aksjene i selskapet med tap, uten at det skjer noen beskatning i det mottakende selskapet. Dette tapet vil ikke være reelt i den utstrekning verdinedgangen på aksjene i det ytende selskap er kompensert ved en tilsvarende verdioppgang på aksjene i et annet konsernselskap (det mottakende selskap). Dette tilsier at det ikke bør gis fradrag for et slikt tap. Beskatningen av verdistigningen på aksjene i det mottakende selskap vil kunne skyves langt frem i tid slik at nåverdien av den fremtidige skatt vil kunne være minimal. Etter departementets vurdering tilsier dette at en bør ta hensyn til ikke fradragsberettiget konsernbidrag og ikke skattepliktig konsernbidrag ved fastsettelsen av det årlige RISK-beløpet.

Det har ikke kommet tilbakemeldinger fra høringsinstansene om at de foreslåtte endringer vil innebære en ytterligere komplisering av RISK-reglene.

Direktoratet foreslår at endringen inntas i selskapsskatteloven § 5-5 nr. 2, som angir beregningsgrunnlaget for reguleringen av selskapets skattlagte kapital, i stedet for i selskapsskatteloven § 1-4. Departementet er enig i at den foreslåtte endring bør inntas i selskapsskatteloven § 5-5 nr. 2 i stedet for i § 1-4. Det vises til vedlagte forslag til endring av selskapsskatteloven § 5-5 nr. 2.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring av selskapsskatteloven § 5-5 nr. 2.

4.4 Opphevelse av selskapsskatteloven § 1-5 nr. 2

Sammendrag

Etter selskapsskatteloven § 1-5 nr. 2 kan departementet dispensere fra kravet om at mottaker av konsernbidrag må være norsk selskap når det er inngått gjensidig avtale med fremmed stat. Det fremgår av forarbeidene til bestemmelsen at den ble innført med sikte på internasjonalt industrisamarbeid hvor staten er engasjert, jf. Ot.prp. nr. 16 (1979-1980) side 12. Det er aldri blitt inngått noen avtale med hjemmel i denne bestemmelsen. Departementet er ikke kjent med at andre land har regler som åpner for konsernbidrag over landegrensene. Etter departementets vurdering viser dette at det ikke er behov for en slik bestemmelse. Det foreslås derfor at bestemmelsen oppheves.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om opphevelse av selskapsskatteloven § 1-5 nr. 2.

4.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Forslaget om å oppheve selskapsskatteloven § 1-3 nr. 2 innebærer at konsernbidrag kan benyttes til å bygge opp positiv skattepliktig inntekt i det mottakende selskap også når dette er hjemmehørende i en annen kommune. Dermed vil det mottakende selskap kunne nyttiggjøre seg eventuelle godtgjørelsesfradrag og kreditfradrag som tidligere ikke kom til fradrag. Dette vil kunne innebære en skattelette for de berørte konsernene. Departementet antar imidlertid at de fleste konserner har tilpasset seg dagens regler slik at de unngår dobbeltbeskatning som følge av manglende mulighet for å utnytte godtgjørelsesfradrag og kreditfradrag. På denne bakgrunn antar departementet at de foreslåtte endringene vil ha relativt beskjedne provenyvirkinger.

De øvrige forslagene antas å ha meget liten provenyvirking.

Det fremgår av forarbeidene til selskapsskatteloven § 1-3 nr. 2 at en innføring av begrensninger i adgangen til å yte konsernbidrag kunne bety merarbeid for konserner, blant annet ved at det ytende selskap måtte kjenne størrelsen på den skattepliktige inntekten i det mottakende selskap for å gjøre opp egne regnskaper, jf. Ot.prp. nr. 52 (1989-1990) side 22. Departementet har inntrykk av at bestemmelsen har vært arbeidskrevende å praktisere både for konsernene og ligningsmyndighetene, særlig når et konsern har datterselskaper i mange kommuner.

På denne bakgrunn antas det at en opphevelse av selskapsskatteloven § 1-3 nr. 2 vil innebære en bety-

delig forenkling både for de berørte konserner som skal utforme ligningsoppgavene, og for likningskontorene som mottar oppgavene.

Ligningsutvalget har i sin høringsuttalelse pekt på at skattyters oppgaveplikt etter ligningsloven § 4-4 nr. 5 bør utvides. Ligningsloven § 4-4 nr. 5 pålegger i dag giver og mottaker av konsernbidrag å legge ved selv-angivelsen en oppgave som viser at vilkårene i selskapsskatteloven § 1-5 er oppfylt. Oppgaven skal inneholde opplysninger om hvem som eier aksjene i datterselskapene, aksjonærenes bopel, antall aksjer som eies av den enkelte aksjonær, samt når aksjene ble ervervet. Ligningsutvalget mener at

«oppgaveplikten også bør omfatte organisasjonsnummer og beløp. Dette i alle fall når det i konsernet er flere givere til en og samme mottaker, eller hvor en giver yter konsernbidrag til flere. I slike tilfeller bør oppgaven fra mottaker gi opplysninger om hvilket beløp som er mottatt fra det enkelte selskap, og for giver en spesifisering som viser hvordan konsernbidraget er fordelt mellom de enkelte mottakerne. For mottaker av skattefritt konsernbidrag bør oppgaveplikten også omfatte plikt til å oppgi hvem som har ytt skattefritt beløp. Det tilsvarende bør gjelde for yter av skattefritt konsernbidrag.»

Departementet vil vurdere dette forslaget senere og eventuelt sende det på høring.

Etter departementets vurdering vil forslaget om å endre beregningsgrunnlaget for det årlige RISK-beløpet ikke medføre at RISK-reglene i vesentlig grad kompliseres. Dette støttes av de tilbakemeldinger departementet har fått fra ulike høringsinstanser. Forslaget om å oppheve selskapsskatteloven § 1-5 nr. 2 vil ikke ha administrative konsekvenser.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

4.6 Ikrafttredelse

Sammendrag

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999. Det vises til vedlagte forslag til endringer i lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapsskatteloven) §§ 1-3, 1-4, 1-5 og 5-5, og i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) §§ 10-2, 10-3, 10-4 og 10-34.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til ikrafttredelse og virkningstidspunkt.

5. ENDRINGER I REGLENE OM FORMUESVERDSETTELSEN AV IKKE BØRSNOTERTE AKSJER

5.1 Selskap som foretar aksjekapitalendring, aksjesplitt eller aksjespleis i løpet av inntektsåret

Sammendrag

Formuesverdien av ikke børsnoterte aksjer skal beregnes med utgangspunkt i selskapets samlede skattemessige formuesverdi den 1. januar i ligningsåret dersom selskapet har forhøyet eller satt ned aksjekapitalen, eller har foretatt aksjesplitt eller aksjespleis, i løpet av inntektsåret. Dersom det er foretatt slike disposisjoner med utbetaling til aksjonærene, eller med innbetaling til selskapet, antar departementet at 1. januar i ligningsåret bør videreføres som verdsettelsestidspunkt for aksjene i selskapet. I disse tilfellene medfører aksjekapitalendringen at selskapets samlede skattemessige formuesverdi endrer seg ved at det skjer en overføring av formuesverdier fra selskap til aksjonær, eller fra aksjonær til selskap. Slike endringer i selskapets skattemessige formuesverdi bør reflekteres i formuesverdien av aksjene.

Ved aksjesplitt, aksjespleis, fondsemisjon eller kapitalnedsettelse uten utbetaling til aksjonærene vil det ikke skje noen slik overføring av formuesverdier fra selskapet til aksjonæren eller fra aksjonæren til selskapet. Det vil da heller ikke være behov for å beregne formuesverdien av selskapets aksjer på grunnlag av selskapets samlede skattemessige formuesverdi den 1. januar i ligningsåret. Departementet foreslår derfor at formuesverdsettelsen av ikke børsnoterte aksjer fullt ut skal følge hovedregelen i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 2 første ledd, selv om selskapet i løpet av inntektsåret har foretatt aksjesplitt, aksjespleis, fondsemisjon eller kapitalnedsettelse uten utbetaling til aksjonærene. Lovteknisk foreslås dette gjennomført ved å begrense virkeområdet til selskapsskatteloven § 2-2 nr. 3 første punktum.

I selskaper som foretar aksjesplitt, aksjespleis eller fondsemisjon med utstedelse av fondsaksjer, vil det bli en endring i antall aksjer i løpet av inntektsåret. Etter departementets forslag skal formuesverdien av aksjene i selskapet likevel beregnes etter selskapsskatteloven § 2-2 nr. 2 første ledd, det vil si på bakgrunn av selskapets samlede skattemessige formuesverdi den 1. januar i inntektsåret, dersom det ikke er foretatt noen innbetaling fra eller utbetaling til aksjonærene. Selskapsskatteloven § 2-2 nr. 2 første ledd første punktum må da forstås slik at formuesverdien av aksjene i selskapet skal beregnes ved å fordele selskapets samlede skattemessige formuesverdi den 1. januar i inntektsåret på antall aksjer i selskapet den 1. januar i ligningsåret. Ifølge forskrift av 3. februar 1992 nr. 73 om beregning av formuesverdien av ikke børsnoterte aksjer, § 4 skal imidlertid selskapsformuen «fordeles på aksjene i forhold til deres pålydende

på det tidspunkt verdsettelsen gjelder for», det vil si 1. januar i inntektsåret. Den nevnte forskriften må således endres som følge av departementets forslag.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om endring i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 3 første punktum og skatteloven av 1999 § 4-13 annet ledd første punktum.

5.2 Selskap som er stiftet i løpet av inntektsåret

Sammendrag

Formuesverdien av ikke børsnoterte aksjer i selskaper som er stiftet i løpet av inntektsåret skal settes lik aksjenes pålydende beløp, jf. selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4. Har stiftelsen skjedd ved overgang fra personlig firma til aksjeselskap, skal formuesverdien av aksjene likevel fastsettes etter hovedregelen i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 2 første ledd.

Etter departementets vurdering kan bestemmelsen i § 2-2 nr. 4 åpne for enkelte uønskede tilpasningsmuligheter. Bestemmelsen medfører at aksjenes virkelige verdi i stiftelsesåret vil overstige formuesverdien (pålydende) dersom det er ytet overkurs ved stiftelsen. Aksjonærene kan søke å redusere formuesskatten i stiftelsesåret ved å avtale at innskudd ut over aksjelovgivningens minimumskrav til aksjekapital skal ha form av overkurs. I året etter stiftelsesåret kan så aksjekapitalen forhøyes til ønsket nivå ved at selskapet foretar en fondsemisjon med konvertering av overkurs til aksjekapital. Dette medfører at formuesverdiene til aksjonæren kan reduseres i stiftelsesåret. Etter departementets vurdering bør disse tilpasningsmulighetene fjernes.

Departementet foreslår at aksjer som omfattes av selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4 skal verdsettes til 65 pst. av summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs. En slik endring vil i enkelte tilfeller kunne medføre at aksjenes formuesverdi i stiftelsesåret blir høyere enn det som følger av dagens verdsettelsesregler. Grunnlaget for verdsettelsen vil i mange tilfeller øke, men samtidig gis det en «rabatt» på 35 pst. av dette grunnlaget.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om endring i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4 første punktum og skatteloven av 1999 § 4-13 første ledd første punktum.

5.3 Forholdet til arveavgiftsloven § 11 A

Sammendrag

Ved arv og gaveoverføringer kan verdien av ikke børsnoterte aksjer settes til 30 pst. av aksjenes holdsmessige andel av aksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi slik denne fastsettes etter sel-

skapsskatteloven § 2-2 nr. 2, jf. arveavgiftsloven § 11 A. Når det gjelder tidspunktet for verdsettelsen er det formuesverdien per 1. januar det året avgiftsplikten inntreer som skal legges til grunn ved avgiftsberegningen.

Det skal som hovedregel ikke tas hensyn til endringer i selskapets formuesstilling mellom 1. januar og rådighetservervet ved fastsettelsen av arveavgiftsgrunnlaget. Verdsettelsen skal skje per 1. januar det året avgiftsplikten inntreer, selv om det foretas opp eller nedskrivninger av selskapets aksjekapital i tiden mellom 1. januar og rådighetservervet. Departementet legger til grunn at den foreslåtte endring av selskapsskatteloven § 2-2 nr. 3 første punktum ikke vil få noen virkning for fastsettelsen av avgiftsgrunnlaget etter arveavgiftsloven § 11 A.

Dersom aksjer i et ikke børsnotert selskap overføres ved arv eller gave samme år som selskapet stiftes, vil det ikke foreligge noen formuesverdi per 1. januar det året avgiftsplikten inntreer. I slike tilfeller vil det således ikke være mulig å følge hovedregelen for verdsettelse i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 2 første punktum. Avgiftsgrunnlaget skal i slike tilfeller fastsettes etter selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4, det vil si til aksjenes pålydende. Aksjenes pålydende reduseres imidlertid med 70 prosent ved fastsettelsen av arveavgiftsgrunnlaget.

Den foreslåtte endring i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4 kan som nevnt medføre at grunnlaget for verdsettelsen av aksjene øker. Ved en slik økning vil også arveavgiftsgrunnlaget øke. Dette gjelder kun i de tilfeller der aksjer overføres ved arv eller gave i selskapets stiftelsesår. I praksis vil dette gjelde et meget lite antall tilfeller. Etter arveavgiftsloven § 11 A skal det fremdeles gis en «rabatt» på 70 pst. ved fastsettelsen av arveavgiftsgrunnlaget.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

5.4 Ikrafttredelse

Sammendrag

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 1999. Det vises til vedlagte forslag til endringer i lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapsskatteloven) § 2-2, og i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 4-13.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om ikrafttredelse straks med virkning fra og med inntektsåret 1999. I forslaget er det imidlertid ikke sagt noe om når endringen i selskapsskatteloven § 2-2 nr.

4 første punktum skal få virkning i forhold til fastsettelse av arveavgiften.

Komiteen viser til brev fra finansministeren til Stortinget 12. november 1999 pkt. D avsnitt 1 hvor dette er kommentert, jf. vedlegg nr. 1 til denne innstilling. Komiteen vil foreslå at det presiseres at endringen i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4 første punktum med hensyn til arveavgift ikke skal gjelde for rådgighetserverv i 1999.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag til ikrafttredelse av endringene i selskapsskatteloven:

«I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapsskatteloven) gjøres følgende endringer:

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 1999.

I forhold til arveavgift skal endringen i § 2-2 nr. 4 første punktum likevel ikke gjelde for rådgighetserverv i 1999.»

6. OPPHEVELSE AV BESTEMMELSER SOM IKKE VIL HA PRAKTISK BETYDNING ETTER OVERGANGEN TIL EN REN STATLIG SELSKAPSSKATT

Sammendrag

Aksjeselskaper og andre etterskuddsskattepliktige skattytere er kun skattepliktige til staten fra og med inntektsåret 1998. På bakgrunn av dette ble det i Ot.prp. nr. 32 (1998-1999) fremmet forslag om tilpasninger i skattelovgivningen. Endringene ble vedtatt ved endringslover av 19. mars 1999. Departementet har arbeidet videre med vurderingen av bestemmelser i skattelovgivningen som vil være uten praktisk betydning etter overgangen til en ren statlig selskapsskatt.

Departementet foreslår at bestemmelsene i skatteloven av 1911 § 36 sjette ledd, § 45 sjette ledd og § 54 tredje ledd oppheves. Bestemmelsene gjelder fordeling av skattepliktig inntekt og formue mellom kommunene.

Skatteloven § 36 sjette ledd og således også § 45 sjette ledd gjelder for «et industriselskaps gjeld». Skattelovens § 54 tredje ledd gjelder for selskap som driver industriell bedrift. Hvilke selskaper dette gjelder er ikke nærmere omtalt. Etter ordlyden omfatter bestemmelsen alle selskapsformer, noe som innebærer at aksjeselskaper og annet likestilt selskap, ansvarlige selskaper og kommandittselskaper er omfattet. Bestemmelsene vil således i utgangspunktet fortsatt kunne være av betydning for deltakerlignede selskaper.

Etter det departementet er kjent med er bestemmelsen bare anvendt i forbindelse med ligningen av et

fåfall aksjeselskaper. Dette har antakelig en sammenheng med at bestemmelsene i sin tid ble vedtatt for å sikre inntekts- og fomuesfordelingen mellom kommuner hvor store industriselskaper drev virksomhet. Etter det departementet kjenner til har ikke bestemmelsen vært benyttet ved senere års ligninger.

På bakgrunn av at bestemmelsene er gitt for å sikre fordelingen av skattefundamentet mellom kommunene, og det forhold at bestemmelsene i praksis bare er anvendt for etterskuddsskattepliktige, foreslår departementet at bestemmelsene oppheves.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999. Det vises til vedlagte forslag til endringer i lov av 1911 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) §§ 36, 45 og 54, og i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) §§ 4-30 og 6-90.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

7. FORSVARETS TJENESTEBOLIGER - SKATTELEMPNING UT 2000

Sammendrag

Av skatteloven av 1911 § 42 tredje ledd bokstav p følger det at fordel ved helt eller delvis fri bolig for ansatte i Forsvaret ikke skal være skattepliktig for inntektsårene 1995-1999. Skattefritaket er vedtatt i to omganger, først for inntektsårene 1995-1997, siden ble det forlenget ut inntektsåret 1999. Forarbeidene til bestemmelsen er Ot.prp. nr. 26 (1995-1996) og Innst. O. nr. 55 (1995-1996) samt Ot.prp. nr. 1 (1997-1998) og Innst. O. nr. 5 (1997-1998).

Bakgrunnen for skattefritaket var at Forsvaret gjennom lengre tid hadde arbeidet med et datasystem for verdsettelse av Forsvarets boligmasse. Målet for dette arbeidet var å komme frem til et system med mer markedsorientert fastsettelse av husleiene, og således videreføre det prinsipp som ble innført for statens øvrige boliger 1. januar 1993. Mens dette arbeidet pågikk, ble det ikke foretatt noen innberetning av fordelene ved delvis fri bolig for ansatte i Forsvaret.

Arbeidet med det nye husleiesystemet i Forsvaret har vist seg å ta betydelig mer tid enn forutsatt. Arbeidet er ennå ikke slutført. Det nye systemet kan derfor ikke iverksettes 1. januar 2000, slik det ble forutsatt da skattefritaket ble forlenget til å gjelde inntektsårene 1998 og 1999.

Det nye systemet med mer markedsorienterte husleier kan nå ventes å være på plass fra 1. januar 2001. Hensynet til ikke å vanskeliggjøre prosessen ved å pålegge fordelsbeskatning ut fra dagens regler mens arbeidet pågår, gjør seg etter departementets syn fortsatt gjeldende.

Departementet fremmer på denne bakgrunn forslag om at fordel ved helt eller delvis fri bolig for an-

satte i Forsvaret ikke skal være skattepliktig inntekt for inntektsåret 2000. Det vises til forslag til skatteloven av 1999 § 5-15 første ledd ny bokstav l.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til skatteloven av 1999 § 5-15 første ledd ny bokstav l.

8. ENDRING AV FORDELINGSNØKKELEN FOR BOLIGSELSKAPER

Sammendrag

Med virkning fra og med inntektsåret 1992 ble skatteloven endret slik at boligselskap som hovedregel ikke skal lignedes som eget skattesubjekt, jf. skatteloven § 51 sjette ledd. Andelshaverne blir prosentlignet for fordelingen ved å bo i egen boenhet. I tillegg skal andelshaverne lignedes for sin andel av boligselskapets inntekter og utgifter som ikke omfattes av prosentligningen. Videre skal andelshaverne lignedes for sin andel av boligselskapets formue og gjeld.

Boligselskapets inntekter og formue fordeles på grunnlag av den enkeltes del av total husleie, jf. skatteloven §§ 37 c og 42 b nr. 8.

Det har vist seg at fordeling basert på husleien ikke alltid gir en rettferdig fordeling av de skattemessige inntektene/fradragene og formuen/gjelden. Særlig kan fordelingen av fellesgjelden og ligningsverdien i enkelte tilfeller bli noe skjev i forhold til andelshavernes reelle andeler av disse postene.

For å få en fordeling som i størst mulig grad er tilpasset de ulike forholdene som kan gjøre seg gjeldende i boligselskaper, ble det i høringsnotat av 25. mai 1999 foreslått at boligselskapet kan få velge mellom fordeling etter den tradisjonelle husleiemetoden og en ny, alternativ metode.

Som den alternative metoden foreslo departementet i høringsutkastet at boligselskapet skal kunne velge fordeling etter andelskonto og andelsbrøk.

Andelskonto skal benyttes for fordeling av andelen av ligningsverdien, langsiktig fellesgjeld (gjeld hvor hele eller deler av beløpet forfaller til betaling mer enn ett år etter gjeldsstiftingen) og renter av den langsiktige fellesgjelden.

Fordeling ved andelskonto medfører at det blir opprettet en «konto» for hver andel. I nye boligselskaper vil grunnlaget på den enkelte andelshavers konto for andel av ligningsverdi fastsettes på grunnlag av boenhetens andel av total fellesgjeld og innskudd. For eldre boligselskaper fastsettes inngående verdi på kontiene i samsvar med husleiebrøken for siste inntektsår. Kontiene blir korrigert for senere endringer i ligningsverdien som følge av utbedringer eller andre omstendigheter. Senere endringer i ligningsverdien blir fordelt mellom boenhetene etter hvordan utbedringen m.v. faktisk er gjennomført, slik at utbedring

m.v. av en boenhet ikke medfører endring av ligningsverdien for noen annen boenhet.

Tilsvarende skal den langsiktige fellesgjelden fordeles ved at det blir opprettet en konto for hver andel, som senere korrigeres for nedbetaling fra andelshaverne. Gjeldsrentene blir fordelt på tilsvarende måte. Med en slik fordeling vil det ikke lenger være noen skattemessige hindringer for en individuell nedbetaling av fellesgjelden.

Andelsbrøk benyttes for å fordele de øvrige formues- og inntektspostene i selskapet. Andelsbrøken blir fastsatt med utgangspunkt i hver enkelt boenhets opprinnelige andel av totale innskudd og felleslån i selskapet. Alternativt kan generalforsamlingen vedta at fordeling skal skje i samsvar med husleiebrøken for siste inntektsår før overgangen til fordeling etter andelsbrøk.

Vedtak om valg av fordelingsmetode og om fastsettelse av fordelingen skal treffes av generalforsamlingen i samsvar med lov om borettslag og alminnelige prinsipper om sammenslutninger.

Departementet foreslår at det innføres nye regler om fordeling av boligselskapets inntekter/fradrag og formue/gjeld i samsvar med forslaget i høringsnotatet.

Det foreslås at endringen gjennomføres ved at departementet blir gitt hjemmel til å fastsette forskrift med nærmere regler om fordelingen.

Departementet foreslår at endringen får virkning fra og med inntektsåret 2000.

Det vises til forslag til endring i skatteloven av 1999 §§ 4-10 annet ledd og 7-12 sjette ledd bokstav d.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om endring i skatteloven av 1999 §§ 4-10 annet ledd og 7-12 sjette ledd bokstav d.

9. SJØMANNFRADRAG FOR STATSLOSER

Sammendrag

Statsloser hadde ikke krav på sjømannsfradrag før 1992. I 1992 ble kriteriene endret. Endringen tilsiktet i hovedsak en innsnevring av kretsen sjøfolk med rett til sjømannsfradrag. Det var ikke tilsiktet at statsloser skulle få rett til sjømannsfradrag.

Finansdepartementet har i et brev av 20. mai 1997 til Fiskeridepartementet uttalt at det avgjørende for retten til sjømannsfradrag er om den enkelte statslos faktisk har arbeidet om bord på skip i fart i 130 dager i inntektsåret. Dette medfører at enkelte statsloser har rett til sjømannsfradrag, mens andre ikke vil ha en slik rett.

Formålet med sjømannsfradraget er å gi skattelett til sjømenn som typisk har lange fravær og store belastninger som følge av yrkesutøvelsen. Sjømenn som har en arbeidssituasjon som er sammenlignbar med situasjonen for andre yrkesgrupper på land bør ikke ha

rett til sjømannsfradrag. Losarbeidet om bord foregår normalt over relativt korte strekninger. Mye av tiden går med til venting og reiser til og fra losingen. Som regel skjer all overnatting (søvn) og hvile i hjemmet. Etter departementets oppfatning er losarbeidet mest å sammenligne med annet arbeid på land.

Etter departementets syn er den omtalte forskjellsbehandlingen mellom statslosene urimelig.

På denne bakgrunn foreslår departementet å unnta statslosere fra sjømannsfradraget.

Det vises til forslag til endring i skatteloven av 1999 § 6-61 annet ledd.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven av 1999 § 6-61 annet ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke Regjeringens vurdering om at statslosere ikke har lange fravær og store belastninger i forbindelse med sin utøvelse på sjøen. Statslosene arbeider når skipene seiler, og en vesentlig del av arbeidstiden består følgelig av nattarbeid, og arbeide på helge- og høytidsdager. Losene er også definert utenfor Arbeidsmiljøloven fordi de arbeider til sjøs. I sjøfartsloven er losene også definert som skipsmannskap.

Disse medlemmer bemerker videre at det er ca. 95 pst. av losene som tilfredsstillere kriteriene til rett på sjømannsfradrag, og i de fleste tilfeller der kriteriene ikke oppfylles skyldes det fravær på grunn av etterutdanning, politiske og faglige verv, arbeide for administrasjonen og omfattende reisetid.

På denne bakgrunn går disse medlemmer mot Regjeringens forslag om å fjerne sjømannsfradraget for Statslosere.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekter gjøres følgende endring:

§ 6-61 annet ledd skal lyde:

Sjøfolk er personer som har arbeid om bord på skip i fart som hovedbeskjeftigelse såfremt arbeidet varer til sammen minst 130 dager i samme inntektsår. Fradraget gis ikke for inntekt ved arbeid om bord på ferger eller passasjerfartøy i rutetrafikk mellom norske havner når rutens distanse mellom første og siste anløp er under 300 nautiske mil.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til merknad i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) avsnitt 2.4.

10. FORSØRGERFRADRAG

Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak

I budsjettet for år 2000 foreslår Regjeringen en større omlegging av regelverket for barnetrygd. Barnetrygden og forsørgerfradraget i skatt er ordninger som skal bidra til å dekke merutgiftene ved å forsørge barn. Med sikte på å forenkle systemet for barnetrygd og forsørgerfradrag, foreslår Regjeringen å oppheve forsørgerfradraget i skatt og trygdeavgift. For en nærmere omtale av forslagene vises det til St.prp. nr. 1 (1999-2000) kapittel 2.1.3. På denne bakgrunn foreslås det at skatteloven av 1999 § 16-1 oppheves med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til budsjettavtalen om omtale av denne i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) og Budsjett-innst. S. nr 1 (1999-2000). Budsjettavtalen innebærer at forsørgerfradraget skal videreføres. Fradraget skal, etter innføring av barnetrygd opp til 18 år, settes til 1 820 kroner for alle. Det vil ikke lenger gis ekstra forsørgerfradrag til enslige forsørgere med yngste barn mellom 16 og 18 år da de nå mottar ekstra barnetrygd. Forsørgerfradraget for aldersgruppen 16-18 skal ikke lenger være behovsprøvd mot ungdommens egen inntekt.

Flertallet fremmer følgende forslag:

« I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 16-1 Forsørgerfradrag skal lyde:

(1) Personlig skattyter som er bosatt i riket, jf. § 2-1, og har barn som er bosatt i riket og som ved utløpet av inntektsåret ikke er fylt 19 år, gis forsørgerfradrag i skatt og trygdeavgift.

(2) Forsørgerfradraget skal være 1 820 kroner for hvert barn.

(3) Overstiger forsørgerfradraget utlignet skatt og trygdeavgift, skal det overskytende beløpet utbetales ved avregningsoppgjør etter skattebetalingsloven.

(4) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf. Når særlige hensyn tilsier det, kan departementet utvide eller begrense kretsen av personer som har krav på forsørgerfradrag.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Regjeringen som

en følge av forslaget om å oppheve skatteloven § 16-1 om forsørgerfradrag, foreslo en rekke endringer i andre bestemmelser og lover.

På bakgrunn i enigheten om at forsørgerfradraget skal beholdes, kan det ses bort fra disse lovforslagene. Dette gjelder forslag om endringer i følgende lovbestemmelser:

- Lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt § 43 nr. 4,
- lov av 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 2-2,
- lov av 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) § 9-4,
- lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard § 3-1 annet ledd annet punktum,
- lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) §§ 10-11, 10-34 annet ledd annet punktum, 16-1, 17-10 fjerde ledd.

Flertallet viser videre til at forslaget om å oppheve § 16-1, også medførte forslag om endringer i paragrafnummereringen i de etterfølgende bestemmelsene i kapittel 16. Det ble videre foreslått endringer i paragrafhenvisingene og overskriftene i en del av bestemmelsene i kapittel 16. Det kan nå sees bort fra disse endringsforslagene.

Forslag til endring i § 16-2 femte ledd og forslag til § 16-18 nytt annet ledd skal stå uendret. Fordi § 16-1 skal beholdes, gjelder imidlertid disse forslagene nå §§ 16-11 femte ledd og 16-28 nytt annet ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre kan ikke akseptere Regjeringens forslag om å fjerne forsørgerfradraget i skatt. Det er en tilsnikelse å hevde at fjerning av forsørgerfradraget er en forenkling av systemet med barnetrygd og forsørgerfradrag. Forslaget fremstår som en ren skatteskjerpelse for alle barnefamilier med barn under 16 år.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

« I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 16-1 Forsørgerfradrag skal lyde:

1. Personlig skattyter som er bosatt i riket, jf. § 2-1, og har barn som er bosatt i riket og som ved utløpet av inntektsåret ikke er fylt 19 år, gis forsørgerfradrag i skatt og trygdeavgift.
2. Forsørgerfradraget skal være 1 880 kroner for hvert barn til og med det året barnet fyller 15 år.
3. Forsørgerfradraget skal være 2 620 kroner fra og med det året barnet fyller 16 år, til og med det året barnet fyller 18 år. Er mindre enn halvparten av barnets ordinære levekostnader i inntektsåret dek-

ket av forsørgeren, reduseres forsørgerfradraget for dette barnet til det halve eller faller bort.

4. Er forsørgeren enslig og bare forsørger barn som nevnt i tredje ledd første punktum, skal forsørgerfradrag gis for ett barn mer enn det antallet som det er fradragsrett for etter tredje ledd.
5. Overstiger forsørgerfradraget utlignet skatt og trygdeavgift, skal det overskytende beløpet utbetales ved avregningsoppgjør etter skattebetalingsloven.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Når særlige hensyn tilsier det, kan departementet utvide eller begrense kretsen av personer som har krav på forsørgerfradrag.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går imot Regjeringens forslag om å fjerne forsørgerfradraget, men går inn for at det gis samme fradrag for 16- og 17-åringer som for yngre barn, som en konsekvens av at dette medlem støtter forslaget om utvidet barnetrygd. For en nærmere omtale av barnetrygd/forsørgerfradrag i Sosialistisk Venstrepartis budsjettforslag viser dette medlem til Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

11. SKATTEBEGRENSNINGSREGELEN FOR PENSJONISTER

Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Formuestillegget i skattebegrensningsregelen fører til at inntektsskatten øker når formuen er over 200 000 kroner, inntil inntektsskatten er beregnet ved skattebegrensningsregelen er så høy at det lønner seg å bli lignet etter de ordinære reglene for pensjonister. Formuestillegget fører dermed til at pensjonister med lave og midlere inntekter kan bli skattlagt særskilt hardt for formue. Blant annet kan den samlede skatten på et bankinnskudd bli høyere enn den nominelle renten på innskuddet. Hvis en også tar hensyn til verdifall på innskuddet som følge av inflasjon, kan den effektive skattesatsen bli over 200 pst.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å redusere satsen i formuestillegget i skattebegrensningsregelen fra 3 pst. til 2 pst. Dette vil redusere den høye effektive skatten på formuesavkastning for pensjonister som kommer under disse reglene.

Etter gjeldende regler regnes ikke boligformue i boligselskaper (borettslag og boligaksjeselskaper) med i formuestillegget. Dette innebærer en skattefordel for pensjonister m.v. som er andelshavere i boligselskaper sammenlignet med pensjonister m.v. som er selveiere. Særreglene for formue i boligselskaper ble gitt ved omlegging av skattleggingen av boligselskaper fra og med inntektsåret 1992 og var forutsatt å

gjelde i en overgangsfase for å unngå brå skatteøkninger.

Regjeringen mener at det i dag ikke foreligger noen grunn til å videreføre denne forskjellsbehandlingen av andelshavere og selveiere og foreslår derfor at særregelen oppheves. Virkningene av å oppheve denne regelen fra 2000 er vesentlig mindre enn i 1992 da formuestillegget var 5 pst.

Det vises til forslag til endring av skatteloven av 1999 § 17-1 tredje ledd.

Departementet foreslår at endringen gis med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven av 1999 § 17-1 tredje ledd.

12. HEVING AV LIGNINGSTAKSTENE FOR BOLIGER, FRITIDSHUS, FORRETNINGS-EIENDOMMER M.V.

Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Boliger og annen fast eiendom har normalt ligningstakster som ligger under markedsverdi. Ligningsverdien på boliger har økt nominelt med 15 pst. siden 1993, mens det har vært en kraftig økning i markedsverdiene i samme periode.

Regjeringen foreslår å heve ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningseiendommer m.v. med 10 pst. Dette gjelder takstene pr. 1. januar 2001 som grunnlag for ligningen for inntektsåret 2000.

Departementet vil sørge for at det blir gitt regler for å øke ligningstakstene for slike eiendommer i takseringsreglene med hjemmel i ligningsloven § 7-1.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag om å heve ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningseiendommer m.v. med 10 pst.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at boligen ikke skal være et skatteobjekt fordi alle mennesker trenger et sted å bo. Systemet med fordelsbeskatning basert på ligningsverdi er i tillegg helt ubrukelig fordi ligningstakstene er helt vilkårlig fastsatt. Identiske boliger kan ha helt forskjellige ligningstakster og boliger med markedsverdi som er flerdobbel en annens markedsverdi kan likevel ha lavere ligningstakst.

Disse medlemmer mener for øvrig at det ikke finnes noen tilstrekkelig sammenheng i Regjeringens argumentasjon for å heve ligningstakstene med 10 pst.

Disse medlemmer foreslår 25 pst. reduksjon i ligningstakstene som et første skritt på veien mot å fjerne fordelsbeskatningen av egen bolig.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir gitt regler for å redusere ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningseiendommer m.v. med 25 pst.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre går imot forslaget om å heve ligningsverdiene for fast eiendom med 10 pst. Det er oppsiktsvekkende at en regjering med Kristelig Folkeparti og Venstre i spissen, for andre gang foreslår en slik økning, tatt i betraktning at de samme partiene har programfestet å fjerne hele boligskatten og karakteriserer den som husleie til staten.

13. REISE MELLOM HJEM OG ARBEIDSSTED

Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Etter gjeldende regler gis skattyter fradrag for reise mellom hjem og arbeidssted (arbeidsreise) med den del av samlet beregnet reisebeløp som overstiger 7 000 kroner i løpet av inntektsåret. Det foreslås at denne nedre beløpsgrensen økes til 8 500 kroner. Både administrative grunner og provenyehensyn tilsier en begrensning i antall personer som kan kreve reisefradrag. Det er også mest rimelig at fradrag først gis når reiseutgiftene blir av en viss størrelse.

Det vises til forslag til endring i skatteloven av 1999 § 6-44 første ledd. Omleggingen til et reiseavstandsfradrag i stedet for et reisekostnadsfradrag fra 1999 er innarbeidet i forslaget, som vil gjelde fra inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Tverrpolitisk Folkevalgte viser til omleggingen av fradraget for reise mellom hjem og arbeid som fant sted i fjor. Det har vist seg at pendlere uten alternativt kollektivtilbud har kommet ugunstig ut av omleggingen og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå situasjonen for pendlere der det ikke eksisterer alternativt kollektivtilbud, med sikte på en mer rettferdig ordning.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet finner det ikke særlig godt begrunnet at nettopp pendlerne skal måtte betale ytterligere til fellesskapet ved å øke reiseutgiftene som ikke kan trekkes fra på inntekten med kr 1 500.

Disse medlemmer har merket seg at utvalget som har vurdert overgang til flatere skatt har tatt til orde for å heve bunnbeløpet til kr 15 000. Heving av bunnbeløpet henger fra utvalgets side uløselig sammen med nettopp overgangen til flatere skatt. Regjeringen for sin del har ikke fremmet forslag til skattevedtak for 2000 som minner det spor om flatere skatt. Regjeringspartienes avtale med Arbeiderpartiet medfører snarere skjerpet progresjon.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 6-44 første ledd skal lyde:

Det gis fradrag for reise mellom hjem og arbeidssted og besøksreiser etter § 6 etter forskrift fastsatt av departementet med utgangspunkt i reiseavstand og reisehyppighet. Fradraget er begrenset til den del av beløpet som overstiger 7 000 kroner.»

14. ØKNING AV SATSEN FOR MINSTEFRADRAGET

Sammendrag fra St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Departementet foreslår å øke satsen for minstefradraget fra 21 til 22 pst. For lønnstakere med en lønnsinntekt under 166 364 kroner i 2000 innebærer økningen i satsen for minstefradraget at den effektive skattesatsen på arbeid reduseres fra 29,9 pst. til 29,6 pst. For pensjonister som kommer inn under skattebegrensningsregelen kan lettelsen bli maksimalt 915 kroner som følge av økningen i minstefradraget. Den effektive skattesatsen på pensjonsinntekt reduseres fra 43,5 pst. til 42,9 pst. for de fleste skattytere som betaler skatt etter skattebegrensningsregelen.

Det vises til forslag til endring i skatteloven av 1999 § 6-32 første ledd. Det vises for øvrig til forslag om økning av beløpsgrensene i St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om å øke satsen for minstefradraget fra 21 til 22 pst.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sin merknad i Budsjettinnst. S. nr. 1 (1999-2000) avsnitt 1.1. Som en del av Sosialistisk Venstrepartis opplegg for å gi skattelettel-

ser til lave og middels inntekter går dette medlem inn for å øke satsen for minstefradraget fra 21 til 25 pst.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 6-32 skal lyde:

Minstefradraget fastsettes til et beløp som svarer til 25 pst. av summen av inntekt som omfattes av § 6-31.

II.

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.»

15. MILJØDIFFERENSIERING AV TONNASJESKATTEN

Sammendrag

Selskaper som nevnt i skatteloven § 8-10, og som lignes etter de særskilte reglene for beskatning av skipsaksjeselskaper, skal svare en årlig tonnasjeskatt til staten.

Etter gjeldende regler fastsettes tonnasjeskatten for skip og flyttbare innretninger på grunnlag av fartøyetts nettotonnasje, etter satser fastsatt av Stortinget i det årlige skattevedtaket, jf. skatteloven av 1999 § 8-16.

Regjeringen legger fra inntektsåret 2000 opp til å innføre en miljødifferensiert tonnasjeskatt. Dette foreslås gjennomført ved å heve tonnasjeskattesatsene i det årlige skattevedtaket med 50 pst., samtidig som det innføres hjemmel for nedtrapping av satsstrukturen for skip og flyttbare innretninger som tilfredsstiller visse miljøkrav fastsatt av Sjøfartsdirektoratet. Regjeringen legger opp til at skip og flyttbare innretninger med høyeste miljøstandard skal ilegges tonnasjeskatt på dagens nivå. For nærmere omtale av forslaget vises til kapittel 2.3.1 i St.prp. nr. 1 (1999-2000).

Departementet foreslår at de nærmere kriterier for redusert tonnasjeskatt fastsettes i forskrift, og at satsene der knyttes opp mot satsene for tonnasjeskatt i Stortingets årlige skattevedtak. Departementet foreslår at det i skatteloven § 8-16 første ledd nytt annet punktum inntas en hjemmel for å fastsette miljødifferensiert tonnasjeskatt i forskrift. Det foreslås at endringen trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til Re-

gjeringens forslag. Flertallet viser videre til budsjettavtalen med Arbeiderpartiet der tonnasjeskatten økes med 45 mill. kroner utover forslaget fra Regjeringen.

Flertallet viser for øvrig til forslag i Budsjett-innst. nr. 1 (1999-2000) kap. 2.5.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det gjennom budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet nå er oppnådd enighet om viktige innstramminger i den særskilte rederiskatteordningen. Når det gjelder innstramming i fradragsretten for gjeldsrenter viser disse medlemmer til at rederiselskap innenfor det særskilte rederiskattesystemet er fritatt fra beskatning av alminnelig inntekt med enkelte unntak. Disse medlemmer viser til at både effektivitets- og rimelighetshensyn tilsier at den reelle finansinntekten i rederiene må beskattes etter ordinære regler. Endringen innebærer at det bare innrømmes fradrag for den andel av gjeldsrentene som tilsvarer finanskapitalens andel av selskapets total kapital. Disse medlemmer mener at dette tiltaket dreier seg om tetting av skattehull som oppstår når noen virksomheter ikke skal skattlegges. Tiltaket er identisk med regjeringens forslag til innstramminger i rederibeskatningen i skatteopplegget for 1999.

Disse medlemmer viser videre til at det nå er enighet om økt beskatning ved høy egenkapital i rederier innenfor den særskilte rederiskatteordningen. For å unngå at skattesubjekter med alminnelig skatteplikt tilordnes gjeldsfradrag som reelt sett burde vært tilordnet selskaper undergitt særskilt rederibeskatning, er det i skatteloven gitt regler om skatteplikt ved høy egenkapitalandel i selskap innenfor ordningen. Disse medlemmer viser til budsjettavtalen som innebærer at minste gjeldsgrad for skatteformål økes fra 30 til 50 pst. Dette vil fortsatt åpne for en egenkapitalgrad som er høyere enn det som var gjennomsnittet før det særskilte rederiskattesystemet ble vedtatt, og dermed i en viss utstrekning ivareta hensynet til at egenkapitalandelen varierer mellom de enkelte rederier. Disse medlemmer mener at dette tiltaket dreier seg om tetting av skattehull som oppstår når noen virksomheter ikke skal skattlegges. Tiltaket er identisk med regjeringens forslag til innstramminger i rederibeskatningen i skatteopplegget for 1999.

Disse medlemmer viser også til at det nå er enighet om å innføre skatteplikt for valutagevinster innenfor den særskilte rederiskatteordningen. Selskaper innenfor ordningen er skattepliktig for finansinntekter, mens tilsvarende utgifter og tap er fradragsberettiget (alminnelig beskatning). Skatteplikten for finansinntekter omfatter imidlertid ikke gevinst eller tap som følge av kurssvingninger på valuta. Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen innebærer at skattefritaket for valutagevinst oppheves og at det

innføres fradragsrett for valutatap. Disse medlemmer mener at dette tiltaket dreier seg om tetting av skattehull som oppstår når noen virksomheter ikke skal skattlegges. Tiltaket er identisk med regjeringens forslag til innstramminger i rederibeskatningen i skatteopplegget for 1999.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen har foreslått å øke satsene i tonnasjeskatten med 50 pst. og med en miljødifferensiering som for enkelte skip innebærer at dagens nivå videreføres. Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen innebærer en ytterligere økning av tonnasjeskatten på 50 pst. I denne sammenheng viser disse medlemmer til at regjeringen i forbindelse med Nasjonalbudsjettet 1999 foreslo og fikk gjennomslag for å øke tonnasjeskatten med 100 pst. som innebar at provenyet økte fra om lag 50 mill. kroner til om lag 100 mill. kroner. I tillegg betalte selskapene innenfor ordningen om lag 40 mill. kroner i skatt på utbytte i 1998. Samlet er derfor skattetrykket på denne næringen om lag 140 mill. kroner årlig. Det samlede regnskapsmessige overskuddet for aksjeselskaper i ordningen var 5 900 mill. kroner i 1997. Disse medlemmer viser til at dette gir samlet skatt på 2,4 pst. for rederiene. Det er et stort innslag av redere blant Norges rikeste personer. De særskilte skattereglene for skipsfartsnæringen gir derfor svært uheldige fordelingsvirkninger. Disse medlemmer vil understreke at utviklingen viser at kapitalen stadig blir mer mobil for alle næringer. Disse medlemmer finner det derfor ikke forsvarlig å opprettholde altfor store spenn i de skattevilkår som gjelder for de ulike delene av norsk næringsliv. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at det nå er oppnådd enighet om å stramme inn rederibeskatningen også gjennom økning av tonnasjeskatten.

Disse medlemmer viser til at det innenfor rederikonsern kan oppnås særlig gunstig beskatning ved konserninterne overdragelser. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at det er et eget punkt i budsjettavtalen om at regjeringen skal komme tilbake med konkrete forslag til endringer på dette punktet.

Det vises for øvrig til merknad og forslag i avsnitt 2.5 i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre ser det som svært viktig for det maritime miljøet at rederinæringen har en sterk posisjon i Norge. Det er et mål å ta vare på den tradisjon Norge har som skipsfartsnasjon, og ønskelig å legge mest mulig til rette for et sterkt norsk kompetansemiljø innen maritimt næringsmiljø både på land og sjøen.

Disse medlemmer ønsker ikke en omlegging av tonnasjeskatten på en slik måte at det i realiteten er en skjerpelse av tonnasjeskatten. Disse medlemmer registrerer at enhver miljødifferensiering som

Regjeringen foreslår betyr en skjerpelse. Disse medlemmer hadde håpet at for å oppnå miljøbesparelser så hadde Regjeringen gått motsatt vei, nemlig å lette skatte- og avgiftstrykket for de «beste» i klassen. Disse medlemmer har en begrunnet mistanke om at mange av de avgifter som blir innført i miljøets navn i realiteten er fiskalt begrunnede skatte- og avgiftsøkninger. Disse medlemmer konstaterer at rederinæringen, som andre næringer må ha minimum av forutsigbarhet, dessverre ser dette ikke ut til å være tilfelle for rederinæringen. Disse medlemmer viser blant annet til regjeringen Bondeviks forslag i Innst. S. nr. 1 (1998-1999) om dobling av tonnasjeskatten.

Disse medlemmer går følgelig imot Regjeringens forslag om å innføre et miljødifferensiert tillegg i tonnasjeskatten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt forslag om å innføre ordinær selskapsskatt for rederiene.

16. ENDRINGER I OBLIGASJONS- BESKATNINGEN

16.1 Departementets vurdering. To modeller for beskatning av obligasjoner

Sammendrag

Departementet foreslår nye regler for beskatning av obligasjoner som er mengdegjeldsbrev.

Med mengdegjeldsbrev menes norske og utenlandske obligasjoner som er gjenstand for omsetning i organiserte markeder, dvs. ihendehaverobligasjoner, konvertible obligasjoner og andre omsetningsgjeldsbrev, hvorav det utstedes eller registreres mange i sammenheng og med lik tekst. Mengdegjeldsbrev omfatter også obligasjoner med kortere løpetid enn 12 måneder (sertifikater).

Departementet har vurdert to modeller for beskatning av obligasjoner:

- et markedsverdi prinsipp, der den skattepliktige avkastningen i det enkelte år er summen av den utbetalte avkastningen og endringer i markedsverdien fra et årsskifte til det neste.
- en modell for beskatning av effektiv rente (renteberegningsmodellen), der den skattepliktige årlige avkastningen er kupongrenten justert for den kjente årlige avkastningen som skyldes under- eller overkurs ved utstedelse/omsetning.

Begge modellene gir grunnlag for å oppheve de gjeldende restriksjonene på utstedelse av underkursobligasjoner og vil således bidra til mer fleksible finansieringsformer og til et bedre fungerende og mer konkurransedyktig norsk obligasjonsmarked.

Etter begge modellene vil det bli beregnet en løpende skattepliktig avkastning som skal tilsvare forholdet mellom utstedelses-/omsetningskursen og den avtalte innløsningskurs. Ved uendret rente vil begge modeller i prinsippet gi samme beregnede årlige skattepliktige avkastning. Ved endringer i markedsrenten vil modellene imidlertid gi forskjellig resultat siden den skattepliktige avkastningen etter renteberegningsmodellen kun justeres ved omsetning, mens den etter markedsverdi prinsippet i tillegg oppdateres ved hvert årsskifte.

Departementet har etter vurdering av de to modellene kommet til at obligasjoner bør skattlegges etter renteberegningsmodellen, se forslag til endring i skatteloven § 14-23. Bestemmelser om hvordan rente skal beregnes bør gis i forskrift.

Departementet har i vurderingen lagt stor vekt på nøytralitetsprinsippet som blant annet lå til grunn for skattereformen i 1992. Dette tilsier at en bør skattlegge like objekter mest mulig likt. Lik beskatning av relativt like produkter vil virke minst forstyrrende på markedet. Fordelen med renteberegningsmodellen er at denne gir en skattemessig likebehandling med ordinære bankinnskudd for den kjente avkastningen på en obligasjon (kupongrente og eventuell kjent kursgevinst/-tap, dvs. effektiv rente), og likebehandling i forhold til aksjer og opsjoner for den usikre avkastningen. Det skyldes at den kjente avkastningen skattlegges løpende mens den usikre ikke skattlegges før ved realisasjon. Renteberegningsmodellen vil derfor gjøre det unødvendig å skille mellom nesten like produkter for beskatningsformål.

Renteberegningsmodellen gir dessuten større forutsigbarhet knyttet til den årlige skattepliktige avkastningen sammenlignet med markedsverdi prinsippet. Dette vil kunne ha betydning for småinvestorer som investerer i obligasjoner direkte, og ikke gjennom obligasjonsfond.

I høringsnotatet ble det pekt på at beskatning etter markedsverdi prinsippet prinsipielt er best siden dette medfører større samsvar mellom skattegrunnlaget og den økonomiske avkastningen i det enkelte år. Etter denne modellen er det ikke noe skille mellom realisert og urealisert avkastning. Dermed kan en ikke utsette skatten på kursgevinster og fremskynde fradragene for kurstap. Dette betyr at en isolert sett unngår problemene med skattekreditter (innlåsnings effekter) og skattemotiverte salg, slik gjeldende gevinstbeskatning basert på realisasjon kan gi opphav til.

Når departementet likevel ikke har valgt denne løsningen har det sammenheng med at en har lagt større vekt på likebehandling, og at usikker avkastning ikke skal skattlegges før ved realisasjon.

I tillegg har departementet også lagt vekt på at det kan oppstå en del problemer med å finne markedsverdien på enkelte obligasjoner med liten eller ingen omsetning. Et ytterligere forhold som er vektlagt er at en-

kelte investorer kan få likviditetsproblemer fordi opp-tjente gevinster ikke genererer noen kontantinntekt før de realiseres, samtidig som enkelte obligasjoner kan være vanskelig eller relativt vanskelige å realisere.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, er enig i Regjeringens forslag om beskatning av obligasjoner, mengdegjeldsbrev etter en renteberegningsmodell, og viser til flertallets merknader under avsnitt 16.3.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Regjeringens forslag om beskatning av obligasjoner etter renteberegningsmodellen bør utsettes inntil departementet har klarlagt nærmere kostnadene. Lovendringene skal under enhver omstendighet ikke tre i kraft før 1. januar 2001. Lovendringene er alene begrunnet med at endringene gjør det mulig å oppheve forbudet mot å utstede underkursobligasjoner. Slik rentesituasjonen er i dag, og antas å være i nær fremtid, er det ikke forventet en etterspørsel etter underkursobligasjoner. Det er først og fremst i perioder med store rentefluktuasjoner at obligasjonsutstedere har behov for å kunne legge ut underkursobligasjoner. Det er vårt inntrykk at dagens skattemodell og restriksjoner på utleggelse av underkursobligasjoner ikke innebærer noe problem.

Disse medlemmer viser til at behandlingen bør utsettes inntil det kan dokumenteres at det er mulig å gjennomføre renteberegningsprinsippet for strukturerte lån til en forsvarlig kostnad. For øvrige obligasjoner – unntatt utenlandske obligasjoner – viser departementet til at VPS har opplyst at VPS kan foreta de nødvendige beregninger og forestå rapportering til skattemyndighetene, og at kostnadene vil beløpe seg til 3-4 mill. kroner for å utvikle systemet og 500 000 kroner i årlige kostnader. For strukturerte lån uttaler departementet at:

«For obligasjoner (strukturerte lån) som er registrert i VPS vil departementet, i samarbeid med VPS, vurdere en løsning hvor utskillelse av opsjonselementet eventuelt gjøres av VPS på bakgrunn av beregningsprinsippet som er beskrevet ovenfor.»

Det er m.a.o. ikke innhentet opplysninger om hva det vil koste å utvikle systemer for å beregne opsjonselementet i strukturerte lån. Departementet redegjør for et beregningsprinsipp for å skille ut opsjonselementet i strukturerte lån. Dersom VPS ikke kan gjøre disse beregningene, må skatteyder selv (dvs. kjøper) foreta denne beregningen for å få fastsatt sin skattepliktige inntekt. Etter disse medlemmers oppfatning er det en meget stor byrde å pålegge skatteyder.

Disse medlemmer viser til at en annen kostnad ved renteberegningsmodellen som ikke er berørt i

proposisjonen, er kostnadene som kontoførerne får ved å måtte endre sine systemer for kommunikasjon med VPS. Utstedere av obligasjoner samt kjøpere og selgere av obligasjoner, har ikke direkte kontakt med VPS. All kommunikasjon med VPS skjer via hhv. kontofører for utstedere (KU) og kontofører investor (KI). Innmelding av transaksjoner til VPS skjer ved at utsteder eller kjøper/selger instruerer kontofører som benytter standardiserte løsninger for kommunikasjon med VPS. Det er ikke beskrevet i proposisjonen hvilke opplysninger som kontoførere må innhente for at VPS eventuelt skal kunne beregne verdien av opsjonselementet av et strukturert lån og hvilket gjør det vanskelig å konkretisere hvilke kostnader som kontoførerne i så fall vil måtte bære.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til at aktørene i markedet i lang tid har ønsket å få innført muligheten til utstedelse av underkursobligasjoner. Disse medlemmer påpeker at Fremskrittspartiet og Høyres merknad vil ha som konsekvens at det skaper usikkerhet omkring regelendringen.

16.2 Praktisk gjennomføring

Sammendrag

Etter gjeldende regler er det pliktig VPS-registrering for de aller fleste obligasjonslån i norske kroner. For å beregne renteelementet som følger av underkursen ved utstedelse/omsetning, må en ha kjennskap til kjøpskursen, innfrielseskursen (pålydende) og løpetiden samt påløpt rente. Disse opplysningene må innhentes ved hver realisasjon. Dette innebærer blant annet at det må innføres en generell opplysningsplikt for disse størrelsene for obligasjonsutstedere og -selgere/kjøper eventuelt megler i annenhåndsmarkedet. Rapportering av nye data krever endring i forskrift av 22. mai 1986 nr. 1157 om registrering i VPS.

Departementet har stilt spørsmål til VPS om de kan rapportere utstedelse-/omsetningskurs, pålydende kurs og løpetid for obligasjoner registrert i VPS til ligningsmyndighetene. Videre ble det spurt om i hvilken utstrekning VPS kan beregne renteelementet og gevinst/tap, og innberette disse til ligningsmyndighetene. Skattyters opplysninger kan da kontrolleres opp mot de oppgaver over beholdnings- og transaksjonsoppgaver som Skattedirektoratet mottar fra VPS. I sitt svar stiller VPS seg positive til å utarbeide de oppgaver og rapporter over bl.a. kurser ved utstedelse, forfall og omsetning som vil være nødvendige for å innføre beskatning etter renteberegningsmodellen.

Dersom et slikt system skal innføres, forutsetter VPS at det er investor som blir rapporteringspliktig og som har dokumentasjonsplikt overfor ligningsmyndighetene, mens VPS blir oppgavepliktig overfor ligningsmyndighetene.

Departementet anser det som viktig at beregningen og rapporteringen blir så enkel og kostnadseffektiv som mulig. Det er hensiktsmessig at VPS foretar beregning og rapportering med grunnlag i obligasjonutsteders og selgers, eventuelt meglers, opplysninger til VPS. Ved å pålegge utsteder og selger/kjøper eventuelt megler en slik opplysningsplikt må forskrift om registrering i VPS endres.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, tar dette til etterretning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til merknad under avsnitt 16.1.

16.3 Hvilke obligasjoner bør skattlegges etter renteberegningsmodellen

Sammendrag

Departementet er av den oppfatning at det kun er mengdegjeldsbrev som bør skattlegges etter renteberegningsmodellen. Etter departementets vurdering er det lite hensiktsmessig å operere med en renteberegningsmodell på enkeltstående obligasjoner, som for eksempel pantobligasjoner, enkle gjeldsbrev og muntlige fordringer. Enkeltstående fordringer bør fortsatt følge realisasjonsprinsippet. Departementet viser blant annet til at enkeltstående obligasjoner ikke er registrert i VPS og de kontrollproblemer dette i så fall vil skape for ligningsmyndighetene.

Et obligasjonsfond vil ved en eventuell innføring av en renteberegningsmodell bli skattlagt på samme måte som annen direkte eie av obligasjoner. Dette innebærer at det vil finne sted en løpende beskatning av avkastning som følger av kursgevinst/-tap ved utstedelse og/eller omsetning på obligasjonsfondets hånd. På bakgrunn av fondenes fradragsrett for utdeling til andelshaver, jf. kapittel 15.2.6 i proposisjonen vil i praksis beskatningen skje hos andelshaverne.

Departementet foreslår at renteberegningsmodellen skal gjelde for alle obligasjoner (mengdegjeldsbrev) som erverves etter innføringen av modellen. I disse tilfellene vil kjøpskursen og gjenstående løpetid være kjent i tillegg til eventuell kupongrente.

Videre legges det til grunn at eventuell over- eller underkurs knyttet til strukturerte obligasjoner og obligasjoner med utstedelsesretter m.v. skal periodiseres etter renteberegningsmodellen. Et fellestrekk ved disse obligasjonene er at de inneholder ett eller flere opsjonselement og at den usikre avkastningen på opsjonselementet er en erstatning for sikker avkastning i form av kupongrente eller kjent kursstigning. Dette innebærer at en bør skille ut verdien på opsjonsele-

mentene i alle obligasjoner med slike opsjonselement, slik at en unngår at kjøperne får fremskyndet fradragene for opsjonspremien i forhold til rene opsjoner.

For å gjennomføre skattemessig likebehandling mellom opsjoner knyttet til obligasjoner og rene opsjoner, vil departementet derfor foreslå at eventuelle opsjonelementer i obligasjoner skilles ut og skattlegges etter realisasjonsprinsippet i likhet med rene opsjoner, mens den rene obligasjonsdelen skattlegges etter renteberegningsmodellen. Dette bør gjelde alle obligasjoner med tilknyttede opsjonselementer, herunder indeksobligasjoner og obligasjoner med utstedelsesretter.

Opsjonselementet kan skilles ut ved å beregne verdien av den rene obligasjonen eksklusiv dette elementet, og deretter trekke dette fra den samlede verdien av obligasjonen. Verdien av den rene obligasjonen beregnes ved å neddiskontere kontantstrømmen knyttet til denne (dvs. obligasjonens kjente avkastning) med en relevant rentesats, for eksempel markedets internbankrente (swaprente) med samme løpetid som obligasjonen, eventuelt justert for kredittrisiko.

For å sikre registrering av fordelingen mellom opsjonselementet og den rene obligasjonen bør selger og/eller kjøper pålegges en opplysningsplikt om dette.

I førstehåndsmarkedet kan det være naturlig å legge opplysningsplikten på obligasjonsutsteder.

I annenhåndsmarkedet vil det imidlertid ikke være like naturlig å pålegge selgeren en slik rapporteringsplikt ettersom denne ikke har behov for å skille de to elementene i forbindelse med sin skatteplikt ved realisasjon av obligasjon. Dette tilsier at kjøper må rapportere dette for å få fastsatt sin skattepliktige inntekt.

Problemet med denne løsningen kan være at kjøper av obligasjoner kan ha interesse av at verdien på opsjonselementet prises for høyt, slik at de får fremskyndet fradragene for opsjonspremien i forhold til rene opsjoner. I førstehåndsmarkedet vil dette problemet trolig være begrenset siden obligasjonsutstedere motsatt vil ha interesse av at opsjonselementet prises lavt, ettersom disse da vil få fremskyndet inntektsføringen av opsjonspremien sammenlignet med rene opsjoner. I annenhåndsmarkedet vil det normalt ikke være en slik motgående interesse fordi den skattemessige behandlingen av både opsjonsdelen og obligasjonsdelen følger realisasjonsprinsippet for selgeren, mens kjøperen fremdeles vil ha interesse av at opsjonselementet overprises.

I førstehåndsmarkedet kan det likevel være problemer knyttet til utstedere som ikke er skattepliktige. Disse vil ha incentiver til å «overprise» utstedelsesretten siden deler av obligasjonskjøperens periodiseringsgevinst vil tilfalle utstederen. Departementet legger likevel til grunn at dette ikke er et betydelig problem. Det vil være mulig å avdekke urimelig overprising av opsjonselementet basert på ovennevnte beregningsprinsipp.

For obligasjoner som er registrert i VPS vil departementet, i samarbeid med VPS, vurdere en løsning hvor utskillelsen av opsjonselementet eventuelt kan gjøres av VPS på bakgrunn av beregningsprinsippet som er beskrevet ovenfor.

Begge de skisserte løsninger vil innebære noen administrative kostnader. Verdien av skattemessig nøytralitet på dette punktet må derfor vurderes opp mot de administrative kostnadene knyttet til å splitte verdien på en opsjonsdel og en obligasjonsdel.

Etter en samlet vurdering har departementet kommet til at det bør innføres en rapporteringsplikt til VPS både for utsteder og kjøper av obligasjon eventuelt megler. Dersom VPS kan foreta denne beregningen direkte vil rapporteringsplikten kunne falle bort. Videre foreslås det at departementet får forskriftshjemmel til å gi regler for fastsettelse av separate inngangsverdier for elementene i sammensatte mengdegjeldsbrev og eventuelt unnta enkelte obligasjoner fra renteberegningsmodellen. Med sammensatte mengdegjeldsbrev menes strukturerte obligasjoner og obligasjoner med utstedelsesrett m.v.

Departementet nevner at det også etter de gjeldende reglene er nødvendig å skille ut verdien av opsjonselementet i denne typen obligasjoner for å unngå ulik beskatning i forhold til rene opsjoner. Det samme ville være tilfellet dersom en skulle velge å skattlegge obligasjoner etter markedsverdi prinsippet.

Utenlandske obligasjoner er ikke registreringspliktig i VPS.

Departementet antar at de skattytere som investerer i utenlandske obligasjoner i all hovedsak er profesjonelle investorer. Disse vil enten selv eller gjennom hjelpere allerede i dag ha system for beregning av avkastningen på sine investeringer. Det er denne avkastningen renteberegningsmodellen skal komme fram til. Departementet antar at disse investorene vil være i stand til å beregne skattepliktig inntekt og oppgi de nødvendige opplysninger direkte til ligningsmyndighetene.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag om beskatning av obligasjoner i form av mengdegjeldsbrev etter en renteberegningsmodell, jf. forslag til § 14-23(1) i skatteloven av 1999.

Flertallet slutter seg videre til Regjeringens forslag om at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om hvordan rente skal beregnes samt regler for fastsettelse av separate inngangsverdier for elementene i sammensatte mengdegjeldsbrev og eventuelt unnta enkelte obligasjoner fra renteberegningsmodellen, jf. forslag til § 14-23(2).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til disse medlemmers merknad under avsnitt 16.1.

16.4 Ikrafttredelse

Sammendrag

I forslaget legger departementet til grunn at VPS skal foreta registrering og rapportering for å beregne obligasjonsinnehavernes skattegrunnlag. Dette innebærer at VPS må foreta enkelte systemendringer. Departementet foreslår at de nye bestemmelsene trer i kraft fra og med inntektsåret 2001.

Departementet legger til grunn at renteberegningsmodellen kommer til anvendelse for alle obligasjoner (mengdegjeldsbrev) som erverves etter ikrafttredelsen. I disse tilfellene vil kjøpskursen og gjenstående løpetid være kjent i tillegg til eventuell kupongrente. På denne bakgrunn er det ikke behov for særskilte overgangsregler.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag om ikrafttredelse fra og med inntektsåret 2001.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til disse medlemmers merknad under avsnitt 16.1.

16.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Renteberegningsmodellen vil kunne innebære en viss økning i arbeidsbelastningen for skattytere og ligningsmyndigheter, blant annet ut fra økt behov for å innberette opplysninger fra skattytere og økt informasjonsbehov om regelverket. Disse belastningene må avveies mot hensynet til å få et velfungerende obligasjonsmarked der det også åpnes for utstedelse av underkursobligasjoner. Hensynet til norsk næringsliv tilsier at de samme finansieringsmulighetene som finnes i mange andre land også bør kunne anvendes i Norge.

Forslaget vil innebære kostnader i forbindelse med utvikling av rapporteringssystem hos VPS. Det vil også påløpe kostnader som følge av utvidede årlige innberetningsplikter. VPS har i brev av 19. august 1998 til departementet uttalt at kostnader ved etablering av et rapporteringssystem vil være i størrelsesorden 3 til 4 mill. kroner. De årlige driftskostnader er anslått til ca. 500 000 kroner. Departementet forutsetter at disse kostnadene dekkes av gebyrer på lik linje med de øvrige tjenester VPS tilbyr. Eventuelle økte offentlige kostnader vil i hovedsak gjelde ligningsmyndighetenes økte arbeidsbelastning ved behandling av innberettede opplysninger. Forslaget antas ikke å ha provenymessige konsekvenser av betydning.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, tar dette til etterretning.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til disse medlemmers merknad under avsnitt 16.1.

17. SKATTE- OG AVGIFTSMESSIGE TILPASNINGER TIL REGNSKAPSLOVEN

17.1 Innledning

Sammendrag

Den nye regnskapsloven ble vedtatt ved lov av 17. juli 1998 nr. 56. Loven trådte i kraft 1. januar 1999, likevel slik at regnskapspliktige frem til 1. januar 2001 kan velge å benytte reglene om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger (bokføring) i regnskapsloven 1977 med forskrifter i stedet for reglene i regnskapsloven kapittel 2.

Departementet foreslår endringer på punkter hvor regnskapsloven anses å ha utilsiktede eller uønskede skatte- og avgiftsmessige konsekvenser.

Departementet varslet i Ot.prp. nr. 42 (1997-1998) om lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) at en ville fremme nødvendige endringer i skatte- og avgiftslovgivningen som følge av ny regnskapslov.

Finanskomiteen uttaler i Innst. O. nr. 61 (1997-1998) side 6:

«Komiteen viser videre til at det vil bli fremmet en egen proposisjon om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen, som følge av regnskapsloven. Komiteen legger til grunn at slike endringer kan gjennomføres uten økt skattebelastning eller andre vesentlig økte kostnader for virksomhetene.»

Departementet har tatt dette til etterretning. Departementet viser likevel til at en i enkelte sammenhenger står overfor valget mellom økt skattebelastning ved at regnskapsloven legges til grunn for beskatningen uten særskilt regulering, eller økte kostnader for bedriftene ved at det gis egne skatteregler som medfører behov for særlige beregninger av hensyn til fastsettelsen av skattepliktig inntekt. Da må det mest rasjonelle av disse to alternativene legges til grunn.

I det følgende anvendes begrepet «full regnskapsplikt» om regnskapsplikt etter alle kapitler av regnskapsloven, mens begrepet «begrenset regnskapsplikt» nyttes om plikten til kun å følge regnskapsloven kapittel 2 om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Regnskapsloven inneholder en rekke bestemmelser som kan få betydning for inneværende års skattemessige inntektsfastsettelse. De foreslåtte skatte- og avgiftsendringer forutsettes derfor hovedsakelig å tre i kraft fra og med 1999, jf. nedenfor. På grunn av at

lov av 26. mars 1999 nr. 14 (skatteloven) tre i kraft 1. januar 2000, fremmer departementet tilsvarende skatteendringer også i denne lov.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

17.2 Registrering av regnskapsopplysninger

Sammendrag

Etter regnskapsloven § 1-2 annet ledd gjelder plikten til å registrere og dokumentere regnskapsopplysninger i kapittel 2 «(e)nhver som har plikt til å levere næringsoppgave etter ligningsloven eller omsetningsoppgave etter merverdiavgiftsloven (...)».

Skatteplikt, og derved plikt til å levere næringsoppgave, jf. ligningsloven § 4-4 nr. 1, foreligger for enkelte skattesubjekter først når omsetningen i ett inntektsår fra økonomisk virksomhet overstiger visse beløpsgrenser, jf. skatteloven § 26 første ledd bokstav k der beløpsgrensen er 140 000 kroner for veldedige og allmenntilgunnede organisasjoner og 70 000 kroner for andre organisasjoner som ikke har erverv til formål. Ved omsetning under denne grensen vil det således heller ikke foreligge noen plikt til å registrere regnskapsopplysninger etter regnskapsloven kapittel 2. Tilsvarende inntreer registreringsplikt i merverdiavgiftsloven og derved plikt til å levere omsetningsoppgave etter merverdiavgiftsloven § 28, jf. § 29, først når omsetning av varer og tjenester innenfor avgiftsområdet har passert 30 000 kroner (140 000 kroner for veldedige og allmenntilgunnede organisasjoner) over en periode på 12 måneder. Næringsdrivende med omsetning under nevnte beløp har dermed ikke plikt til å registrere regnskapsopplysninger etter regnskapsloven, med mindre vedkommende har plikt til å levere næringsoppgave etter ligningsloven, jf. foran.

Etter departementets oppfatning er det viktig å kunne kontrollere om ovennevnte subjekter overskrider de skatte- og avgiftsfrie omsetningsgrensene, dvs. om det foreligger skatteplikt eller plikt til å beregne merverdiavgift av omsetningen. Også med tanke på konkurransesituasjonen for de næringsdrivende er det en fordel at mulighetene for ulovlig unngåelse av skatte- og avgiftsplikter reduseres. Dette tilsier tilgang til et informasjonsmateriale for å kunne bedømme bl.a. omsetningens størrelse.

Departementet foreslår å innføre en bestemmelse i regnskapsloven § 1-2 nytt tredje ledd om at ligningskontoret eller fylkesskattekontoret i enkelttilfelle skal kunne pålegge enhver som driver næringsvirksomhet regnskapsplikt etter regnskapsloven kapittel 2 for den virksomhet som drives. Det vises til at tilsvarende løsning er lagt til grunn for plikt til å levere selvangivelse etter ligningsloven § 4-2 nr. 1 b.

Departementet foreslår at adgangen til å pålegge registreringsplikt kan begrenses til kun å gjelde enkel-

te av bestemmelsene om registrering og dokumentasjon i regnskapsloven kapittel 2.

Etter departementets oppfatning tilsier formålet med bestemmelsen at det må være tilstrekkelig at skatte- og avgiftsmyndighetene har grunn til å anta at det drives næringsvirksomhet. Departementet foreslår derfor at dette presiseres i lovforslaget. Dersom de nevnte instanser er i tvil om omsetningen overstiger grensene for skatte- og avgiftsplikt, vil de kunne pålegge den som antas å drive næringsvirksomhet regnskapsplikt etter regnskapsloven kapittel 2 for den virksomhet som drives.

Departementets forslag innebærer at skatte- og avgiftsmyndighetene kan pålegge at transaksjoner i virksomhet (næring) skal registreres, selv om næringsutøveren eksempelvis er en skatte- og avgiftsfri forening og næringsomsetningen ligger under grensene for skatte- eller avgiftsplikt. Et slikt pålegg om registreringsplikt kan som oftest neppe anses særlig byrdefullt for disse skatte- og avgiftsfrie foreningene. Allerede hensynet til en ordnet økonomiforvaltning i foreningen, herunder medlemmenes og styrets behov for å kunne kontrollere foreningens drift, tilsier at foreningen bør ha et visst system for registrering av regnskapsopplysninger. Ikke minst gjelder dette når foreningene også driver en viss næringsvirksomhet (for å skaffe penger til det ellers ideelle foreningsformålet). Det tilføyes at i den utstrekning foreningen har lønnet sysselsetting - i eller utenfor næringsvirksomheten - vil registreringsplikt for lønnstransaksjoner m.v. også følge av skattebetalingsloven etter reglene for arbeidsgiveransvar. Når det gjelder de næringsdrivende som må forholde seg til registreringsgrensene i merverdiavgiftsloven, må disse uansett ha oversikt over omsetningens størrelse for å være sikre på at omsetningen ikke når registreringsgrensen og dermed er avgiftspliktig.

Etter departementets oppfatning kan det være behov for å avgrense adgangen til å pålegge registreringsplikt til en nærmere angitt tidsperiode. På bakgrunn av dette foreslår departementet at pålegg om registreringsplikt etter regnskapsloven kapittel 2 med forskrifter bare skal kunne gis for 2 år av gangen. Når denne perioden er utløpt, må skatte- og avgiftsmyndighetene ta stilling til om de har grunnlag for å avgjøre om foretaket eller organisasjonen har skatte- eller avgiftspliktig omsetning. Finner skatte- og avgiftsmyndighetene at de registrerte opplysningene ikke er tilstrekkelige til å avgjøre spørsmålet, kan de pålegge registreringsplikt for en ny 2-års periode. Pålegg om registreringsplikt kan påklages etter forvaltningslovens alminnelige regler.

Regnskapspålegg etter den nye bestemmelsen vil ha et fremtidig kontrollformål, og får liten effekt for kontroll bakover i tid. En forening som over tid har næringsomsetning i grenseområdet mellom skatte- eller avgiftsplikt og skatte- eller avgiftsfritak, vil

imidtertid ut fra en bevismessig vurdering kunne ha oppfordring til å legge frem historiske data (foreningsregnskap, kontoutskrifter m.v.). Dette kan være påkrevet for å motbevise indikasjoner for øvrig på at omsetningen kan ha ligget over den skatte- eller avgiftsfrie grense.

Departementet har lagt opp til at både ligningskontorene og fylkesskattekontorene får myndighet til å gi regnskapspålegg. I rene ligningssaker er det vanligvis ligningskontoret som opptrer overfor den eventuelle skattepliktige, mens fylkesskattekontoret gjerne konsentrerer seg om rene avgiftssaker (merverdiavgift og investeringsavgift) og kombinerte lignings- og avgiftssaker. Departementet forutsetter rutiner for en intern koordinering i skatteetaten, slik at en unngår at ligningskontoret og fylkesskattekontoret kommer med hvert sitt pålegg til samme forening eller person. En rutine som kan overveies i skatteetaten, er at fylkesskattekontoret fører en fortegnelse over alle regnskapspålegg i sine distrikter etter den nye bestemmelsen.

Sentralskattekontorene vil kunne gå inn under begrepet ligningskontor etter den nye bestemmelsen, men bør nevnes særskilt der. Det vil særlig være Sentralskattekontoret for utenlandssaker som kan ha skattytere med kontrollbehov på grunn av en begrenset økonomisk aktivitet.

Forslaget er begrunnet ut fra hensynet til skatte- og avgiftskontroll. Dette kan tilsi at bestemmelsen tas inn i skatte- og avgiftslovgivningen. Det vises imidlertid til Ot.prp. nr. 42 (1997-1998) Om lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven), der det ble lagt til grunn at det er en fordel om likeartede bestemmelser samles i ett og samme regelverk. Departementet foreslår derfor at bestemmelsen tas inn som nytt tredje ledd i § 1-2 i regnskapsloven. Når det gjelder merverdiavgiftsloven § 42, vil departementet vurdere behovet for tilpasninger som følge av at registreringsplikten av regnskapsopplysninger m.v. for avgiftspliktige næringsdrivende nå følger direkte av regnskapsloven.

Det vises til forslag til regnskapsloven § 1-2 nytt tredje ledd. Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra og med 1. januar 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag til § 1-2 nytt tredje ledd i regnskapsloven.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Høyre ved behandlingen av Ot.prp. nr. 42 (1997-1998) mente kriteriene for registrering av opplysninger om transaksjoner m.v. innebar en altfor omfattende registreringsplikt. Disse medlemmer konstaterer at registreringsplikten nå foreslås utvidet ytterligere, ved

at ligningskontorer og fylkesskattekontor skal gis anledning til å pålegge regnskapsplikt også for virksomheter under de vedtatte grensene. Disse medlemmer ser skattemyndighetenes behov for de kontrollmuligheter en slik adgang vil gi, men er svært skeptiske til en gradvis utvidelse av regnskapsplikten uten at det foretas en helhetlig vurdering av de kostnader som pålegges de næringsdrivende. Disse medlemmer går derfor nå mot forslaget om at ligningskontor eller fylkesskattekontor skal kunne pålegge enhver som driver næringsvirksomhet regnskapsplikt. Disse medlemmer ber departementet komme tilbake til dette spørsmålet i den evalueringen av regnskapsloven som skal foretas etter tre regnskapsår.

17.3 Skattemessig periodisering for næringsdrivende foretak med full regnskapsplikt etter regnskapsloven

17.3.1 Innledning

Sammendrag

Etter skatteloven § 50 annet ledd skal den skattepliktiges årsregnskap legges til grunn for den tidsmessige plassering (periodisering) av inntekter og utgifter, for så vidt regnskapet er oppgjort i overensstemmelse med de regler som følger av regnskapslovgivningen, og ikke annet er særskilt bestemt i skattelovgivningen. Periodisering etter skatteloven § 50 annet ledd forutsetter således at foretaket har plikt til å utarbeide årsregnskap.

Etter regnskapsloven 1977 § 1 første ledd hadde enhver som drev virksomhet regnskapsplikt for slik virksomhet. § 1 annet ledd anga i tillegg en rekke foretaksformer som, uavhengig av første ledd, hadde regnskapsplikt etter regnskapsloven.

Den nye regnskapsloven § 1-2 første ledd angir ut fra foretaksform hvem som har full regnskapsplikt. Med full regnskapsplikt forstås plikt til å følge alle regnskapslovens kapitler, herunder reglene om plikt til å utarbeide årsregnskap etter kapittel 3. For foretak med full regnskapsplikt innebærer regnskapsloven derfor ingen endring i prinsippet om at de regnskapsrettslige periodiserings- og vurderingsregler som legges til grunn ved utarbeidelsen av resultatregnskapet og balansen, også danner utgangspunktet ved fastsettelsen av den skattepliktige inntekt.

Departementet foreslår å videreføre utgangspunktet i skatteloven § 50 annet ledd om at årsregnskapet legges til grunn ved periodiseringen av inntekts- og utgiftsposter for regnskapspliktige foretak, såfremt ikke annet er særskilt bestemt i skattelovgivningen. Den nye regnskapsloven gir ikke grunn til å forlate dette grunnleggende periodiseringsprinsipp ved behandlingen av de fullt regnskapspliktige foretak.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om å videreføre utgangspunktet i skatteloven § 50 an-

net ledd om at årsregnskapet legges til grunn ved periodiseringen av inntekts- og utgiftsposter for regnskapspliktige foretak, såfremt ikke annet er særskilt bestemt i skattelovgivningen.

Komiteen viser til at finansministeren i brev til Stortinget av 12. november 1999 pkt. D har gjort oppmerksom på at det i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) s. 130 er en avskriftsfeil i forslag til endring i skatteloven av 1911 § 50 annet ledd tredje punktum, jf. vedlegg nr. 1 til denne innstilling.

17.3.2 Adgangen til å anvende avvikende regnskapsår

Sammendrag

Etter regnskapsloven § 1-7 første ledd skal regnskapsåret i utgangspunktet følge kalenderåret. I særlige tilfeller kan departementet likevel ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra denne bestemmelsen. Dette er blant annet gjort ved forskrift av 19. juli 1999 nr. 816 om avvikende regnskapsår for filial og datterselskap av utenlandsk foretak.

Også etter ligningsloven § 5-3 skal regnskapet i utgangspunktet følge kalenderåret. Fylkesskattekontoret, Oslo ligningskontor eller de respektive sentralskattekontor kan på visse vilkår likevel gjøre unntak fra dette, jf. ligningsloven § 5-3 annet og tredje punktum.

Departementet legger til grunn at det er lite praktisk at de næringsdrivende vil benytte et avvikende regnskapsår dersom det ikke blir gitt adgang til dette både etter ligningsloven og regnskapsloven. Ut i fra kontrollhensyn vil det dessuten være en fordel at skattyter benytter samme regnskapsår ved utarbeidelsen av henholdsvis næringsoppgaven og årsregnskapet. Dette vil igjen kunne innebære administrative forenklinger, samt besparelser for skattyter.

På bakgrunn av dette foreslår departementet derfor at adgangen til å benytte avvikende regnskapsår i ligningsloven blir knyttet opp til reglene i regnskapsloven § 1-7. Det innebærer at dersom det i medhold av regnskapsloven § 1-7 første ledd annet punktum gis unntak fra regelen om å benytte kalenderåret som regnskapsår, skal dette uten videre legges til grunn også for ligningen. Næringsoppgaven skal imidlertid ikke omfatte mer enn 12 måneder, slik tilfellet også er etter gjeldende regler.

I henhold til forskrift av 16. desember 1998 nr. 1237 om årsregnskap for utenlandske foretak er kompetansen til å fravike regnskapsloven § 1-7 lagt direkte til Sentralskattekontoret for utenlandssaker. Departementets forslag gjør det blant annet nødvendig å tilpasse denne forskriften slik at kompetansen i stedet delegeres i medhold av § 1-7.

Det vises til forslag til ligningsloven § 4-4 nr. 2.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til ligningsloven § 4-4 nr. 2 om avvikende regnskapsår.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til sine forslag under behandlingen av regnskapsloven som åpner for større fleksibilitet i adgangen til å anvende avvikende regnskapsår.

17.3.3 Særlig om små foretak

Sammendrag

Foretak som nevnt i regnskapsloven § 1-2 første ledd, og som fyller vilkårene i § 1-6, skal regnes som små foretak. Som små foretak regnes fullt regnskapspliktige foretak som ikke faller inn under § 1-5 om store foretak, og som etter de to siste årsregnskap oppfyller to av følgende tre vilkår:

- har mindre enn 40 mill. kroner i salgsinntekt,
- har mindre enn 20 mill. kroner i balansesum,
- har færre enn 50 ansatte.

Små foretak etter denne definisjonen har full regnskapsplikt etter regnskapsloven. Men de er gitt visse forenklinger, blant annet ved at de på visse vilkår kan fravike grunnleggende prinsipper om opptjening og sammenstilling, jf. regnskapsloven § 4-1 annet ledd. Videre kan små foretak velge løpende kostnadsføring i en del tilfeller hvor de alminnelige vurderingsreglene tilsier balanseføring, jf. eksempelvis regnskapsloven §§ 5-11 og 5-12.

For små foretak innebærer videreføring av skatte-loven § 50 annet ledd at valget mellom ulike periodiserings- og vurderingsregler kan få innvirkning på det skattemessige resultatet. Det vil således i det skattemessige årsoppgjøret kunne oppstå forskjeller mellom store og små foretak, og mellom de små foretak, alt avhengig av hvilke regnskapsrettslige valg som foretas ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

Etter departementets oppfatning er det i utgangspunktet knyttet betenkeligheter til at den omfattende regnskapsmessige valgadgangen for små foretak skal få skattemessig betydning. Det gjelder særlig fordi det regnskapsmessige valget kan bli påvirket av de skattemessige konsekvenser, og således bidra til å svekke informasjonsverdien av regnskapet. Departementet har derfor vurdert om det bør gis en regel om at de regnskapsmessige særreglene for små foretak ikke skal kunne legges til grunn ved fastsettelsen av skattepliktig inntekt.

Departementet har kommet til at dersom den regnskapsrettslige forenklingen gjennom en valgadgang for små foretak skal være reell og virke etter sin intensjon, må de valg som gjøres, også legges til grunn med virkning for inntektsbeskatningen. Depar-

tementet viser i denne sammenheng også til at det regnskapsrettslige konsistensprinsippet forutsetter at de samme regnskapsprinsippene anvendes konsistent over tid, og at prinsippene for utarbeidelse av regnskapet ikke endres uten at det i noter informeres om endringen og hvilke eventuelle konsekvenser dette har medført, jf. regnskapsloven § 4-4, jf. § 7-2. En korrekt anvendelse av konsistensprinsippet medfører derfor etter departementets oppfatning at betenkelighetene ut fra kontrollhensyn blir redusert.

Departementet går inn for at gjeldende skattemessige særregler i hovedsak videreføres, samtidig med at det foreslås ytterligere særregulering, jf. kapittel 16.3.3 følgende i proposisjonen. Departementet antar at mange av postene i små foretak vil være omfattet av nevnte særregler, og at den regnskapsmessige valgadgang mellom ulike regnskapsprinsipper derfor kun vil ha en begrenset innvirkning på den skatterettslige inntektsfastsettelse. På denne bakgrunn bør en da kunne leve med at noen regnskapsmessige valg er mer eller mindre sterkt påvirket av de skattemessige konsekvensene som valget får.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

17.3.4 Utgifter til egen forskning og utvikling

Sammendrag

I regnskapsloven § 5-6 er det inntatt en regel om at utgifter til egen forskning og utvikling kan kostnadsføres, med andre ord i utgangspunktet en rett for den regnskapspliktige til å velge mellom aktivering og kostnadsføring.

Når det gjelder den skattemessige behandlingen av forsknings- og utviklingsutgifter, fremgår det blant annet av Lignings-ABC 1998 side 1105 følgende at en må skille mellom utgifter knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, og andre kostnader.

Utviklingsutgifter knyttet til konkrete prosjekter i inntektsgivende aktivitet med sikte på erverv av fysiske driftsmidler (prosjekteringsutgifter) må aktiveres som en del av kostprisen for vedkommende driftsmiddel, jf. høyesterettsdommen inntatt i Rt. 1993 side 1012, den såkalte Forland-dommen. Dersom prosjektet avsluttes før det foreligger et driftsmiddel, kan utgiftene kostnadsføres i det året tapet er endelig konstatert. For så vidt forsknings- og utviklingsutgifter er knyttet til egentilvirkede varer, skal de kostnadsføres, jf. forutsetningsvis skatte-loven § 50 annet ledd bokstav a første avsnitt.

Departementet viser til at etter skatte-loven § 44 første ledd første punktum skal alle motytelser som vil påvirke skattyterens inntektsforhold i ett eller flere senere år enn betalingsåret, i utgangspunktet aktiveres. Det vil ofte medføre vanskelige skjønsmessige vur-

deringer og beregninger å fastslå om det foreligger eventuelle fremtidige verdier. For å unngå en slik uklarerhet ved ligningen, foreslår departementet derfor en skattemessig særregel som begrenser aktiveringsplikten til de tilfeller der egne forsknings- og utviklingsutgifter er knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler. Dette innebærer at utgifter som påløper etter at det er sannsynlig at driftsmidler vil bli utviklet, må aktiveres. Bestemmelsen vil i all hovedsak være en kodifisering av den rettsoppfatning som fremkom i Forland-dommen.

Aktiveringsplikten vil omfatte forsknings- og utviklingsutgifter knyttet til erverv av både fysiske og immaterielle driftsmidler. Slike utgifter vil da inngå i eiendelens kostpris og periodiseres etter de avskrivningsregler som gjelder for det respektive driftsmiddel. Dersom prosjektet avsluttes før det foreligger et fysisk eller immaterielt driftsmiddel, kan utgiftene direkte kostnadsføres i det året tapet er endelig konstatert, jf. skatteloven § 44 første ledd bokstav d.

I tilfelle hvor foretaket etter ovennevnte forslag ikke vil få aktiveringsplikt for egne utgifter til forskning og utvikling foreslår departementet at skattyter skal ha en skatterettslig plikt til å kostnadsføre utgifter til egen forskning og utvikling. En slik regel, kombinert med aktiveringsplikt ved forsknings- og utviklingsutgifter tilknyttet konkrete prosjekter med sikte på fremstilling av et fysisk eller immaterielt driftsmiddel, jf. ovenfor, vil etter departementets vurdering ivareta hensynet til at næringslivet bør ha liberale skatteregler for forsknings- og utviklingsutgifter.

Departementet foreslår at forsknings- og utviklingskostnader som skal kostnadsføres i et fullt regnskapspliktig foretak, skal periodiseres etter realisasjonsprinsippet i skatteloven § 41 tiende ledd første punktum. Dette innebærer at kostnadene kan føres til fradrag når skattyter har pådratt seg en ubetinget forpliktelse til å dekke dem. Bare unntaksvis vil dette være et annet tidspunkt enn det som ville fulgt av skatteloven § 50 annet ledd første punktum.

Det vises til forslag til skatteloven § 50 nytt sjette ledd og til lov av 26. mars 1999 nr. 14 (skatteloven) § 14-4 nytt sjette ledd.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til skatteloven av 1911 § 50 nytt sjette ledd og til skatteloven av 1999 § 14-4 nytt sjette ledd.

Komiteen viser til brev fra finansministeren til Stortinget 12. november 1999 pkt. D nr. 2 vedrørende skatteloven av 1911 § 50 nytt sjette ledd og skatteloven av 1999 § 14-4 nytt sjette ledd hvor det fremgår at ordet «aktiveres» i bestemmelsen bør erstattes med «behandles», jf. vedlegg nr. 1 til denne innstilling.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 50 nytt sjette ledd skal lyde:

Kostnader til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, skal behandles som del av kostprisen for vedkommende driftsmiddel. Andre kostnader til egen forskning og utvikling skal fradragføres etter § 14-2 annet ledd.

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 14-4 nytt sjette ledd skal lyde:

Kostnader til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, skal behandles som del av kostprisen for vedkommende driftsmiddel. Andre kostnader til egen forskning og utvikling skal fradragføres etter § 14-2 annet ledd.»

17.3.4.1 Særlig om leteutgifter i petroleumsutvinningen

I petroleums-skatteforskriften § 3 er det gitt en egen bestemmelse om at leteutgifter i utvinningsvirksomheten ikke kreves aktivert. Bestemmelsen er i praksis forstått slik at skattyters valg med hensyn til den regnskapsmessige behandlingen er avgjørende for hvordan utgiftene behandles skattemessig.

Leteutgifter i utvinningsvirksomheten antas i utgangspunktet å falle innenfor de generelle reglene om forskning og utvikling. Som det fremgår foran foreslås en uttrykkelig plikt til å aktivere utgifter til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler. For øvrig skal skattyter kostnadsføre slik utgifter uavhengig av den regnskapsmessige behandling.

Departementet antar at forslaget til skatteloven § 50 sjette ledd normalt ikke vil føre til en vesentlig mer omfattende aktiveringsplikt enn det som følger av petroleums-skatteloven. For å unngå usikkerhet på dette punktet foreslås likevel at petroleums-skatteforskriften § 3 skal videreføres som en særregel om skattemessig valgadgang med hensyn til aktivering eller kostnadsføring av leteutgifter i utvinningsvirksomheten, som går foran forslag til skatteloven § 50 sjette ledd første punktum. Heretter vil imidlertid en slik skattemessig valgadgang etter petroleums-skatteforskriften § 3 gjelde uavhengig av den regnskapsmessige behandlingen. Dette kan gi en skattefordel for utvinningsselskapene i forhold til petroleums-skatteloven § 3 h. Det vises til nærmere omtale av spørsmålet under kapittel 16.3.7 i proposisjonen.

Etter petroleums-skatteforskriften § 4 kan leteutgifter ikke tas med ved beregningen av friinntekt. De-

partementet foreslår at denne bestemmelsen videreføres, det vil si at slike utgifter ikke kan medregnes som kostpris uansett om de skattemessig eller regnskapsmessig er aktivert eller ikke.

Komiteens merknader

Komiteen er enig i forslaget om å videreføre petroleumsskatteforskriften § 3 som en særregel om skattemessig valgadgang med hensyn til aktivering eller kostnadsføring av leteutgifter i utvinningsvirksomheten.

17.3.5 Renter og andre finansieringsutgifter ved egentilvirkning av omløps- og anleggsmidler

Sammendrag

Av skatteloven § 50 annet ledd bokstav a første avsnitt følger at renter og andre finansieringsutgifter ved egentilvirkning av varer kostnadsføres, uavhengig av om dette kan eller skal skje regnskapsmessig. Departementet foreslår ingen endring av denne bestemmelsen.

Ved egentilvirkning av driftsmidler har vært lagt til grunn at den regnskapsmessige behandlingen har vært avgjørende for den skattemessige periodiseringen av renter og andre finansieringsutgifter. Plikt til regnskapsmessig balanseføring av slike utgifter vil etter dette også medføre plikt til skattemessig aktivering.

Etter departementets oppfatning bør renter og andre finansieringsutgifter ved egentilvirkning av driftsmidler kunne kostnadsføres uavhengig av hvordan utgiftene er ført i regnskapet. Departementet viser til at dersom den regnskapsmessige behandling av renter og andre finansieringsutgifter ved egentilvirkning av driftsmidler skulle være avgjørende for den skattemessige periodiseringen, ville det innebære en skatteskjerpelse for mange foretak. Etter departementets oppfatning ville dette være en utilsiktet effekt av innføringen av en ny regnskapsmessig bestemmelse for periodisering av renter og andre finansieringsutgifter.

Departementet foreslår derfor en regel i skatteloven om at renter og finansieringsutgifter ved egentilvirkning av driftsmidler kan kostnadsføres i henhold til realisasjonsprinsippet, uavhengig av den regnskapsmessige behandlingen.

Det vises til forslag til skatteloven § 50 nytt syvende ledd og til lov av 26. mars 1999 nr. 14 (skatteloven) § 14-4 nytt syvende ledd.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til skatteloven av 1911 § 50 syvende ledd og til skatteloven av 1999 § 14-4 nytt syvende ledd.

17.3.6 Gevinst og tap på finansielle instrumenter *Sammendrag*

Etter den nye regnskapsloven § 5-3 skal anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Omløpsmidler skal etter § 5-2 vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Reglene er en videreføring av det som gjaldt tidligere. Som utgangspunkt gjelder disse vurderingsreglene også for finansielle anleggs- og omløpsmidler.

For visse typer finansielle omløpsmidler gjelder en spesiell vurderingsregel. I regnskapsloven § 5-8 er det inntatt en bestemmelse om at finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 annet ledd under nærmere forutsetninger skal vurderes til virkelig verdi. Et slikt markedsverdi prinsipp innebærer at urealisert verdiøkning og urealisert tap skal henholdsvis inntekts- og kostnadsføres.

Det fremgår av forarbeidene at dette bare skal gjelde finansielle instrumenter som er nære substitutter til penger, som omsettes i velfungerende markeder og som inngår i en handelsportefølje. Vilkårene i regnskapsloven § 5-8 er at de finansielle instrumentene

- er klassifisert som omløpsmidler,
- inngår i en handelsportefølje med henblikk på videre salg,
- omsettes på børs eller i et regulert marked som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-3, og
- har god eierspredning og likviditet.

Den skattemessige behandlingen av finansielle instrumenter er avhengig av hvorvidt det finansielle instrumentet klassifiseres som anleggsmiddel eller omløpsmiddel, og hvilken type instrument en har med å gjøre. Det må videre skilles mellom selvstendige og uselvstendige finansielle instrumenter. Uselvstendige finansielle instrumenter skal skattlegges og periodiseres sammen med, og etter de regler som gjelder for det underliggende objekt. Videre er det slik at dersom det finansielle instrumentet er benyttet til sikringsformål, kan sikringsforholdet etter praksis i en viss utstrekning være styrende for den skattemessige periodisering.

Den videre fremstilling gjelder finansielle instrumenter som kategoriseres som selvstendige omløpsmidler.

Departementet antar at innføring av markedsverdi prinsippet i regnskapsloven for markedsbaserte finansielle instrumenter i hovedsak bare vil få skattemessig betydning for andre finansielle instrumenter enn verdipapirer og finansielle opsjoner, siden det er skattemessige særregler både for verdipapirer og finansielle opsjoner.

Departementet viser til at det for andre finansielle instrumenter enn verdipapirer og finansielle opsjoner som ikke er markedsbaserte, vil gjelde et prinsipp om

vurdering til laveste verdis prinsipp i regnskapet. Denne regelen kan bli lagt til grunn ved beskatningen etter prinsippet i skatteloven § 50 annet ledd. Etter ligningspraksis er det noe uklart om fradrag for urealisert tap i så fall vil være avskåret etter § 50 femte ledd. Etter departementets oppfatning er det sterke betenkeligheter knyttet til en eventuell periodisering av finansielle instrumenter til laveste verdis prinsipp med skattemessig virkning, fordi det da ikke blir symmetri mellom inntekts- og kostnadsføring.

Markedsbaserte finansielle instrumenter skal etter regnskapsloven § 5-8 vurderes til virkelig verdi. For andre finansielle instrumenter enn verdipapirer og finansielle opsjoner kan dette også bli lagt til grunn ved beskatningen, jf. ovenfor.

Under et markedsverdiprinsipp skattlegges en for den til enhver tid påløpte, men ikke nødvendigvis realiserte, avkastningen. Skatten vil da være uavhengig av om verdipapiret omsettes eller ikke. Skattlegging etter markedsverdiprinsippet vil dermed i utgangspunktet virke nøytralt på markedets virkemåte, ved at også kursgevinster som oppstår i annenhåndsmarkedet blir skattlagt løpende, uavhengig av om gevinsten realiseres eller ikke. Dermed vil en ikke kunne utsette skatten på gevinster og framskynde fradragene for tap. Isolert sett unngår en da problemene knyttet til skattekreditter (innlåsningseffekter) og skattemotiverte salg, slik gevinstbeskatning basert på realisasjon kan gi opphav til. Transaksjonskostnader og forhold knyttet til både markedets og den enkelte investors likviditet kan i en del tilfeller likevel føre til at også skatteregler basert på markedsverdiprinsippet kan påvirke markedet.

Etter departementets oppfatning er markedsverdiprinsippet et mer balansert periodiseringsprinsipp enn laveste verdis prinsipp, ettersom markedsverdiprinsippet forutsetter at urealiserte gevinster må inntektsføres. Markedsverdiprinsippet åpner derfor ikke for uønskede skattekreditter i samme grad som laveste verdis prinsipp.

Etter departementets syn er det imidlertid andre hensyn som kan tale mot å legge dette prinsippet til grunn ved den skattemessige periodiseringen. Blant annet kan plikten til å inntektsføre urealiserte gevinster føre til at skattyter i noen tilfeller får et likviditetsproblem, fordi han må inntektsføre og betale skatt av gevinster som ikke innvunnet.

Departementet har under arbeidet med skattemessig oppfølging av ny regnskapslov ikke hatt som siktemål å foreta en bred gjennomgang av reglene for beskatning av finansielle instrumenter, men først og fremst foreta nødvendige tilpasninger som følge av ny regnskapslov. Ved at markedsverdiprinsippet er innført i regnskapsloven for markedsbaserte finansielle instrumenter, er det imidlertid nødvendig å ta stilling til om dette skal legges til grunn også for beskatningen i medhold av skatteloven § 50 annet ledd. Etter depar-

tementets vurdering gjør de samme hensyn som ligger til grunn for forslaget om beskatning av obligasjoner seg gjeldende for beskatningen av markedsbaserte finansielle instrumenter, sammenlign kapittel 15 i proposisjonen. En bredere vurdering på dette punktet vil eventuelt måtte komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Departementet foreslår heller ingen videreføring av gjeldende regel for opp- og nedskrivninger av verdipapirer i skatteloven § 50 tredje ledd. Bestemmelsen gjør den skattemessige periodiseringen avhengig av hva som er årsaken til opp- eller nedskrivningen, ettersom det bare er opp- og nedskrivninger på grunn av kurssvingninger som ikke kommer i betraktning skattemessig. Etter departementets syn vil det være mer hensiktsmessig å behandle alle opp- og nedskrivninger av verdipapirer skattemessig likt uavhengig av hva som er årsaken til opp- eller nedskrivningen. Det vises også til at en slik regel vil være enklere å praktisere både for ligningsmyndighetene og for skattyterne.

På denne bakgrunn foreslår departementet at gevinst og tap på alle finansielle instrumenter skal følge realisasjonsprinsippet.

Det vises til forslag til skatteloven § 50 tredje ledd og til lov av 26. mars 1999 nr. 14 (skatteloven) § 14-4 nytt femte ledd.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag til skatteloven av 1911 § 50 tredje ledd og til skatteloven av 1999 § 14-4 nytt femte ledd.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til uttalelsene fra Den norske Bankforening, som blant annet er gjengitt i proposisjonen. Bankforeningen tilrår at beskatningen av gevinster og tap på finansielle instrumenter utredes grundig i samarbeid med finansinstitusjoner og andre bedrifter før eventuelle endringer gjennomføres. Bankforeningen peker på at Regjeringens forslag vil medføre betydelige avgrensingsproblemer i forholdet mellom renteinstrumenter og andre, beslektede finansielle instrumenter.

Disse medlemmer viser også til at departementet i proposisjonen skriver:

«Departementet har under arbeidet med skattemessig oppfølging av ny regnskapslov ikke hatt som siktemål å foreta en bred gjennomgang av reglene for beskatning av finansielle instrumenter, men først og fremst foreta nødvendige tilpasninger som følge av ny regnskapslov.»

Disse medlemmer mener det vil være riktig å foreta en slik bred gjennomgang av beskatningen av finansielle instrumenter, før det gjennomføres endrin-

ger i skatteloven slik det foreslås i proposisjonen. Disse medlemmer slutter seg derfor ikke til forslaget om endringer i skattelovens § 50 tredje ledd og § 14-4 tredje ledd, men ber departementet komme tilbake til Stortinget med en bred gjennomgang av beskatningen av finansielle instrumenter.

17.3.7 Valutagevinster og -tap

Sammendrag

I regnskapsloven § 5-9 heter det at pengeposter i utenlandsk valuta skal vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt. Bestemmelsen gir uttrykk for dagskursprinsippet, det vil si at urealisert gevinst skal inntektsføres og urealisert tap skal fradragsføres både for kortsiktige og langsiktige poster. I Ot.prp. nr. 42 (1997-1998) side 134 er det lagt til grunn at dette er en endring i forhold til tidligere rett.

Når det gjelder den skattemessige periodiseringen må det skilles mellom kortsiktige fordringer og gjeld og langsiktige fordringer og gjeld.

I skatteloven § 50 fjerde ledd finnes en særregel for langsiktige fordringer og langsiktig gjeld i utenlandsk valuta. Etter denne bestemmelsen skal fordring vurderes etter laveste verdis prinsipp og gjeld etter høyeste verdis prinsipp. Disse vurderingsreglene skal kombineres med et portefølje- og reverseringsprinsipp. Denne skattemessige behandlingen avviker noe fra den regnskapsmessige behandlingen, jf. at anbefaling fra Norges Statsautoriserte Revisorers Forening bare tillater porteføljevurdering innenfor samme valuta.

Departementet viser til at siktemålet med forslagene i dette kapitlet først og fremst er å foreta nødvendige tilpasninger til ny regnskapslov. Departementet foreslår derfor ingen endringer i disse særreglene nå.

Departementet legger til grunn at regelen i regnskapsloven § 5-9 bare vil få skattemessig betydning for kortsiktige fordringer og kortsiktig gjeld i utenlandsk valuta. For disse kortsiktige postene vil dagskursprinsippet bli lagt til grunn ved beskatningen, jf. prinsippet i skatteloven § 50 annet ledd. Dette medfører at urealisert gevinst på kortsiktige valutaposter skal inntektsføres, mens urealisert tap skal fradragsføres. Departementet legger også til grunn at dette i stor utstrekning vil være en videreføring av gjeldende praksis, ettersom det i dag antas å være i tråd med god regnskapsskikk å gjennomføre et konsekvent dagskursprinsipp for kortsiktige poster i utenlandsk valuta, og at dette også blir lagt til grunn ved beskatningen. Det blir imidlertid en viss endring for de skattytere som ikke har praktisert et dagskursprinsipp.

Departementet viser til omtalen ovenfor av markedsverdiprinsippet som skatterettslig periodiseringsprinsipp i avsnittet om finansielle instrumenter. Etter departementets oppfatning gjør mange av de samme

hensyn seg gjeldende ved bruk av dagskursprinsippet for kortsiktige pengeposter i utenlandsk valuta. Det kan imidlertid hevdes at kortsiktige pengeposter i utenlandsk valuta normalt er mer likvide enn finansielle omløpsmidler. Dette kan tilsi at bruk av dagskursprinsippet ved den skattemessige periodiseringen er mindre betenkelig, ettersom skattyter ikke i samme grad vil få et likviditetsproblem ved at urealiserte gevinster må inntektsføres.

Hvis en legger til grunn at kortsiktige poster i utenlandsk valuta er svært likvide, kan et realisasjonsprinsipp også ha uheldige sider, ved at skattyter velger å realisere bare de poster hvor realisasjonen vil føre til tap, mens skattyteren unnlater å realisere poster med latent gevinst. Etter departementets oppfatning vil et realisasjonsprinsipp derfor kunne medføre uønskede tilpasningsmuligheter for nevnte poster.

Departementet foreslår derfor ingen særlig skatteregel for gevinst og tap på kortsiktige poster i utenlandsk valuta. Dette fører til at det regnskapsrettslige dagskursprinsippet i regnskapsloven § 5-9 også vil bli lagt til grunn ved fastsettelsen av skattepliktig inntekt for regnskapspliktige skattytere.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

17.3.8 Særlig om petroleumsskatteloven § 3 h

Sammendrag

Etter petroleumsskatteloven § 3 h skal fradragsberettigede gjeldsrenter ved ligningen reduseres forholdsmessig dersom oljeselskapets gjeld i den regnskapsmessige balansen overstiger 80 prosent av totalkapitalen. Når fastsettelsen av forholdet mellom gjeld og totalkapital tar utgangspunkt i den regnskapsmessige balansen, kan endringer i regnskapsreglene få betydning for virkningen av petroleumsskatteloven § 3 h.

Etter departementets oppfatning har det ikke vært meningen at innføringen av ny regnskapslov i seg selv skal endre virkningen av petroleumsskatteloven § 3 h. Dersom de samlede effekter av ny regnskapslov, herunder skattemessig oppfølging, fører til at petroleumsskatteloven § 3 h virker vesentlig lempeligere eller strengere enn i dag, bør bestemmelsen endres, for eksempel ved at vilkåret om minste egenkapitalandel på 20 prosent justeres tilsvarende. På det nåværende tidspunktet finner departementet det vanskelig å anslå den endelige virkningen på bestemmelsen som følge av ny regnskapslov. Departementet vil derfor komme tilbake til dette spørsmålet når en har bedre vurderingsgrunnlag.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

17.4 Skattemessig årsoppgjør og periodisering for næringsdrivende foretak uten full regnskapsplikt etter regnskapsloven

17.4.1 Skattemessig årsoppgjør

Sammendrag

Foretak som ikke omfattes av regnskapsloven § 1-2 første ledd, vil som nevnt ikke lenger ha plikt til å utarbeide årsregnskap etter lovens kapittel 3. Plikt til å utarbeide årsregnskap har blant annet betydning for den skattemessige periodiseringen, jf. skatteloven § 50 annet ledd som etter regnskapslovens ikrafttredelse kun gjelder for foretak med full regnskapsplikt.

Alle næringsdrivende foretak har likevel plikt til å levere næringsoppgave som vedlegg til selvangivelsen, jf. ligningsloven § 4-4 nr. 1, jf. § 4-4 nr. 7. Departementet foreslår ingen endring i plikten til å utarbeide og levere næringsoppgave etter ligningsloven § 4-4 nr. 1. Både foretak med full og begrenset regnskapsplikt etter regnskapsloven vil dermed for ligningsformål fremdeles ha plikt til å utarbeide og levere slik oppgave.

Departementet er av den oppfatning at næringsoppgaven for skattytere med begrenset regnskapsplikt kan utformes slik at den inneholder de skattemessige opplysninger som er nødvendige for ligningsbehandlingen, jf. departementets hjemmel i gjeldende ligningslov § 4-4 nr. 7 til å fastsette skjema for årsoppgjør (næringsoppgave) og andre vedlegg, og til å gi forskrifter for bruken av disse. Det anses da unødvendig at en i tillegg til næringsoppgaven pålegger foretakene en plikt til å utarbeide et særskilt skattemessig årsoppgjør. I stedet vil skattyters eget eksemplar av næringsoppgaven kunne fungere som årsoppgjør med samlet resultat (netto over/underskudd) og balanse (eiendeler/gjeld) i foretaket. Dette vil være klar forenkling.

Det vises til forslag til endring i ligningsloven §§ 4-4 nr. 1, 4-4 nr. 2, og 4-4 nr. 7 og til lov av 26. mars 1999 nr. 14 (skatteloven) § 14-1 tredje ledd.

Departementet foreslår for øvrig enkelte tekniske tilpasninger i ligningsloven, jf. §§ 8-2, 9-2, 10-1 og 10-2.

Det foreslås at reglene trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

17.4.2 Skattemessig periodisering

Sammendrag

Etter skatteloven § 50 annet ledd skal den skattepliktiges årsregnskap legges til grunn for den tidsmessige plassering av inntekter og utgifter, for så vidt regnskapet er oppgjort i overensstemmelse med god

regnskapsskikk, og ikke annet er særskilt bestemt i skattelovgivningen.

Etter regnskapsloven vil en rekke næringsdrivende ikke lenger ha full regnskapsplikt. Som følge av dette vil denne gruppen av næringsdrivende heller ikke omfattes av periodiseringsbestemmelsen i skatteloven § 50 annet ledd. Uten noen nærmere lovregulering vil foretak med begrenset regnskapsplikt da måtte falle tilbake på skattelovens alminnelige periodiseringsregler, i hovedsak realisasjonsprinsippet i henhold til skatteloven § 41 syvende ledd annet punktum og tiende ledd første punktum.

Departementet foreslår at næringsdrivende med begrenset regnskapsplikt skal legge realisasjonsprinsippet til grunn ved periodisering av inntekter og utgifter. Etter realisasjonsprinsippet får verdiendring i seg selv ingen innvirkning på skattyters inntektsgrunnlag. Fordel som innvinnes ved overføring fra andre skal periodiseres når skattyter har fått en ubetinget rett til fordel. Periodiseringstidspunktet for den enkelte skattepliktige fordel vil derfor være avhengig av hvilke betingelser som må være oppfylt før skattyter har fått en ubetinget rett til den. Realisasjonstidspunktet legges til grunn for periodiseringen uavhengig av om skattyter har mottatt oppgjør samme år, om han har fått forskuddsbetalt eller om han har ytet på kreditt, og uavhengig av om inntekten er opptjent over ett eller flere år. Tilsvarende anses en utgift å være realisert når skattyter har fått en ubetinget forpliktelse til å dekke den.

I skatteloven § 50 finnes en rekke særregler om skattemessig periodisering. Særreglene innebærer at de regnskapsmessige periodiseringsreglene for disse postene ikke får betydning ved fastsettelsen av skattepliktig inntekt i medhold av § 50 annet ledd. Det gjelder særregler om

- verdsettelse av varer, varekontrakter m.v. i § 50 annet ledd bokstav a første og annet avsnitt,
- verdsettelse av tilvirkningskontrakt som ikke er fullført i § 50 annet ledd bokstav a tredje avsnitt,
- periodisering av tap på utestående kundefordringer i § 50 annet ledd bokstav a fjerde til syvende avsnitt,
- avskrivninger på anlegg, maskiner og andre betydelige driftsmidler i § 50 annet ledd bokstav b,
- opp- og nedskrivning av verdipapirer på grunn av kurssvingninger i § 50 tredje ledd, og
- periodisering av gevinst og tap på langsiktig fordring og langsiktig gjeld i utenlandsk valuta i § 50 fjerde ledd.

Disse reglene kan til dels anses som et utslag av realisasjonsprinsippet, og innebærer at forskjellen mellom periodisering etter regnskapsprinsippet og periodisering etter realisasjonsprinsippet ikke blir så

stor. Departementet foreslår at disse særreglene også skal gjelde for foretak uten full regnskapsplikt etter regnskapsloven. Særregelen i skatteloven § 50 femte ledd som avskjærer fradrag for avsetninger etter god regnskapsskikk vil ikke ha betydning for foretak som ikke følger regnskapsprinsippet.

På inntektssiden antas det som regel å være liten forskjell mellom realisasjonsprinsippet og regnskapsprinsippet, for eksempel vil levering av en vare være det relevante skjæringsstidspunktet etter begge prinsipper. På utgiftssiden kan forskjellen mellom prinsippene i utgangspunktet synes å være større, siden kostnadsføring av en utgift etter for eksempel forsiktighetskriterier i regnskapsprinsippet vil komme tidligere enn kostnadsføring av tilsvarende utgift etter realisasjonsprinsippet. De ovennevnte særreglene i skattelovgivningen, herunder skatteloven § 50 femte ledd som avskjærer fradrag for avsetninger etter god regnskapsskikk, kan imidlertid i stor utstrekning anses som utslag av realisasjonsprinsippet, og bidrar således til at skillet mellom de to periodiseringsprinsippene ikke blir så markert. Departementet antar derfor at overgang til periodisering av inntekter og utgifter utelukkende basert på egne regler i skattelovgivningen for skattytere som ikke omfattes av regnskapsloven § 1-2 første ledd, ikke vil innebære en vesentlig endring av de periodiseringsreglene som allerede i dag gjelder for disse foretakene.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at næringsdrivende som faller utenfor regnskapsloven § 1-2 første ledd, årlig skal foreta en periodisk avslutning av inntekter og utgifter i henhold til realisasjonsprinsippet i skatteloven § 41 syvende ledd annet punktum og tiende ledd første punktum. I tillegg skal de særlige skattemessige periodiseringsreglene i skatteloven § 50 legges til grunn. Opplysningene skal føres i næringsoppgaven i henhold til nærmere spesifisering, jf. kapittel 16.4.2 i proposisjonen.

Siden realisasjonsprinsippet ble gjort gjeldende som periodiseringsprinsipp for alle skattytere uten full regnskapsplikt ved regnskapslovens ikrafttredelse 1. januar 1999, medfører departementets forslag på dette punkt derfor ikke behov for lovendring. Det er imidlertid nødvendig å presisere at de særlige vurderingsreglene i § 50 også skal gjelde for foretak med begrenset regnskapsplikt.

Det vises til forslag til skatteloven § 50 åttende ledd og til lov av 26. mars 1999 nr. 14 (skatteloven) § 14-4 første ledd nytt annet punktum.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til § 50 nytt åttende ledd i skatteloven av 1911 og til ny § 14-4 første ledd nytt annet punktum i skatteloven av 1999.

17.4.3 Særlig om foretak som utelukkende driver jordbruk, gartneri eller skogbruk (landbruksforetak)

Sammendrag

Departementet har vurdert hvorvidt landbruksforetak som faller utenfor regnskapsloven § 1-2 første ledd skal omfattes av de bestemmelser som generelt er foreslått for foretak med begrenset regnskapsplikt, eller om gjeldende særregler i ligningsloven kapittel 5 med forskrifter skal videreføres.

Departementet viser i denne sammenheng til at gjeldende bestemmelser i ligningsloven kapittel 5 for foretak som utelukkende driver landbruksvirksomhet, er lovregler som stort sett har stått uendret siden 1954. Det vises også til at gjeldende regler for landbruksforetak er av de få gjenværende regelsett av denne art som skiller etter hva slags næring foretaket driver. Etter departementets oppfatning synes det derfor ikke hensiktsmessig å opprettholde den regnskapsmessige særbehandlingen av landbruksforetak. Det vises i denne sammenheng til Ot.prp. nr. 42 (1997-1998) Om lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) side 31, der det blant annet fremgår at de beste grunner taler for å gjøre regnskapsplikten og dens avgrensninger gjeldende for landbruket på linje med annen virksomhet. En likestilling av landbruket med annen virksomhet vil også gi et ryddigere regelverk der slik virksomhet drives i sammenheng med annen regnskapspliktig virksomhet. Disse synspunkter fikk tilslutning av Stortingets finanskomite i Innst. O. nr. 61 (1997-1998) side 11.

Departementet foreslo på bakgrunn av dette i høringsnotatet at landbruksforetak som faller utenfor regnskapsloven § 1-2 første ledd, skulle likestilles med andre næringer som faller utenfor regnskapslovens plikt til å utarbeide årsregnskap. Forslaget innebar at landbruksforetak med begrenset regnskapsplikt skulle utarbeide næringsoppgave etter ligningsloven kapittel 4 basert på realisasjonsprinsippet i skatteloven § 41 syvende ledd annet punktum og § 41 tiende ledd første punktum, jf. kapittel 16.4.3 i proposisjonen.

Departementet antar at landbruksforetak imidlertid fortsatt kan ha behov for enkelte særlige bestemmelser, for eksempel om verdsettelse av buskap. Slike bestemmelser kan i tilfelle gis i medhold av § 4-4 nr. 7 nytt annet punktum i ligningsloven som nå foreslås.

Det vises til forslag til ligningsloven § 4-4 nr. 7, samt til omtalen under kapittel 16.4.2 og 16.4.3 i proposisjonen av de foretakene som generelt faller utenfor regnskapslovens plikt til å utarbeide årsregnskap.

Det foreslås at endringene trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til ligningsloven § 4-4 nr. 7 nytt annet punktum.

17.4.4 Særlig om foretak som utelukkende driver produksjon av kunstverk som angitt i merverdiavgiftsloven § 5 nr. 1 bokstav a (billedkunstnere)

Sammendrag

Næringsdrivende foretak som utelukkende driver produksjon av kunstverk som angitt i merverdiavgiftsloven § 5 nr. 1 bokstav a (billedkunstnere) var etter regnskapsloven 1977 unntatt fra regnskapsplikt etter § 2 første ledd første punktum. Dersom foretaket var organisert på særskilt angitt måte, herunder som aksjeselskap eller ansvarlig selskap, var foretaket likevel regnskapspliktig etter regnskapsloven 1977, jf. § 2 første ledd annet punktum.

Næringsdrivende billedkunstnere var i stedet regnskapspliktige etter forskrift av 21. februar 1995 nr. 180, gitt med hjemmel i ligningsloven § 5-2. Av forskriften § 4 annet ledd fremgår det at inntekter og utgifter i forbindelse med tilvirkning og salg av egenproduserte kunstverk skal inntekts- og kostnadsføres etter kontantprinsippet. Finanskomiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, ga følgende begrunnelse for anvendelse av kontantprinsippet for billedkunstnere i Innst. O. nr. 71 (1993-1994) side 7:

«Flertallet mener gjennomføringen spesielt av realisasjonsprinsippet vil kunne få uheldige virkninger for bildende kunstnere. Flertallet viser til at for mange billedkunstnere er omsetningstiden for deres kunstverk svært lang. Det faktum at man kun får fradrag for utgiftene når et verk er solgt eller kassert vil kunne medføre store likviditetsproblemer for billedkunstnere. Disse problemene vil være spesielt store for uetablerte kunstnere i sin oppbyggingsfase. Flertallet mener derfor det er tungtveiende grunner for billedkunstnere til å avvike fra skattereformens hovedprinsipp om å legge tidspunkt for realisasjon til grunn. Flertallet vil derfor foreslå at billedkunstnere får anvende kontantprinsippet.»

I regnskapsloven er det ikke gitt særskilte unntak fra regnskapsplikten for næringsdrivende billedkunstnere. Dette innebærer at slike kunstnerforetak vil bli fullt regnskapspliktige etter § 1-2 første ledd dersom de er over en nærmere angitt størrelse eller organisert på særskilt angitt måte, jf. forutsetningsvis kapittel 16.4.1 i proposisjonen. Departementet antar at de aller fleste billedkunstnere i praksis likevel vil være unntatt fra plikten til å utarbeide årsregnskap, likevel slik at de vil ha begrenset regnskapsplikt (registreringsplikt) etter regnskapsloven kapittel 2.

Departementet har vurdert hvorvidt billedkunstnere som ikke har plikt til å utarbeide et regnskapsmessig årsregnskap skal følge de foreslåtte alminnelige bestemmelser for foretak med begrenset regnskapsplikt, eller om gjeldende særregler skal videreføres. Departementet viser til ovennevnte sitat fra flertallet i finanskomiteen i Innst. O. nr. 71 (1993-1994) side 7, og legger dette til grunn ved vurderingen. Spørsmålet gjelder uansett et meget begrenset antall skattytere. Departementet foreslår på denne

bakgrunn ingen endringer i regnskapsforskriftens bestemmelser om eget skattemessig årsoppgjør for billedkunstnere. Ligningsloven § 5-2 foreslås opphevet, slik at forskriften i stedet gis med hjemmel i forslag til § 4-4 nr. 7 nytt annet punktum i ligningsloven.

Komiteens merknader

Komiteen viser til brev fra finansministeren til Stortinget 12. november 1999 pkt. D, pkt. 2 om skattemessige tilpasning til regnskapsloven, jf. vedlegg nr. 1 til denne innstilling.

Komiteen fremmer følgende forslag til endring i ligningsloven kap. 5:

«I lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

Ligningsloven kapittel 5 §§ 5-1 og 5-3 oppheves.»

17.5 Verdssettelse av kapitalavkastningsgrunnlaget

Sammendrag

Skatteloven § 60 tredje ledd har bestemmelser om verdssettelsen av kapitalavkastningsgrunnlaget i delingsmodellen. Hovedregelen er at eiendelene skal verdsettes til skattemessig verdi. Ikke avskrivbare eiendeler skal likevel verdsettes til den høyeste verdi av eiendelens historiske kostpris og ligningsverdi.

Det er imidlertid mulig å velge andre verdssettelsesmetoder. Etter fjerde punktum kan skattyteren kreve «(...) verdsetting etter eiendelens bokførte verdi i regnskap oppgjort etter reglene i lov av 13. mai 1977 nr. 35 (regnskapsloven) eller lov av 4. juni 1976 nr. 59 (aksjeselskapsloven).»

Som følge av vedtakelsen av den nye regnskapsloven ble det i høringsnotatet foreslått at fjerde punktum endres slik at det vises til regnskapsloven. Det oppstår imidlertid noen materielle spørsmål i tillegg til denne lovtekniske tilpasningen.

Etter den nye regnskapsloven vil en relativt betydelig gruppe foretak som tidligere var regnskapspliktige være unntatt fra regnskapsplikt.

I § 60 tredje ledd femte punktum heter det at den «(...) verdsettelsesmetode som er lagt til grunn første år for eiendelen er bindende for senere år.» Dette må endres slik at delingspliktige som tidligere har benyttet regnskapsmessig verdi og som ikke lenger fører regnskap med årsoppgjør i samsvar med regnskapsloven kan gå over til å verdsette eiendelene til skattemessig verdi. Denne gruppen har ikke lenger noen regnskapsmessige verdier i lovens forstand, bare skattemessige.

Kapitalavkastningsgrunnlaget er normalt et gjennomsnitt av inngående verdier pr. 1. januar og utgående verdier pr. 31. desember i inntektsåret. Vanligvis er utgående verdi i ett år lik inngående verdi i det påfø-

gende år. Ved bortfall av regnskapsmessige verdier og påfølgende overgang til skattemessige verdier blir det imidlertid et brudd i dette. Departementet foreslår at den delingspliktige skal kunne velge å legge til grunn utgående verdi fra det foregående år basert på regnskapsmessig verdi eller skattemessig verdi pr. 1. januar som inngående verdi ved overgang av verdsettelse av kapitalavkastningsgrunnlaget fra regnskapsmessig verdi til skattemessig verdi. Dette vil bli presisert ved endring i delingsforskriften.

Det kan tenkes at enkelte foretak uten full regnskapsplikt etter regnskapsloven, likevel vil utarbeide og fremlegge årsoppgjør etter denne loven frivillig. Etter någjeldende regler er det adgang for ikkeregnskapspliktige til å verdsette kapitalavkastningsgrunnlaget til regnskapsmessig verdi dersom foretaket faktisk fører et regnskap oppgjort etter bestemmelsene i regnskapsloven. Det var imidlertid bare en svært liten gruppe foretak som ikke hadde regnskapsplikt etter den gamle regnskapsloven. Etter den nye regnskapsloven er det langt flere foretak uten full regnskapsplikt. Den nevnte valgadgangen får dermed et langt større virkeområde. Etter departementets syn vil det medføre en uønsket innstramning overfor skattytere som etter den nye regnskapsloven ikke blir regnskapspliktige dersom en ikke gir denne gruppen adgang til å verdsette kapitalavkastningsgrunnlaget til regnskapsmessig verdi. Forutsetningen er imidlertid at foretaket faktisk fører et regnskap som er oppgjort etter regnskapslovens bestemmelser. Ligningsmyndighetene vil kunne overprøve om regnskapet er oppgjort etter lovens bestemmelser.

Utenom overgangssituasjonene er det en hovedregel i delingsmodellen at valg av verdsettelsesmetode for en eiendel i kapitalavkastningsgrunnlaget er bindende for eiendelens levetid i foretaket.

Departementet antar at verdsettelse av kapitalavkastningsgrunnlaget til skattemessige verdier er den verdsettelsesmetoden det er enklest å forholde seg til både for skattyter og ligningsmyndighetene. Det kan derfor virke uheldig at valg av verdsettelse til regnskapsmessig verdi skal være bindende for resten av eiendelens levetid. Departementet vil presisere at det i tilfelle bare er spørsmål om å gå over fra verdsettelse til regnskapsmessig verdi til verdsettelse til skattemessig verdi. Har en i første året valgt skattemessig verdi, vil dette valget være bindende for fremtidige år.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at det gis en generell adgang til overgang fra å benytte regnskapsmessig verdi til å benytte skattemessig verdi, eller høyeste verdi av ligningsverdi og historisk kostpris for ikkeavskrivbare driftsmidler.

Det vises til forslag til endring i skatteloven § 60 tredje ledd fjerde og femte punktum og i lov av 26. mars 1999 nr. 14 (skatteloven) § 12-13 annet ledd bokstav d nr. 2.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven av 1911 § 60 tredje ledd fjerde og femte punktum og i skatteloven av 1999 § 12-13 annet ledd bokstav d nr. 2.

17.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Departementet viser til at en forutsetning for arbeidet med skattemessige tilpasninger til ny regnskapslov, har vært at endringer kan gjennomføres uten økt skattebelastning eller andre vesentlig økte kostnader for virksomhetene, jf. finanskomiteens uttalelser i Innst. O. nr. 61 (1997-1998). Departementet legger til grunn at de forslag som er omtalt foran ikke vil medføre særlige endringer i arbeidsbelastningen for skattyterne eller ligningsmyndighetene. Videre antas at heller ikke skattegrunnlagene vil bli vesentlig påvirket i forhold til gjeldende rett.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

18. SKATTELEGGING AV YTELSEN PREMIEFRITAK VED ERVERVSMESSIG UFØRHET OG RETUR AV INNBETALT PREMIE DET ER GITT FRADRAG FOR VED LIGNINGEN

18.1 Skattemessig behandling av premiefritak

Sammendrag

Departementet foreslår at premiefritak for visse pensjonsforsikringer på grunn av ervervsmessig uførhet skal unntas fra inntektsbeskatning.

Forslaget om skattefrihet for premiefritak ved ervervsmessig uførhet omfatter individuelle pensjonsforsikringsavtaler etter skatteloven (IPA), jf. skatteloven § 44 annet ledd nr. 1 og forskrift av 25. september 1997 nr. 1023 om individuelle pensjonsavtaler etter skatteloven. Det er en forutsetning at forsikringstaker har inngått avtale om at det skal ytes premiefritak ved ervervsmessig uførhet. Videre gjelder forslaget skattefrihet for premiefritak ved ervervsmessig uførhet i tilknytning til en fortsettelsesforsikring etter forsikringsavtaleloven § 19-7 utgått fra en privat tjenstepensjonsordning etter skatteloven (TPES), jf. skatteloven § 44 første ledd bokstav k med tilhørende forskrifter. En slik fortsettelsesforsikring følger i utgangspunktet vilkårene for TPES-ordningen, og det forutsettes derfor at tjenstepensjonsordningen omfattes av premiefritak ved ervervsmessig uførhet for medlemmene.

Departementet legger opp til at de foreslåtte endringene i skatteloven skal få virkning fra og med inntektsåret 2000.

Premiefritak er i visse tilfeller definert som en forsikringsytelse, ved at forsikringsselskapet dekker fremtidig premie slik at forsikringstaker fritas for premieinnbetaling. Det oppstår dermed spørsmål om ytelsen er skattepliktig som pensjon. Før skattereformen i 1992 var spørsmålet om skattepliktig lite aktuelt fordi fradragsberettiget premie korresponderte med skattepliktig ytelse. Etter skattereformen skal pensjon skattlegges som alminnelig inntekt etter skatteloven § 42 første ledd og personinntekt etter skatteloven § 55 første ledd bokstav d, mens fradrag for premieinnbetaling og tilskudd kun gis i alminnelig inntekt. Det forhold at ytelsen premiefritak ikke er fradragsberettiget i personinntekt aktualiserer spørsmålet om ytelsen likevel skal skattlegges.

I en uttalelse av 11. mars 1998 ga departementet uttrykk for at premiefritak på grunn av ervervsmessig uførhet i en IPA falt inn under skattelovens pensjonsbegrep. Etter at uttalelsen ble avgitt ble departementet ved flere henvendelser gjort oppmerksom på at premiefritak i praksis ikke var blitt skattlagt tidligere. På denne bakgrunn ba departementet Skattedirektoratet om at premiefritak inntil videre ikke skulle tas til beskatning. Departementet ga samtidig uttrykk for at en ville vurdere å fremme forslag om en nærmere regulering av beskatning av premiefritak fra og med inntektsåret 2000.

For fortsettelsesforsikringer etter forsikringsavtaleloven § 19-7 utgått fra en privat tjenestepensjonsordning etter skatteloven (TPES), er problemstillingen tilsvarende som for IPA. Det skyldes at disse fortsettelsesforsikringene etter gjeldende rett behandles etter de samme skatteregler som gjelder for IPA.

Det har vakt reaksjoner at skattytere med ervervsmessig uførhet i realiteten har fått en skatteskjerpelse. Departementet er også gjort oppmerksom på at ikke ubetydelige beløp i visse tilfeller vil måtte tas til beskatning dersom verdien av det årlige premiefritaket blir løpende skattlagt. Det kan skape en likviditetsmessig vanskelig situasjon for enkelte skattepliktige. Departementet foreslår på denne bakgrunn at den løsning som gjaldt før skattereformen, og som har vært praktisert fram til nå, videreføres.

Departementet foreslår at det tas inn en ny bestemmelse i skatteloven § 5-43 tredje ledd som gir departementet hjemmel for å unnta ytelsen premiefritak fra beskatning. Den nærmere reguleringen av skattefritaket for ytelsen premiefritak kan mest hensiktsmessig skje i IPA-forskriften.

Det forhold at premiefritak blir unntatt fra beskatning innebærer etter departementets oppfatning at vilkårene for fradrag ikke vil være oppfylt. I den utstrekning premien dekkes av forsikringsytelsen, og skattyter ikke blir skattlagt for ytelsen, vil vilkåret om at ytelsen må være betalt ikke være oppfylt.

Den løsningen departementet her foreslår forutsetter at hele pensjonsutbetalingen kommer til beskat-

ning som personinntekt. Departementet legger til grunn at de samme skattemessige løsninger skal gjelde for fortsettelsesforsikringer.

Når det gjelder de kollektive TPES-ordningene ser departementet ikke behov for å fremme forslag til endringer. Dette er i hovedsak en arbeidsgiverfinansiert pensjonsordning hvor arbeidsgiver benytter premiefritak til dekning av årets premie. Premiefritak som på denne måten dekker arbeidsgivers premie faller etter departementets oppfatning ikke inn under pensjonsbegrepet i skatteloven § 42 første ledd. Da oppstår ikke tilsvarende problemstilling som for de individuelle pensjonsavtalene. Departementet antar at det heller ikke er aktuelt å foreslå noen endring når det gjelder beskatning av medlemmenes eventuelle premiefritak.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til skatteloven av 1999 § 5-43 nytt tredje ledd som hjemmel for departementet til i forskrift å unnta ytelsen premiefritak fra beskatning.

18.2 Skattemessig behandling av tidligere innbetalt og fradragsført premie som tilbakeføres til skattyter

Sammendrag

Departementet legger til grunn at det bør være en symmetri i beskatningen av premiefritak. Det innebærer at skattefrihet for selve premiefritaket bør motvirke fradragsrett for premie, også når tidligere betalt premie returneres fra selskapet etter konstatering av premiefritak. Etter departementets syn er det en lite hensiktsmessig løsning å foreta endring i tidligere års ligning for å reversere fradraget for premien. Departementet foreslår i stedet hjemmel for å skattlegge tilbakeført premie det er gitt fradrag for ved ligningen, som alminnelig inntekt i tilbakeføringsåret. Det er i overensstemmelse med gjeldende praksis. Løsningen muliggjør maskinell behandling og den vil bli hensiktsmessig for skattyter, forsikringsselskaper og skattemyndighetene. En unngår dermed å overlate beskatningen til de lokale ligningsmyndigheter som endringssak for de enkelte år innen knappe frister.

Den returnerte premien kan i enkelte tilfeller tilbakeføres til skattyter ved en overføring til premiefond. Etter departementets forslag må dette behandles som en tilbakeføring av premie det tidligere er gitt fradrag for ved ligningen, og den må dermed tas til beskatning som alminnelig inntekt i tilbakeføringsåret. Overføringen til premiefondet må samtidig anses som en ny innbetaling. Innbetalingen er fradragsberettiget innenfor fradragsrammen i det inntektsåret innbetalingen skjer.

Etter departementets oppfatning er det ikke aktuelt å skattlegge tilbakeført premie som det tidligere ikke har vært gitt fradrag for. Beskatning av ikke fra-

dragsført premie bryter for det første med den symmetrien som er beskrevet ovenfor. Videre ville beskatning av slike midler innebære at det foretas en beskatning om igjen av allerede beskattede midler.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til skatteloven av 1999 § 5-43 nytt tredje ledd som hjemmel for departementet til å gi regler om skattlegging av tilbakeført premie det er gitt fradrag for ved ligningen, som alminnelig inntekt i tilbakeføringsåret.

18.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Forslaget vil etter departementets oppfatning i svært liten grad påvirke skatteprovenyet. Det har i praksis ikke vært foretatt beskatning av premiefritak, og det er ikke store beløp det dreier seg om. Departementet antar at de administrative konsekvensene vil bli positive fordi forslaget bidrar til tydeligere regler. Reglene vil etter departementets syn ikke kreve mer ressurser verken hos forsikringsselskapene eller hos ligningsmyndighetene.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

19. OPPRETTINGER I LOV AV 26. MARS 1999 NR. 14 OM SKATT AV FORMUE OG INNTEKT (SKATTELOVEN)

19.1 Opprettinger som følge av lovendringer

Sammendrag

På bakgrunn av Ot.prp. nr. 86 (1997-1998) Ny skattelov og Innst. O. nr. 40 (1998-1999) ble ny teknisk revidert skattelov vedtatt, jf. lov av 26. mars 1999 nr. 14. I forbindelse med finanskomiteens behandlingen av Ot.prp. nr. 86 (1997-1998), ble det blant annet uttalt:

«Komiteen viser til at skattelovgivningen er endret etter at Ot.prp. nr. 86 (1997-1998) ble lagt fram, jf. Innst. O. nr. 16 (1998-1999) om skatteopplegget 1999. Komiteen forutsetter at Regjeringen i tråd med dette legger fram for Stortinget forslag til tilsvarende justeringer i ny skattelov i god tid før ikrafttredelse 1. januar 2000.»

I tillegg til de endringene som skjedde i forbindelse med skatteopplegget for 1999, er det også senere vedtatt endringer som krever justeringer i den nye skatteloven. Dette gjelder endringer vedtatt ved lov av 19. mars 1999 nr. 9 på bakgrunn av Ot.prp. nr. 32 (1998-1999) og Innst. O. nr. 29 (1998-1999), og endringer vedtatt ved lov av 18. juni 1999 nr. 42 på bakgrunn av Ot.prp. nr. 53 (1998-1999) og Innst. O. nr. 75 (1998-1999).

Departementet legger nå fram forslag til endringer i de bestemmelsene dette gjelder for å bringe teksten i den nye skatteloven à jour. Det vises til forslag til endringer og tilføyelser i skatteloven §§ 2-2, 2-5, 2-30, 2-36, 3-2, 3-4, 3-5, 3-6, 3-7, 4-53, 5-14, 5-15, 5-43, 6-13, 6-19, 6-20, 6-44, 6-61, 6-81, 6-82, 6-83, 6-84, 8-4, 8-11, 8-15, 10-1, 10-5, 11-21, 14-70, 15-2, 16-29, 18-2, 18-5 og 18-7. Det vises også til forslag til endringer i skattebetalingsloven §§ 8, 18 og 37, arveavgiftsloven § 4, og ligningsloven §§ 4-6, 8-6, 8-8 og 10-1.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Komiteen viser til brev fra finansministeren til Stortinget 12. november 1999 pkt. D pkt. 3 hvor det opplyses at beløpsgrense for den skattefrie delen som kan oppnås etter ny skattelov § 5-14 første ledd a om ansattes fordel ved kjøp av aksjer til underkurs, ved en inkurie er satt til 1 000 kroner istedenfor 1 500 kroner, jf. vedlegg nr. 1 til denne innstilling.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 5-14 første ledd bokstav a siste punktum skal lyde:

Den skattefrie fordelen kan likevel ikke overstige 1 500 kroner pr. inntektsår.»

I samme brev pkt. D nr. 3 gjør finansministeren oppmerksom på at ved en trykkfeil er et linjeskift i ny skattelov § 14-5 fjerde ledd b falt ut.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 14-5 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

Tap på utestående kundefordringer kan nedskrives med virkning for inntektsfastsettelsen. Nedskrivningen beregnes ved hjelp av en nedskrivningsfaktor som settes lik forholdet mellom

1. endelig konstatert tap på kundefordringer fratrukket merverdiavgift i løpet av det inntektsåret nedskrivningen gjelder og i det foregående året, og
2. de siste to års kredittsalg, fratrukket *merverdiavgift*, *multiplisert* med et faktortall som fastsettes av departementet.»

I samme brev pkt. D nr. 3 gjør finansministeren oppmerksom på at endring av beløpsgrensen fra 17 000 kroner til 21 400 kroner i folketrygdloven

§ 23-3 ved en inkurie ikke er fulgt opp i forslagene til ajourføring av ny skattelov.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 21 400 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 21 400 kroner.»

19.2 Oppretting av lovhenvvisninger

Sammendrag

I Ot.prp. nr. 86 (1997-1998) Ny skattelov uttalte departementet følgende:

«Ved henvisning til andre lover er det, i samsvar med tilråding i Justisdepartementets lovteknikkhefte, i alminnelighet brukt lovens korttittel, eksempelvis skattebetalingsloven, ligningsloven, selskapsloven, folketrygdloven, osv. For lover hvor det ikke foreligger noen innarbeidet korttittel er full tittel benyttet. Lovers årstall, dato og nummer er ikke angitt, da dette forutsettes innarbeidet i noteverket i lovsamlinger m.v.»

Ved en inkurie er det i henvisningene til enkelte andre lover brukt former som ikke er fullt ut i samsvar med disse retningslinjene. Departementet foreslår endringer i henvisningene til de aktuelle lovene. Det vises til forslag til endringer i skatteloven §§ 2-30, 2-37, 5-2, 5-15, 5-43, 5-50, 6-40, 6-47, 8-4, 10-34, 10-40, 10-51, 14-3, 14-5 og 16-11.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

19.3 Andre opprettinger

Sammendrag

Skatteloven av 1911 § 45 annet ledd siste punktum lyder:

«Når det i overenskomst med fremmed stat er bestemt at inntekt eller gevinst skal være unntatt fra skattlegging i Norge, kommer tilhørende utgift eller tilsvarende tap ikke for noen del til fradrag ved ligning av inntekt her i landet.»

For så vidt gjelder regelen om avskjæring av fradragrett for utgifter/kostnader, er denne videreført i ny skattelov § 6-3 femte ledd. Ved en inkurie er imidlertid regelen om avskjæring av fradragrett for tap ikke kommet med i den nye skatteloven. Departementet foreslår denne regelen inntatt i et nytt annet ledd i skatteloven § 9-4, jf. vedlagte forslag.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

20. OVERGANGSREGLER TIL NY SKATTELOV

Sammendrag

I Ot.prp. nr. 86 (1997-1998) Ny skattelov kapittel 6 har departementet uttalt:

«Gjeldende skattelovgivning inneholder en rekke overgangsbestemmelser. Departementet vil foreta en nærmere gjennomgang av disse, for å vurdere hvilke som skal videreføres i tilknytning til den nye skatteloven. Departementet vil legge dette frem for Stortinget som egen sak.»

En rekke av de overgangsbestemmelsene som er gitt til regler til skatteloven og selskapsskatteloven har kun betydning for tidligere inntektsår. Det er derfor ikke nødvendig å videreføre disse bestemmelsene i den nye skatteloven som har virkning fra 1. januar 2000.

Departementets forslag om hvilke overgangsregler som må videreføres er samlet i skatteloven § 19-2. Någjeldende § 19-2 som gjelder endringer i andre lover som følge av ny skattelov, blir dermed ny § 19-3. Det vises til forslag til ny § 19-2 i skatteloven.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Komiteen viser til brev fra finansministeren til Stortinget 12. november 1999 pkt. D avsnitt 3 vedrørende ny skattelov § 10-44-overskriften, jf. vedlegg nr. 1 til denne innstilling.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

Ny skattelov § 10-44 har følgende overskrift:

Gevinst og tap ved realisasjon av andel m.v.»

I ovennevnte brev gjør finansministeren oppmerksom på at ordet «overgangsbestemmelser» ikke er kommet med i overskriften til skatteloven av 1999 kapittel 19.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

Overskrift til kapittel 19 skal lyde:

Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endringer i andre lover.»

I samme brev gjør finansministeren oppmerksom på skrivefeil i forslag til endring i skatteloven av 1999 § 14-70 og § 19-2 annet ledd bokstav a.

21. PRESISERINGER OG ENDRINGER I SVALBARDBESKATNINGEN

21.1 Anvendelse av særreglene om rederibeskatning på Svalbard

Sammendrag

Det følger av svalbardskatteloven § 3-1 at bestemmelsene i skatteloven for fastlandet kommer til anvendelse på Svalbard med mindre annet er uttrykkelig bestemt. Særreglene om beskatning av skipsaksjeselskaper og skipsallmennaksjeselskaper kom inn i skatteloven av 1911 § 51 A (skatteloven av 1999 §§ 8-10 til 8-19) på et tidspunkt da forslag til ny svalbardskattelov allerede var fremmet. Ved utarbeidelsen av skatteloven § 51 A ble det ikke direkte drøftet hvorvidt reglene skulle få anvendelse på Svalbard. De særskilte reglene om rederibeskatning er etter lovteksten ikke uttrykkelig unntatt fra anvendelse på Svalbard. Etter departementets syn foreligger det imidlertid tungtveiende hensyn som tilsier at bestemmelsen ikke skal anvendes på Svalbard.

Formålet bak rederibeskatningsreglene er å styrke den internasjonale konkurransevnen til norsk skipsfartsvirksomhet. Hensynet til bedret konkurransevne vil imidlertid ikke være like sterkt tilstede på Svalbard som på fastlandet, da skattenivået på Svalbard etter de ordinære reglene er betydelig lavere enn på fastlandet (10 prosent skatt på alminnelig inntekt). Den bærende begrunnelsen for rederibeskatningsordningen gjør seg med andre ord ikke gjeldende på Svalbard. Det er videre et vilkår etter skatteloven av 1911 § 51 A-1 at aksjeselskap og allmennaksjeselskap som skal være omfattet av ordningen er stiftet i henhold til aksjeloven og allmennaksjeloven, jf. lover av 13. juni 1997 nr. 44 og 45. Bakgrunnen for kravet om at skipsaksjeselskapet skal være underlagt norsk aksjelovgivning er blant annet at aksjelovgivningen oppstiller begrensninger med hensyn til størrelsen på utbytte samt oppstiller formelle krav til utdeling av utbytte. At disse reglene legges til grunn, vil i stor utstrekning være en forutsetning for at ligningsmyndighetene skal kunne foreta en effektiv kontroll med at utbytte som deles ut fra skipsaksjeselskapet blir skattlagt. Etter gjeldende rett kan det ikke anses endelig avklart hvorvidt norsk selskapslovgivning kommer til anvendelse på Svalbard. Kontrollhensyn kan derfor tale mot at rederibeskatningsreglene gjøres gjeldende på Svalbard.

Det foreligger ikke indikasjoner på at det har vært intensjonen å gi rederibeskatningsreglene anvendelse på Svalbard. Departementet legger derfor til grunn at rederibeskatningsordningen ikke bør gjelde på Svalbard.

Departementet vil på denne bakgrunn foreslå at det blir direkte presisert i svalbardskatteloven § 3-1 annet ledd at reglene om rederibeskatning ikke kan gjøres gjeldende på Svalbard.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om at det i svalbardskatteloven § 3-1 annet ledd presiseres at reglene om rederibeskatning ikke kan gjøres gjeldende på Svalbard.

21.2 Inntekt av fast eiendom utenfor Svalbard

Sammendrag

Personer som er bosatt på Svalbard skal svare skatt til Svalbard av hele sin formue og inntekt når ikke annet følger av svalbardskatteloven (globalinntektsprinsippet). Unntak fra skatteplikten til Svalbard følger blant annet av svalbardskatteloven § 2-1 fjerde ledd, der det fremgår at skattytere bosatt på Svalbard ikke skal svare skatt av formue i fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger utenfor Svalbard.

Inntekt av fast eiendom og anlegg med tilbehør som ligger utenfor Svalbard er imidlertid ikke unntatt fra skatteplikt til Svalbard. Inntekt av fast eiendom og anlegg er oftest underlagt beskatning i den stat den faste eiendom/anlegget ligger (stedbundet skattlegging). Eksempelvis vil en person som er bosatt på Svalbard, være skattepliktig til fastlandet for inntekt fra fast eiendom på fastlandet, jf. skatteloven av 1911 § 15 første ledd bokstav c. I slike tilfeller foreligger det skatteplikt for den samme inntekten både på Svalbard og på fastlandet.

Etter departementets syn bør skattegrunnlaget etter svalbardskatteloven primært omfatte formue og inntekt med steds- eller kildemessig tilknytning til Svalbard. Imidlertid bør systemet i henhold til globalinntektsprinsippet i tillegg innfange formue og inntekt som ikke har en særlig tilknytning til fastlandet eller utlandet, og som derfor ikke blir gjenstand for beskatning der. En avgrensning av skatteplikten til Svalbard etter disse hovedprinsippene vil redusere de kontrollmessige problemene som, særlig overfor utlendinger, ville ha vært forbundet med å håndheve et omfattende globalinntektsprinsipp på Svalbard.

Det vises til forslag til endring i svalbardskatteloven § 2-1. Det foreslås at endringen trer i kraft fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag i svalbardskatteloven § 2-1 fjerde ledd om at personer bosatt på Svalbard ikke skal svare skatt av inntekt av fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger utenfor Svalbard.

21.3 Utbytte fra selskap på fastlandet til aksjonær på Svalbard - kildeskatt

Sammendrag

Det følger av skatteloven av 1911 § 15 fjerde ledd at personer bosatt på Svalbard og selskaper hjemmehørende på Svalbard ved anvendelsen av skatteloven av 1911 skal likestilles med personer som er bosatt i utlandet eller selskaper hjemmehørende i utlandet. Bestemmelsen er videreført i den nye skatteloven av 1999 § 2-35 annet ledd.

Etter lov av 20. juni 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) § 3-5 skal det svares kildeskatt på utbytte som utbetales til aksjonær hjemmehørende i utlandet. Ved anvendelsen av denne bestemmelsen har personer som er bosatt og selskap som er hjemmehørende på Svalbard ikke vært likestilt med personer bosatt/selskap hjemmehørende i utlandet.

Når selskapskatteloven § 3-5 nå er overført til ny skattelov, er det behov for å presisere i skatteloven § 2-35 annet ledd at prinsippet om at personer og selskaper på Svalbard skattemessig skal likestilles med personer eller selskaper i utlandet, ikke gjelder i forhold til bestemmelsen om kildeskatt på utbytte, jf. ny skattelov § 10-13. Den foreslåtte endringen i skatteloven § 2-35 annet ledd bygger på sikker rett, og innebærer derfor bare en lovteknisk presisering.

Det vises til forslag til endring i skatteloven av 1999 § 2-35 annet ledd. Det foreslås at endringen trer i kraft samtidig med denne lov for øvrig, dvs. fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til presisering i skatteloven av 1999 § 2-35 annet ledd nytt tredje punktum av at prinsippet om at personer og selskaper på Svalbard skattemessig skal likestilles med personer eller selskaper i utlandet, ikke gjelder bestemmelsen om kildeskatt på utbytte i skatteloven av 1999 § 10-13.

21.4 Krav til kvalifikasjoner ved regnskapskontroll

Sammendrag

Etter svalbardskatteloven § 4-8 kan ligningsmyndighetene ved «to registrerte eller statsautoriserte revisorer» foreta en nærmere granskning av en skattyters regnskaper. Svalbardskatteloven § 4-8 er ment som en videreføring av det tidligere systemet for regnskapskontroll/bokettersyn. Kravet om «regnskapskyndige revisorer» ble i denne forbindelse endret til et krav om «registrerte eller statsautoriserte revisorer». Kravet om registrert eller statsautorisert revisor kan imidlertid innebære at etatsutdannede revisorer (skatterevisorer) ikke kan foreta regnskapskontroll på Svalbard.

På fastlandet gjelder det i henhold til ligningsloven ingen formelle kvalifikasjonskrav med hensyn til hvem innenfor ligningsmyndigheten som kan foreta bokettersyn. Det er ligningsmyndighetenes ansvar å sørge for at bokettersyn gjennomføres på en hensiktsmessig måte. Etter departementets syn er det ikke nødvendig å ha andre kvalifikasjonskrav på Svalbard enn på fastlandet. Det foreslås derfor at ligningsmyndighetene for Svalbard gis adgang til å foreta regnskapskontroll etter svalbardskatteloven § 4-8, uten at det stilles nærmere krav til kvalifikasjoner som revisor. Dette må gjelde uansett hvilket inntektsår kontrollen gjelder. Det foreslås derfor at endringen trer i kraft fra 1. januar 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag i svalbardskatteloven § 4-8 om at ligningsmyndighetene for Svalbard kan foreta en nærmere granskning av en skattyters regnskaper.

22. BETALING AV RESTSKATT, FORHÅNDSKATT OG RESTERENDE SKATT

22.1 Forfall av restskatt

Sammendrag

Departementet foreslår at restskatten forfaller til betaling tre uker etter at utleggingen av skattelisten er kunngjort, likevel tidligst 20. august i ligningsåret. En unngår da at forfall kommer i ferieperioden.

Det vises til forslag til endring i skattebetalingsloven § 23 nr. 3 første punktum.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skattebetalingsloven § 23 nr. 3 første punktum.

22.2 Forfallstidspunktene ved oppdeling av restskatten i to terminer

Sammendrag

Etter skattebetalingsloven § 23 nr. 3 annet punktum forfaller restskatt over den gjeldende minstegrense på 1000 kroner i to terminer.

Forslaget i kapittel 22.1 vil medføre at forfall for første termin følger av skattebetalingsloven § 23 nr. 3 første punktum, uavhengig av om utleggingen av skattelisten skjer i juni eller om høsten.

På grunn av økt arbeidsbelastning som følge av at det meste av ligningskontorets ordinære ligningsarbeid ved innføring av forhåndsutfylt selvangivelse skal gjennomføres i en kortere tidsperiode enn tidligere, er det aktuelt å utsette tidspunktet for høst-utleggingen av skattelisten. En utsettelse av høst-utleggingen vil medføre at en får bedre tid til verdiorientert ar-

beid overfor de skatteyderne som oftest har de mest kompliserte ligningsoppgavene.

Med skattebetalingslovens frist for forfall for annen termin, vil senere utlegging av skattelisten på høsten kunne føre til at annen termin forfaller midt i julen eller i det påfølgende år. Forfall av restskatt tett opp til eller i julen antas uheldig både for skattyterne og skattekreditorene. Sent forfall av siste termin kan medføre usikkerhet om hvorvidt forfall vil komme i desember året etter inntektsåret eller i det påfølgende år. Forfall i det påfølgende år vil skape problemer av budsjettmessig karakter for skattekreditorene.

Tiden mellom forfall for første og annen termin av restskatt bør være minimum en måned. Tilbakebetaling kan da fordeles over to lønnsperioder. Departementet foreslo i høringen at annen termin skal forfalle til betaling fem uker etter forfall av første termin.

Departementet foreslår at restskatt som skal deles opp i to terminer forfaller med første termin tre uker etter at utleggingen av skattelisten er kunngjort, likevel tidligst 20. august i ligningsåret, mens annen termin forfaller fem uker senere. Det vises til forslaget til nytt tredje punktum i skattebetalingsloven § 23 nr. 3.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til nytt tredje punktum i skattebetalingsloven § 23 nr. 3 nytt tredje punktum.

22.3 Betaling av etterskuddsskatt

Sammendrag

Etterskuddsskattepliktige betaler skatten i fire terminer i året etter inntektsåret. To av terminene betales som forhåndsskatt 15. februar og 15. april, jf. skattebetalingsloven § 27 nr. 2. Hver av terminene settes som hovedregel lik fjerdeparten av den utlignede skatt ved siste ligning, eventuelt forhøyet eller redusert med en prosentsats som fastsettes for det enkelte år. Etter skattebetalingsloven § 27 nr. 6 forfaller også resterende skatt til betaling i to like store terminer 15. september og 15. november, med unntak for resterende skatt under 1000 kroner som forfaller i sin helhet til betaling 15. september. Betaling av resterende skatt kan imidlertid ikke kreves før det er gått tre uker fra den dag da utleggingen av skattelisten ble kunngjort, jf. skattebetalingsloven § 27 nr. 10 annet ledd annet punktum.

Utleggingen av skattelisten har i de siste årene regelmessig kommet for sent i forhold til lovens frist 15. september. Forfall av første termin har dermed fulgt tre ukers regelen i skattebetalingsloven § 27 nr. 10 annet ledd annet punktum. Ofte har forfall etter denne bestemmelsen blitt sammenfallende eller nær opp til annen termin med forfall 15. november. Departementet foreslår at resterende skatt forfaller til betaling i sin

helhet tre uker etter at utleggingen av skattelisten er kunngjort.

Forslaget om ett forfall ved betaling av resterende skatt medfører at etterskuddsskatten skal betales i tre terminer, to terminer som forhåndsskatt og en termin som resterende skatt.

Departementet foreslår at terminene for forhåndsskatten som hovedregel settes lik en tredjedel av den utlignede skatt ved siste ligning og at resterende skatt i sin helhet forfaller til betaling tre uker etter at utleggingen av skattelisten er kunngjort.

Det vises til forslag til endringer i skattebetalingsloven § 27 nr. 2, nr. 3, nr. 4, nr. 6, nr. 7, nr. 9 og nr. 10.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i skattebetalingsloven § 27 nr. 2, nr. 3, nr. 4, nr. 6, nr. 7, nr. 9 og nr. 10.

Komiteen viser til brev fra finansministeren av 19. november 1999, hvor det gjøres oppmerksom på en skrivefeil i forslag til endring i skattebetalingsloven § 27 nr. 7, jf. vedlegg 3 til denne innstilling.

22.4 Ikrafttredelse

Sammendrag

Endringene i reglene om restskatt foreslås å tre i kraft straks med virkning fra og med skatteavregningen for inntektsåret 1999. Endringene i reglene om etterskuddsskatten foreslås å tre i kraft 1. januar 2001 med virkning for betaling av skatt for inntektsåret 2000 og senere.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om ikrafttredelse og virkningstidspunkt.

Finansministeren gjør i brev til Stortinget av 12. november 1999 pkt. D nr. 4 oppmerksom på skrivefeil i Ot.prp. nr. 4 (1999-2000) side 132 i forslag til endring i lov av 21. november 1952 nr. 2 (skattebetalingsloven) avsnitt IV, jf. vedlegg nr. 1 til denne innstilling.

22.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

En forhøyelse av terminbeløpene ved betaling av forskuddsskatt etter skattebetalingsloven § 27 nr. 2, slik at en større andel av etterskuddsskatten forfaller henholdsvis 15. februar og 15. april, vil medføre at innfordring av eventuell restanse kan iverksettes på et tidligere tidspunkt. Tidligere forfall av deler av etterskuddsskatten medfører videre at staten mottar en større andel av skatteinntektene tilsvarende tidligere. Regnet i nåverdi og med utgangspunkt i utlignet skatt for etterskuddspliktige i 1997 (eksklusiv petroleumsvirksomhet), innebærer dette at verdien av skatteutsettelsen for selskapene som følge av etterskuddsordnin-

gen reduseres med størrelsesorden 200 mill. kroner ved en rente på syv prosent. Den samlede utlignede skatten for etterskuddsskattepliktige (eksklusiv petroleumsvirksomhet) var i 1997 27,7 mrd. kroner.

Forslagene antas for øvrig i liten grad å ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

23. ENDRING I FOLKETRYGDLOVEN SOM FØLGE AV ESA-SAKEN OM ARBEIDSGIVERAVGIFT

Sammendrag

Det vises til Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Det foreslås der endringer i ordningen med arbeidsgiveravgift som følge av at Norge tapte saken mot EFTAs overvåkingsorgan ESA, jf. EFTA-domstolens avgjørelse av 20. mai 1999. Forslaget til nye regler om arbeidsgiveravgift gjør det nødvendig med endringer i folketrygdlovens regler om arbeidsgiveravgift.

Av folketrygdloven § 23-2 ellefte ledd siste punktum går det fram at Stortinget kan bestemme at arbeidsgiveravgiften kan være geografisk differensiert. Departementet foreslår at det her tilføyes et nytt punktum om at Stortinget kan fastsette særbestemmelser for foretak med virksomhet innen nærmere angitte næringer.

Det vises til forslag til endring i folketrygdloven § 23-2.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag til nytt tredje punktum i folketrygdloven § 23-2 om at det kan fastsettes særbestemmelser om størrelsen på arbeidsgiveravgiften for foretak med virksomhet innen nærmere angitte næringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til disse medlemmers merknad i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) kap. 4.5.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til disse medlemmers merknad i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) kap. 4.5.

Medlemen i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti viser til merknad under Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000), kap. 4.5.

24. AVGIFTSFRITAK FOR UNICEF-KORT

Sammendrag

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett vedtok Stortinget følgende, jf. Innst. S. nr. 236 (1998-1999):

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at UNICEF-kort fritas for merverdiavgift, slik at kortsalget fra og med 1999 blir avgiftsfritt.»

Departementet vil i denne proposisjonen følge opp Stortingsvedtaket ved å foreslå at UNICEFs salg av kort til betydelig overpris unntas fra merverdiavgiftslovens bestemmelser. Dette gjennomføres ved å utvide gjeldende unntaksbestemmelse i merverdiavgiftsloven § 5 nr. 1 bokstav d. Utfra likhetshensyn og lovtekniske hensyn foreslår departementet at unntaket bør gjøres generelt for alle veldedige og allmenntilgjort institusjoner og organisasjoner som omsetter varer til betydelig overpris.

Departementet foreslår videre at endringen trer i kraft fra 1. juli 1999. En ikrafttredelse på dette tidspunktet vil medføre at UNICEFs omsetning av kort for 1999 vil bli unntatt, da denne omsetningen er sesongbetont. I tillegg vil en slik løsning hindre negative virkninger for de som omfattes av endringen for første halvår av 1999, som for eksempel reversering av regnskap, tilbakebetaling av eventuelle utbetalinger som følge av negative oppgaver m.v.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til nytt annet punktum i merverdiavgiftsloven § 5 første ledd nr. 1 bokstav d om unntak fra merverdiavgift for omsetning fra veldedige og allmenntilgjort institusjoner og organisasjoner, når disse omsetter varer til betydelig overpris. I samsvar med Regjeringens forslag oppheves de særlige lempningsreglene som i dag gjelder for slik omsetning etter merverdiavgiftsloven § 18 fjerde og femte ledd.

25. MERVERDIAVGIFT - AVGIFTSFRIE LEVERANSER AV VARER OG TJENESTER TIL BRUK FOR LUFTFARTØYER - ENDRINGER I MERVERDIAVGIFTSLOVEN § 16

25.1 Behov for å klargjøre omfanget av avgiftsfritaket for leveranser av varer og tjenester til bruk for luftfartøyer

Sammendrag

Etter merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 1 bokstav d skal det ved omsetning av varer og tjenester til bruk for utenlandske skip og luftfartøyer ikke betales merverdiavgift. Det samme gjelder ved levering av varer og nærmere angitte tjenester til bruk for skip

over en viss størrelse og luftfartøyer når de i utenriks fart frakter last eller mot vederlag befordrer passasjerer, jf. merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 2 bokstav a. Det er imidlertid blitt reist tvil om omfanget av avgiftsfritaket for leveranser av varer og tjenester til bruk for utenlandske luftfartøyer. Spørsmålet som er blitt stilt, er om avgiftsfritaket for utenlandske luftfartøyer er begrenset til å gjelde leveranser av varer og tjenester til bruk for fartøy i utenriks fart, eller om det gjelder uavhengig av om fartøyet trafikkerer i Norge eller utlandet. Dersom det siste tolkningsalternativ legges til grunn, vil det foreligge en konkurransevridning mellom utenlandske og norske luftfartøyer, ettersom anskaffelser av samme art til norske luftfartøyer bare vil være avgiftsfrie i den utstrekning de benyttes i utenriks fart.

Finansdepartementet har foretatt en nærmere vurdering av rettstilstanden på dette området, og i den forbindelse gitt en fortolkningsuttalelse om forståelsen av gjeldende regelverk. I fortolkningsuttalelsen er det særlig tatt stilling til tolkningen av merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 1 bokstav d i relasjon til luftfartøyer. Departementet mener at avgiftsfritaket i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 1 bokstav d ikke kan tolkes slik at det gjelder for leveranser til utenlandsregistrerte luftfartøyer i innenriks fart, men må begrenses til luftfartøyer i utenriks fart. Etter departementets mening er det avgjørende for avgiftsplikten for leveranser til bruk for luftfartøyer med andre ord hva som er fartøyetets fartsområde. Luftfartøyetets registreringsnasjonalitet har i denne sammenheng ingen betydning. Det vises også her til at flere leverandører til flyselskapene i den senere tid har fremsatt krav om påstått for mye betalt merverdiavgift for leveranser til utenlandsregistrerte luftfartøyer som er benyttet i trafikk i Norge. Dette viser etter departementets oppfatning at også bransjen inntil nylig har hatt en slik forståelse av avgiftsfritaket.

Finansdepartementets forståelse av regelverket bestrides av luftfartsnæringen. Dersom bransjens tolkning legges til grunn om at avgiftsfritaket gjelder generelt for leveranser til bruk for utenlandsregistrerte luftfartøyer, også hvor fartøyer trafikkerer i Norge, vil det medføre en betydelig konkurransevridning til skade for operatører med norske luftfartøyer. En slik tolkning av bestemmelsen kan blant annet innebære at et flyselskap som har flyflåten sin registrert dels i Norge, dels i utlandet, kan oppnå avgiftsfrie leveranser av flydrivstoff ved å foreta innenlandsflyginger med de utenlandsregistrerte flyene, mens det på de norskregistrerte flyene på vanlig måte skal beregnes avgift. En slik rettstilstand ville vært uholdbar, og departementet mener det er ønskelig med en lovendring for å få presisert rettstilstanden slik at det ikke kan være noen tvil om forståelsen av regelverket. Departementet peker også på at den lovtekniske behandlingen er uheldig etter dagens regelverk.

Det vil som følge av dette lovforslaget være nødvendig med en gjennomgang av forskrift av 23. februar 1970 vedrørende omsetning av varer og tjenester til bruk i utlandet m.v. (forskrift nr. 24) og bestemmelsene om legitimasjonsregler for omsetning av varer og tjenester til bruk i utlandet m.v. gitt i forskrift av 31. juli 1970 (forskrift nr. 35). Det foreslås at lovendringen trer i kraft straks.

Når det gjelder hva som nærmere ligger i begrepet «utenriks fart», vil det avgjørende være, etter forslaget til en ny bestemmelse om leveranser til bruk for luftfartøyer i forhold til forbruksvarer, om leveransen finner sted i Norge og hva som er luftfartøyetets neste destinasjon. Et oljeselskap vil kunne levere flydrivstoff avgiftsfritt i Norge hvor neste destinasjon er utlandet. Vilåret for avgiftsfri levering vil derimot ikke være oppfylt hvor det tankes på luftfartøyet med neste destinasjon i Norge før avgang til utlandet. En tilsvarende avgrensning er gitt i forhold til CO₂-avgiften på leveranser av flydrivstoff til luftfartøyer i innenriks fart. For flyets faste driftstilbehør må det derimot foretas en skjønnsmessig helhetsvurdering, jf. kravet om «regelmessig» som er oppstilt i § 9 i forskrift av 23. februar 1970 vedrørende omsetning av varer og tjenester til bruk i utlandet m.v. (forskrift nr. 24).

Luftfartsnæringen hevder at det er i strid med internasjonale avtaler som Norge er forpliktet av, å avgiftsbelegge internasjonal lufttransport selv om man utfører flyginger på det norske innenriksnett (kabotasje-flyginger).

Det dreier seg i dette tilfellet om en presisering av gjeldende rett, og Finansdepartementet kan ikke se at denne presiseringen kommer i noen annen stilling enn dagens regelverk i forhold til internasjonale avtaler på området. Det vises her også til at dette regelverket har stått uendret siden 1970. Videre at avgiftsreglene i eksempelvis Danmark langt på vei er lik de norske. Det vises dessuten til St.prp. nr. 53 (1998-1999) Miljøavgifter på drivstoff til luftfarten m.v. - endringer i statsbudsjettet for 1999, hvor det er lagt til grunn at de bilaterale luftfartavtalene Norge har inngått med en rekke andre land ikke anses å ha relevans for noen form for leveranser til bruk i kabotasje-flyging internt i Norge.

Finansdepartementet har merket seg at flere land i EU, på nærmere vilkår, anser flyginger mellom luftfartshavn internt i det enkelte land som ledd i en avgang til utlandet, for å være en del av internasjonal luftfart. Det vises til omtalen i kapittel 24.4 i proposisjonen. Departementet vurderer på denne bakgrunn å endre forskrift nr. 48 slik at den frivillige registreringen, på nærmere vilkår, også skal omfatte virksomhet knyttet til flyginger internt i Norge som ledd i avgang til utlandet. Dette vil i så fall bety at flyselskapene som er frivillig registrert, på nærmere vilkår kan gjøre fradrag for inngående merverdiavgift på innsatsfaktorer til virksomheten som også knytter seg til flyginger in-

ternt i Norge som står i direkte forbindelse med utenlandske flyreiser. Et slikt eventuelt forslag til endring i forskrift nr. 48 vil på vanlig måte bli sendt på alminnelig høring.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til presisering i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nytt nr. 3 om at det ikke skal betales merverdiavgift av omsetning av varer og tjenester til bruk for luftfartøy til yrkesmessig luftfarsvirksomhet eller til bruk for militært luftfartøy, når luftfartøyet går i utenriks fart.

Komiteen tar til orientering at departementet med bakgrunn i hva som gjelder i flere EU-land, vurderer å endre forskrift av 14. september 1971 om frivillig registrering av skipsrederier og flyselskaper (forskrift nr. 48), slik at frivillig registrering på nærmere vilkår, også skal omfatte virksomhet knyttet til flyginger internt i Norge som ledd i avgang til utlandet.

25.2 Avgiftsfritaket for leveranser av varer og tjenester til bruk for skip

Sammendrag

Finansdepartementet foreslår ingen endringer i merverdiavgiftsloven § 16 for så vidt gjelder reglene om leveranser av varer og tjenester til bruk for skip.

I høringsnotatet ble det foreslått at endringen/presiseringen også skulle omfatte leveranser til bruk for skip siden det gjennomgående er gitt tilsvarende regler for skip som for luftfartøyer. Bakgrunnen for lovforslaget var imidlertid først og fremst at det forelå et behov for å få presisert rettstilstanden for leveranser til luftfartøyer. På bakgrunn av innvendingene i høringsrunden, ser Finansdepartementet at det er behov for en nærmere gjennomgang av konsekvensene et slikt forslag eventuelt vil få for skipsfarts- og leverandørnæringen.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

25.3 Lovteknisk plassering

Sammendrag

Departementet er kommet til at presiseringen av rettstilstanden for leveranser til luftfartøyer ikke bør behandles i samme rettsregel som leveranser til skip. Det foreslås derfor at leveranser til bruk for luftfartøyer tas inn i en ny bestemmelse i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 3. Bestemmelsene i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 1 bokstav d og nr. 2 bokstav a vil etter forslaget kun omfatte leveranser til skip.

Lovforslaget medfører også behov for endring i merverdiavgiftsloven § 63 første ledd første punktum. Denne endringen er kun av redaksjonell karakter.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om å regulere leveranser til luftfartøy i en annen bestemmelse enn leveranser til skip, jf. merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nytt tredje ledd.

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i merverdiavgiftsloven § 63 første ledd første punktum.

25.4 Økonomiske og administrative virkninger

Sammendrag

Det er lagt til grunn at forslaget ikke får noen provenymessige virkninger siden det dreier seg om en presisering av rettstilstanden og ikke en materiell endring av regelverket. Forslaget antas ikke å få noen administrative virkninger.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

26. OMTALE AV SAKER ETTER LOV AV 9. JUNI 1961 NR. 16 - DEPARTEMENTETS PRAKSIS I 1998

26.1 Forskrift om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser

Sammendrag

Med hjemmel i lovens avsnitt I § 2 fastsatte departementet forskrift av 13. mai 1991 nr. 336 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper med hovedsakelig samme eierinteresser (konsernforskriften). Formålet med bestemmelsene er at skattereglene ikke skal hindre en optimal utnyttelse av konsernets ressurser, samtidig som den skattemessige stilling for konsernet som helhet ikke skal endres som følge av interne overføringer. Etter gjeldende regler kan skattyter velge om konsernforskriften skal benyttes ved slike overføringer. Dette fører til asymmetrisk behandling av henholdsvis gevinster og tap fordi forskriften bare påberopes i gevinststilfellene. I samsvar med komiteens forutsetninger i Innst. O. nr. 40 (1998-1999) tar departementet sikte på å fremme forslag om innarbeiding av hovedregler om konserninterne overføringer i skatteloven av 1999.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

26.2 Praksis etter avsnitt I § 2 i 1998

Sammendrag

Det er i proposisjonens avsnitt 25.4 gjort rede for praksis etter avsnitt I § 2 i 1998.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

26.3 Praksis etter avsnitt II første til tredje ledd i 1998

Sammendrag

Det er i proposisjonens avsnitt 25.5 gjort rede for praksis etter avsnitt II første til tredje ledd i 1998.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

26.4 Departementets vurderinger

26.4.1 Realisasjon til ekstern kjøper

Sammendrag

Lempningspraksis i 1998 viser at det fortsatt er behov for en konkret lempningsadgang ved nasjonale transaksjoner mellom uavhengige parter. Slike transaksjoner faller utenfor konsernforskriften. Ved salg av eiendeler m.v. til ekstern kjøper mot vederlag i aksjer eller andre eierandeler i kjøperselskapet fortsetter selgeren som medeier i den nye samlede virksomheten. Ved slike transaksjoner tas det ikke likvide midler ut av næringen, og selgeren deltar fortsatt i den nye samlede virksomheten. En har på denne bakgrunn antatt at slike sammenslutninger av virksomheter står i en noe annen stilling enn hvor selgeren helt ønsker å trekke seg ut mot et ordinært vederlag. Etter departementets vurdering bør ikke området for skattefrie overføringer utvides på det nåværende tidspunkt. Utgangspunktet om ordinær gevinstbeskatning ved realisasjon må fastholdes, og unntak fra dette må begrenses til tilfeller hvor det av hensyn til næringsutøvelsen foreligger et kvalifisert behov for lempning.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

26.4.2 Skattefrie omdanning av virksomhet

Sammendrag

Gjennomgangen i kapittel 25.5.3 i proposisjonen viser at det ikke har vært noen saker i 1998 hvor det har vært behov for skattelempning i forbindelse med omdanning av virksomhet. Finansdepartementet vil etter revisjonen av konsernforskriften utrede om en skal endre anvendelsesområdet for reglene om skattefrie omdanning av virksomhet. Dette arbeidet vil avklare om det bør gis generelle regler om omdanning også av andre foretakstyper enn de som omfattes av omdanningsforskriften slik den nå lyder.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

26.4.3 Transaksjoner over landegrensene

Sammendrag

Departementets praksis i 1998 viser at det foreligger lempningsbehov for alle typer transaksjoner med implikasjoner over landegrensene. Lemping er særlig aktuelt ved transaksjoner som kan anses som fusjoner over landegrensene, samt ved overføring av aksjer/eierandeler i norske selskaper til utenlandske foretak/eiere mot vederlagsaksjer eller mellom utenlandske konsernselskaper. Departementet har i St.meld. nr. 16 (1997-1998) signalisert at en vil utrede om det kan fastsettes enklere kriterier for å samtykke til skattefritak for norske aksjonærer i utenlandske selskaper som sammenslutes eller deles. Av kapasitets-hensyn har en ikke kunnet prioritere dette arbeidet. En gjennomgang av de senere års søknader viser at det er tale om svært ulike situasjoner. Slik 61-loven i dag lyder, gir den ikke noe godt grunnlag for å samtykke i unnlatt skattlegging i tilfeller der den norske aksjonærposisjonen ikke har noen tilknytning til norsk næringsvirksomhet. I mange tilfeller dreier det seg om sammensatte omorganiseringer gjennom flere ledd. En nærmere utredning vil derfor måtte ta tid.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

26.4.4 Oppsummering

Sammendrag

Gjennomgangen viser at det fortsatt er behov for konkret lempningsadgang ved nasjonale transaksjoner som faller utenfor konsernforskriften og forskriften om skattefrie omdanning. Videre foreligger det behov for lempning for ulike typer transaksjoner med implikasjoner over landegrensene.

Departementets praksis i 1998 innebærer i hovedsak en videreføring av etablert praksis. Antall søknader har steget noe i forhold til i 1997. Det var i 1998 totalt 20 søknader til behandling, mot 15 søknader i 1997. I alt 7 søknader gjaldt omstruktureringer innen vannkraftsektoren. Det må i en overgangsperiode påregnes ytterligere søknader fra denne sektoren på grunn av dens spesielle eierstruktur.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

27. OMTALE AV PRAKTISERINGEN AV PETROLEUMSSKATTELOVEN § 10

Sammendrag

På bakgrunn av aktuelle sammenslåinger av selskaper på norsk sokkel, har departementet foretatt en nærmere vurdering av petroleumsskatteloven § 10 med sikte på en prinsipiell avklaring av spørsmålet

om hvordan kostnadsbesparelser som kan tilskrives sammenslåinger, skal behandles i relasjon til bestemmelsen. Departementet har foreløpig fått en søknad til behandling der nevnte problemstilling har vært sentral. Det er varslet at flere søknader som gjelder sammenslåing av selskaper på norsk sokkel er nær forestående.

I nevnte saker vil sammenslåingen normalt bidra til en vesentlig reduksjon av driftskostnader for den nye selskapsenheten, slik at selskapets driftsoverskudd og dermed skattene, blir høyere etter sammenslåingen enn hva samlet driftsoverskudd for de to enhetene ville vært dersom sammenslåingen ikke hadde vært gjennomført. Kostnadsreduksjonene vil i første rekke knytte seg til administrasjonskostnader, for eksempel besparelser som følge av oppsigelser av ansatte, men kan også gjelde andre kostnadstyper. Det har vært anført at staten gjennom vilkår i § 10-vedtaket skal kompensere den nye selskapsenheten økningen i skattebetalinger som kan tilskrives kostnadsreduksjonene etter sammenslåingen. Fordi de aktuelle sammenslåingene vedrører større selskaper, og fordi rasjonaliseringsgevinster er et sentralt motiv ved slike transaksjoner, vil differansen i skattebetalinger som selskapene krever kompensert, utgjøre svært betydelig proveny for staten.

Departementets samtykke i medhold av petroleumsskatteloven § 10 vil alltid bero på en konkret vurdering av om vedtaket og de forutsetningene som er lagt til grunn er akseptable ut fra formålet med bestemmelsen. Selv om nøytralitetsprinsippet rent teknisk innebærer at en sammenligner partenes skattebetalinger/statens skatteproveny med og uten den aktuelle transaksjonen, kan ikke dette innebære at skattevirkningene av alle etterfølgende konsekvenser av transaksjonen er relevante i nøytralitetsberegningen. Praktiseringen av nøytralitetsprinsippet må skje på bakgrunn av formålet med § 10-ordningen.

Formålet med petroleumsskatteloven § 10 er dels at staten ikke skal få et uakseptabelt provenytap som følge av overdragelser på sokkelen (og motsatt at selskapene ikke skal få en skattemessig behandling som gir økte skatteinntekter til staten utelukkende som følge av overdragelsen). Skatteinntektene skal bygge på den løpende produksjonen fra petroleumssressursene. Etter departementets oppfatning går det frem av forarbeidene, og de typetilfeller som er omtalt der, at det først og fremst er periodiseringsvirkninger, herunder virkningene av at partene er i ulik skatteposisjon, som skal nøytraliseres. Dersom staten skulle kompensere partene for de skattevirkningene som skyldes etterfølgende kostnadsreduksjoner, ville det innebære at deler av det faktiske overskuddet fra virksomheten ikke ville komme til beskatning overhodet.

Videre er formålet med § 10 å fjerne unødige skattemessige disincentiver (eller incentiver) for transaksjoner på sokkelen. Å nøytralisere skatteeffektene av

reduuerte kostnader vil gå ut over dette, ved at økningen av overskuddet som følge av kostnadsreduksjonene dermed i realiteten ville bli skattefritt på selskapets hånd. Et fradrag tilsvarende nåverdien av fremtidig økt skatt på dette punkt, ville i realiteten gi en tilfeldig overkompensasjon. En slik praktisering vil dermed gi sterke skattemessige motiv til overdragelsen. Selskapene har i utgangspunktet riktige incentiver til å foreta kostnadsreduksjoner når overskuddet som kan tilskrives reduksjonene er gjenstand for ordinær overskuddsbeskatning. De vil da beholde de samme andelen av kostnadsreduksjoner ved sammenslåinger som ved kostnadsreduksjoner/inntektsøkninger ellers.

Departementet har derfor lagt til grunn at det ikke er i overensstemmelse med formålet med petroleumsskatteloven § 10 at reduksjon i driftskostnader som følge av sammenslåinger skal hensyntas i nøytralitetsberegningene.

I et overveiende antall tidligere saker som er truffet i medhold av petroleumsskatteloven § 10 har endringer i kostnader ikke vært noe tema ved saksbehandlingen. Det foreligger imidlertid tidligere saker der endringer i driftskostnader er tatt hensyn til i nøytralitetsberegningene. Disse sakene gjelder transaksjoner av en annen karakter eller økonomisk omfang enn sakene vedrørende sammenslåing av selskaper som nå er aktuelle på norsk sokkel. Departementet vil imidlertid for fremtiden legge til grunn at skatteeffekter som skriver seg fra kostnadsreduksjoner i prinsippet ikke skal nøytraliseres uansett om de utgjør en større eller mindre del av de samlede virkningene av transaksjonen eller utgjør et mindre betydelig beløp.

Departementet har for øvrig i brev av 4. juni 1999 orientert oljeselskapenes organisasjoner, OLF og NORRET, om at departementet i tråd med ovennevnte, ikke vil hensynta endringer i driftskostnader ved nøytralitetsberegningene.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at departementet legger opp til innstramminger i praktiseringen av petroleumsskatteloven § 10. Komiteen har merket seg at departementet nå legger til grunn at det ikke er i overensstemmelse med formålet med petroleumsskatteloven § 10 at reduksjon i driftskostnader som følge av sammenslåinger skal hensyntas i nøytralitetsberegningene. Komiteen viser til at dette i noen grad framstår i motstrid til tidligere praksis hvor endringer i driftskostnader er tatt hensyn til i nøytralitetsberegningene. Komiteen tar til etterretning at departementet vil legge til grunn at skatteeffekter som skriver seg fra kostnadsreduksjoner i prinsippet ikke skal nøytraliseres. Komiteen antar at departementet vil la sin praksis være slik at transaksjoner ikke blir rammet på en uforutsigbar måte. Komiteen viser for øvrig til brev 15. november 1999 til finanskomiteen som følger som trykt vedlegg til denne innstillingen.

28. VIDEREFØRING AV PRØVEORDNINGEN MED FORHÅNDSUTFYLT SELVANGIVELSE

Sammendrag

For inntektsåret 1998 ble det foretatt en landsdekkende prøveordning med utsendelse og innlevering av forhåndsutfylt selvangivelse. Dette var en utvidelse av den prøvedriften som ble gjennomført i fem utvalgte kommuner for inntektsåret 1997.

Departementet tilrår at prøveprosjektet videreføres også for inntektsåret 1999. Det er i denne sammenheng lagt særlig vekt på at den endelige evalueringen av prøvedriften for inntektsåret 1998 ikke vil foreligge før senere høsten 1999. Av tidsmessige årsaker vil det heller ikke være mulig å foreta større endringer i opplegget for ligningsbehandlingen på et så vidt sent stadium i prosessen. I tillegg vil det være fordelaktig med erfaring fra et «normalår» med landsdekkende bruk av den nye selvangivelsen for både skattyterne og ligningsetaten før det eventuelt fastsettes permanente regler. Departementet legger vekt på at en skal ha et best mulig erfaringsmateriale som grunnlag for å foreslå de permanente reglene for forhåndsutfylt selvangivelse.

Med hensyn til den praktiske gjennomføringen av ligningen vil det være uten betydning hvorvidt reguleringen framgår av lov eller forskrift. Dersom det senere blir bestemt å innføre permanente regler vil departementet tilrår at disse gis i lovs form. Det vises her til reglens karakter og hensynet til tilgjengelighet for skattyterne.

En fortsatt prøvedrift krever ingen lovendringer på nåværende tidspunkt. Etter at den endelige evalueringen foreligger vil det imidlertid kunne bli aktuelt å vurdere om det skal foretas endringer med virkning for inntektsåret 1999 i klagefristen for skattytere med utlegg i juni. Det vises her til at den gjeldende fristen kan bli kort dersom den utløper på et tidspunkt hvor mange normalt avvikler sommerferie.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

29. OMTALE AV UTSETTELSE AV FRIST FOR ARVEAVGIFTSUTVALGET

Sammendrag

Arveavgiftsutvalget ble oppnevnt den 27. mai 1998, med frist til å levere utredningen til 1. desember 1999. Utvalget har i brev av 19. juli 1999 bedt om utsettelse av fristen, og begrunnet ønsket slik:

«Utvalget er kommet langt i utredningen av de fleste punkter i mandatet. Det gjenstår imidlertid en rekke viktige vurderinger. Det er også slik at mange av vurderingene er gjensidig avhengige av hverandre, særlig vil resultatet av den utvalgsundersøkelsen som

er satt i verk, kunne påvirke standpunktene på en rekke områder. Resultatene fra denne undersøkelsen vil foreligge i august. Deretter må undersøkelsen behandles grundig av utvalget. Utvalget har også fått et nytt medlem, Erik Wahlstrøm. Han vil måtte gis tid til å sette seg inn i det arbeidet som er gjort til nå, og til å komme med sine synspunkter. På denne bakgrunn og på grunnlag av en generell vurdering av progresjonen, finner utvalget at en bør be om en utsettelse.»

Departementet har i brev av 17. august 1999 samtykket i at fristen for levering utsettes til 31. mars 2000.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, tar dette til etterretning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at arveavgiftsutvalget er forsinket i sitt arbeid, men forutsetter at det ikke får konsekvenser for Regjeringens oppfølging av sine løfter om lempninger i beskatningen ved generasjonsskifte. Disse medlemmer synes det uheldig at man i årets budsjett skjerper beskatningen ved arveskifte. Det er langt fra det sentrumpartiene lovte i Voksenåsenrklæringen.

30. OVERSIKT OVER FRADRAGSBELØP OG BELØPSGRENSER I SKATTELOVEN

Sammendrag

I vedlegg 1 til Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) følger en oversikt over fradragsbeløp og beløpsgrenser i skatte-loven, med årstall for ikrafttredelsen av de siste endringer av beløpsgrensene.

Komiteens merknader

Komiteen tar dette til etterretning.

31. ANDRE MERKNADER OG FORSLAG

31.1 Fradragsrett for tilskudd til kommunal tjenestepensjon

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at kommunalt tilknyttede virksomheter som har kommunal tjenestepensjon i praksis tidligere er gitt inntektsfradrag for innbetalt premie. Flertallet ber om at denne praksis videreføres inntil spørsmålet får sin endelige avklaring ved behandling av Ot.prp. nr. 47 (1998-1999). Om nødvendig må det gis midlertidig dispensasjon med hjemmel i 1968-forskriften § 15 for ordninger som oppfyller de vilkår som gjelder for pensjonsordninger i kommunene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til henvendelser fra organisasjoner og kommunale pensjonskasser som har tatt opp spørsmålet om fradragsrett for arbeidsgivers tilskudd til kommunale tjenstepensjonsordninger. Etter skatteloven 1911 § 44 første ledd bokstav a, gis det fradrag for omkostninger til sikring av pensjoner når de er pålagt i eller i henhold til lov, eller de er i samsvar med reglene om private tjenstepensjonsordninger i bokstav k. Tilsvarende bestemmelse er tatt inn i skatteloven 2000 § 6-45.

I Ot.prp. nr. 47 (1998-1999) om lov om foretakspensjon har Finansdepartementet gitt uttrykk for at lovreglene ikke gir fradragsrett for tilskudd til kommunale tjenstepensjonsordninger, i motsetning til Statens pensjonskasse.

Disse medlemmer viser til at spørsmålet om fradragsrett for tilskudd til kommunale pensjonsordninger har fått større betydning de senere år gjennom etablering av kommunale bedrifter og fristilte virksomheter. Det har neppe vært tilsiktet å innføre strengere skatteregler for kommunale tjenstepensjonsordninger enn for tilskudd til Statens pensjonskasse og private tjenstepensjonsordninger.

Ved forskrift om pensjoner for kommuneansatte er det fastsatt at kommunale pensjonsordninger ikke må gi høyere ytelser enn etter lov av 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse. Kommunale pensjonsordninger er således i praksis nærmest identisk med lovpålagte pensjonsordninger som det gis skattefradrag for.

Kommunale fristilte virksomheter vil være bundet av inngåtte tariffavtaler mht utforming av pensjonsordningene. Bedriftenes tilskudd til pensjonsordningene utgjør reelle kostnader knyttet til virksomheten. Etter disse medlemmers syn vil det innebære en skattemessig ulempe for bedrifter med kommunale tjenstepensjonsordninger om de ikke får fradragsrett for sine pensjonskostnader. Regelverket virker derfor ikke skattemessig og konkurransemessig nøytralt. Disse medlemmer ser det også som uheldig dersom skattereglene skulle legge sterke føringer for videreføringen av inngåtte tariffavtaler. Disse medlemmer mener derfor at fristilte kommunale virksomheter må gis fradrag for tilskudd til kommunale tjenstepensjonsordninger. Disse medlemmer ber Finansdepartementet følge opp dette og vurdere om det er nødvendig med en presisering av lovteksten, og eventuelt foreslå en slik klargjøring.

Disse medlemmer har med dette ikke tatt stilling til hvordan lovpålagte pensjonsordninger bør samordnes med regler om foretakspensjon, slik disse er foreslått i Ot.prp. nr. 47 (1998-1999). Etter disse medlemmers syn bør dette spørsmålet utredes særskilt.

31.2 Nedre grense for minstefradrag i arbeidsinntekt m.v.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, og omtale av denne i Budsjett-innst. S. I (1999-2000). Avtalepartene er enige om å innføre et lønnsfradrag på 30 600 kroner. Dette vil kreve en endring i skatteloven § 6-32, og kan enklest gjennomføres ved innføring av en særskilt nedre grense for minstefradrag i arbeidsinntekt m.v.

Flertallet viser til at ny skattelov §§ 6-30 til 6-32 har regler om minstefradrag. Minstefradraget kan ses på som et standardfradrag for kostnader som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre (i hovedsak) arbeids- og pensjonsinntekt. Ordningen med minstefradrag innebærer at skattyteren kan kreve fradrag i arbeids- og pensjonsinntekt med et bestemt beløp uavhengig av hvor store de faktiske fradragsberettigede utgifter knyttet til inntekten er. Minstefradraget er for inntektsåret 2000 foreslått fastsatt til 22 pst. av inntekten. Nedre grense for fradraget er i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) foreslått satt til 4 000 kroner, og øvre grense til 36 600 kroner.

Flertallet mener et nytt fradrag ikke skal anses som et eget fradrag som kommer i tillegg til dagens minstefradrag. Videre skal det nye fradraget, på samme måte som dagens minstefradrag, avskjære muligheten for fradrag for faktiske kostnader. Det er derfor mest hensiktsmessig at fradraget som i budsjettavtalen er omtalt som et lønnsfradrag betegnes som et minstefradrag, og inngår som en del av dagens minstefradragsordning. Flertallet mener dette kan gjøres ved at nedre grense for minstefradrag i inntekt m.v., se avgrensning under, oppjusteres særskilt til 30 600 kroner.

Flertallet er kjent med at betegnelsen «lønnsinntekt» ikke har en entydig skatterettslig betydning. Det er derfor mer hensiktsmessig å ta utgangspunkt i det skattemessig innarbeidede begrepet «arbeidsinntekt».

Flertallet viser til at det i dag gis minstefradrag også i andre former for inntekt enn arbeidsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstavene b til e og annet ledd. De samme hensynene som taler for å la inntektene som nevnes i § 6-31 første ledd bokstavene c, d og e og annet ledd gå inn under minstefradraget (hensynet til at det er praktisk vanskelig å skille mellom arbeidsinntekt og virksomhetsinntekt i disse tilfellene), taler også for at de samme inntektene omfattes av de reglene som gis for å følge opp budsjettavtalen.

Flertallet er opptatt av å legge til rette for kombinasjon av arbeids- og pensjonsinntekt. Dersom skattyter har både arbeidsinntekt og pensjonsinntekt må det gis regler som avklarer hvordan minstefradra-

get skal beregnes. Det er lagt til grunn at skattyter skal få det gunstigste av:

1. minstefradrag med særskilt høy nedre grense beregnet av arbeidsinntekt (skattyter får således ikke minstefradrag i pensjonsinntekten), eller
2. minstefradrag med lav nedre grense beregnet av samlet inntekt (arbeidsinntekt og pensjonsinntekt).

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-32 første ledd nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Stortinget kan fastsette en særskilt nedre grense for minstefradrag som beregnes av og gis i inntekt som omfattes av § 6-31 første ledd a, c, d eller e eller annet ledd. Skattyter som både har inntekt som nevnt i foregående punktum og inntekt som omfattes av § 6-31 første ledd b, gis det høyeste av

- a) *minstefradrag beregnet med særskilt nedre grense, men uten at minstefradrag beregnes av inntekt omfattet av § 6-31 første ledd b, eller*
- b) *minstefradrag beregnet av samlet inntekt, men uten at særskilt nedre grense kommer til anvendelse.»*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) hva gjelder minstefradrag og personfradrag, og vil subsidiært støtte forslaget fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Tverrpolitisk Folkevalgte.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til disse medlemmers merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går inn for lavere skatter for lave og middels inntekter. Subsidiært støtter dette medlem budsjettforlikets forslag om et felles minstefradrag for lønnsinntekter på kr 30 600.

31.3 Endringer i rederibeskatningen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet og omtale av denne i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) kap. 3.1.2. Budsjettavtalen innebærer følgende innstramminger i rederibeskatning

gen som krever regelendringer ved budsjettbehandlingen:

- innstramming i fradragsrett for gjeldsrenter
- økt skatt ved høy egenkapital
- innføring av skatteplikt for valutagevinster og
- økt tonnasjeavgift.

Flertallet viser til at de nevnte innstrammingerne tidligere er foreslått i forbindelse med skatteopplegget for 1999, jf. Ot.prp. nr. 1 (1998-1999) kap. 3. De foreslåtte innstrammingerne i rederibeskatningen skal gjennomføres som beskrevet der. I tillegg er det avtalt at det skal foretas innstramming for konserninterne overføringer.

Flertallet viser til at Finansdepartementet i høringsnotat av 20. april 1999 om endringer i rederibeskatningen har pekt på behovet for å rette opp svakheter ved systemet og foreslått presiseringer av gjeldende rett. Det tas sikte på å fremme forslag til lovendringer i en proposisjon i desember d.å. Flertallet er kjent med at innstrammingerne i rederibeskatningen som er avtalt i budsjettavtalen vil kunne få betydning for noen av endringene som er omtalt i høringsnotatet, og forutsetter at Regjeringen vil vurdere forholdet mellom endringene i rederibeskatningen som fremgår av budsjettavtalen og de endringene som er omtalt i høringsnotatet i forbindelse med forslaget til lovendringer i rederibeskatningen som skal legges fram i desember d.å.

Flertallet viser videre til at det i budsjettavtalen punkt 3, er forutsatt at rederiselskapenes adgang til å foreta konserninterne overføringer med skattemesig kontinuitet skal strammes inn. Budsjettavtalen innebærer at det innføres et forbud mot overføring av finansaktiva som nevnt i skatteloven § 8-11 første ledd bokstav c fra selskap utenfor ordningen til selskap som er omfattet av den særskilte skatteordningen for rederier. Dette krever en endring i forskrift av 13. mai 1991 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser (konserninterne overføringer). Forskriften bør endres med virkning fra og med 1. januar 2000. I og med at endringen skal tre i kraft fra og med 1. januar 2000, vil endringen måtte foretas i samleforskriften til den nye skatteloven.

Flertallet viser til at rederiselskap som skattlegges etter reglene i skatteloven §§ 8-10 flg. er fritatt fra skattlegging av alminnelig inntekt, jf. skatteloven § 8-15 første ledd. Fritaket gjelder imidlertid ikke for finansinntekter, jf. skatteloven § 8-15 annet ledd. Alle gjeldsrenter er i utgangspunktet fradragsberettiget i netto finansinntekt, også renter på gjeld som er etablert for å finansiere selskapets realaktiva (skip). For at skatteplikten på netto finansinntekter skal bli reell, må fradragsrett for renteutgifter som knytter seg til

skattefrie inntekter avskjæres. Budsjettavtalen innebærer at det kun skal gis fradrag for den andel av gjeldsrentene som tilsvarer finanskapitalens andel av selskapets balanseførte total kapital, jf. Ot.prp. nr. 1 (1998-1999) kapittel 3.2.

Flertallet viser til at det i Ot.prp. nr. 1 (1998-1999) som en konsekvens av forslaget om å innføre full skatteplikt på rederiselskapenes netto finansinntekter, ble foreslått at netto finanskostnader skulle kunne fremføres til fradrag i senere års netto finansinntekter etter de alminnelige regler for underskudd i skatteloven § 14-6, og foreslår dette. Det vises til forslag til endring i skatteloven § 8-15 annet ledd fjerde og femte punktum.

Flertallet viser til at det følger av skatteloven § 8-15 sjette ledd at det skal fastsettes et minste gjeldsrentefradrag i selskap innenfor ordningen. Der som selskapets totale faktiske renteutgifter er mindre enn det beregnede minste gjeldsrentefradraget, skal differansen anses som skattepliktig finansinntekt. Det minste gjeldsrentefradraget skal beregnes som produktet av en normgjeldsrente og 30 pst. av middelverdien av de regnskapsmessige verdier av selskapets eiendeler ved inntektsårets begynnelse og slutt. Gjeldsgraden skal for inntektsåret 2000 settes til 50 pst. ved beregning av minste gjeldsrentefradrag. Det vises for øvrig til Ot.prp. nr. 1 (1998-1999) kapittel 3.3, og til forslag til endring i skatteloven § 8-15 sjette ledd første punktum.

Flertallet viser til at etter skatteloven § 8-15 annet ledd er renteinntekter, gevinst ved realisasjon av aksjer og andre finansielle inntekter skattepliktige for selskaper som er innenfor ordningen, mens tilsvarende utgifter og tap er fradragsberettiget. Gevinst eller tap som følge av kurssvingninger på valuta er i samme bestemmelse unntatt fra skatteplikt. Budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet innebærer at skattefritaket for valutagevinst oppheves og at det innføres fradragsrett for valutatap. Det vises til Ot.prp. nr. 1 (1998-1999) kapittel 3.4 for en nærmere gjennomgang av bakgrunnen for forslaget. Det bør gis overgangsregler i forskrift slik at kurssvingninger på valuta før 1. januar 2000 ikke medfører skatteplikt for gevinst eller fradragsrett for tap. Formålet med overgangsreglene er å sikre at rederibeskattede selskaper fullt ut likestilles med ordinære beskattede selskaper ved beskatning av realiserte og urealiserte valutaposter. Overgangsreglene skal ha som siktemål at valutagevinster kun blir skattlagt en gang, og at tap på valutaposisjoner på tilsvarende måte trekkes fra kun en gang. Det vises til forslag til endring i skatteloven § 8-15 annet ledd nytt første punktum.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I.

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 8-15 annet ledd skal lyde:

Renteinntekter, gevinster ved realisasjon av aksjer, gevinster som følge av kurssvingninger på valuta og andre finansielle inntekter er skattepliktige. Tilsvarende kostnader er fradragsberettiget. Dette gjelder likevel ikke gevinst eller tap ved realisasjon av aksje eller andel som nevnt i § 8-11 første ledd d-g. Det gis kun fradrag for en andel av selskapets faktiske renteutgifter tilsvarende forholdet mellom selskapets balanseførte finanskapital og total kapital. Ved beregning av rentefradraget skal eiendelens verdi fastsettes til gjennomsnittet av verdien ved inntektsårets begynnelse og verdien ved inntektsårets avslutning. Underskudd fastsatt etter reglene i denne bestemmelsen kommer ikke til fradrag i inntekt fastsatt etter fjerde ledd, men kan fremføres mot senere inntekt fastsatt etter denne bestemmelse etter reglene i § 14-6.

§ 8-15 sjette ledd første punktum skal lyde:

Det fastsettes et minste gjeldsrentefradrag tilsvarende 50 prosent av selskapets totale balanseførte kapital multiplisert med en normrente.

§ 8-15 syvende ledd skal lyde:

Departementet kan gi overgangsbestemmelser til bestemmelsene i § 8-15 annet ledd om skatteplikt for valutagevinst og om fradragsrett for valutatap, herunder gi bestemmelser om at kurssvingninger på valuta før 1. januar 2000 ikke får innvirkning på beregningen av gevinst eller tap ved skattleggingen.

II.

Endringene under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet på nytt foreslås betydelig endringer i rederiskatteordningen, i tillegg til at tonnasjeskattesatsen for annet år på rad fordobles. Endringsforslagene, for så vidt gjelder reduksjon i fradragsgevinster har vært vurdert av Stortinget ved to tidligere anledninger, men ble begge gangene avvist etter en nøye vurdering. Det konstateres at regjeringspartiene i budsjettavtalen med Arbeiderpartiet går inn for regelendringer de ved to tidligere anledninger har vært med på å avvise.

Disse medlemmer viser til at Finansdepartementet i april i år sendte på høring et omfattende høringsnotat med forslag til enkelte presiseringer og endringer i rederiskatteordningen. Enkelte av forslagene, f.eks. forslaget om at det eksisterende låneforbudet utvides til også å gjelde garantier og sikkerhetsstillelse, vil kreve strukturelle tilpasninger på rederienes hånd. Det er derfor uheldig at rederiene ennå ikke har visshet for hvilke forslag i høringsnotatet som Re-

gjeringen konkret tar sikte på å fremme for Stortinget, og hvilket virkningstidspunkt disse regelendringene vil få. Den usikkerhet som dette forholdet skaper forsterkes ved at det i budsjettforliket foreslås ytterligere regelendringer.

Disse medlemmer viser videre til at rederivirksomhet kjennetegnes ved svingende og uforutsigbare markedsforhold, samtidig som den er svært kapitalincentiv. Disse forholdene sett i sammenheng skaper et særskilt behov for at de politiske rammevilkårene som tilbys næringen er stabile. De stadige endringene i rederiskatteordningen av 1996 reduserer ordningens attraktivitet, og svekker Norge som en troverdig base for langsiktige investeringer i rederivirksomhet.

Slik disse medlemmer vurderer det, er de gjentatte endringene i rammevilkårene for rederinæringen i Norge egnet til å vekke oppsikt ikke bare i forhold til norsk næringsliv generelt, men også internasjonalt. Dette reduserer Norges evne til å tiltrekke seg hovedkontorfunksjoner i den tiltagende internasjonaliseringen av næringslivet.

Etter disse medlemmers vurdering må de gjentatte endringene i den norske rederiskatteordningen ses i lys av at europeiske konkurrentland har innført særskilte skatteregler for rederivirksomhet som er langt gunstigere enn den norske, samtidig som rammevilkårene er stabile. Således tilbyr f.eks. Nederland de enkelte rederier å inngå tiårige avtaler med de nederlandske skattemyndighetene om en fastsatt, lav tonasjeskatt. Innenfor denne tiårsperioden har nederlandske rederiselskaper visshet for skattekostnaden.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer avise forslagene til endringer i rederiskatteordningen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt standpunkt vedrørende rederibeskatningen i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000). Dette medlem tar til etterretning den oppretting som regjeringspartiene og Arbeiderpartiet foreslår vedrørende rederibeskatningen.

31.4 Reduserte avskrivninger for bygg og anlegg m.v.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til budsjettavtalen og omtale av denne i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) og Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000). I avtalen ble det bestemt følgende: «Redusert avskrivningssats for bygg og anlegg. Reduksjon fra 5 til 4 pst., og fra 10 til 8 pst. for bygg med antatt kort levetid.» Og videre: «Avskrivningssats på forretningsbygg fra 2 til 1 pst. i sentrale strøk og fra 4 til 2 pst. i distriktene.»

Flertallet foreslår i tråd med dette følgende endring i skatteloven:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 14-43 første ledd bokstav g skal lyde:

g. bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder m.v. samt elektroteknisk utrustning i kraftanlegg – 4 prosent

§ 14-43 første ledd bokstav h skal lyde:

h. forretningsbygg – 1 prosent.

§ 14-43 annet ledd bokstav a annet punktum skal lyde:

Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 2 prosent,

§ 14-43 annet ledd bokstav b annet punktum skal lyde:

Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 8 prosent.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre konstaterer at forslaget fra Arbeiderpartiet og regjeringspartiene savner enhver begrunnelse utover det gjennomskinnelige ønsket om å øke skattegrunnlaget, og går følgelig imot forslaget.

31.5 Avvikling av AMS-ordningen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til avtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet og omtale av denne i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) og Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000). Avtalen innebærer at ordningen med skattefradrag ved aksjesparing skal oppheves. Gjeldende bindingstid for AMS-midlene opprettholdes for innskudd foretatt innen utgangen av inntektsåret 1999. Bindingstiden er fire år fra innskuddsdato. Endringen vil kreve overgangsregler.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 16-11 første til og med fjerde ledd og sjette ledd oppheves med virkning fra og med inntektsåret 2000. § 16-11 femte, syvende og åttende ledd oppheves med virkning fra og med inntektsåret 2004.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet konstaterer at forslaget fra Arbeiderpartiet og regjeringspartiene savner enhver begrunnelse utover det gjennomskinnelige ønske om å utvide skattegrunnlaget, og går følgelig imot forslaget.

Disse medlemmer vil fremholde at AMS-ordningen er og har vært en direkte og kraftig stimulan til å spre det private eierskap i Norge. AMS-ordningen har også direkte og indirekte sørget for tilgang på risikokapital. Dagens situasjon med nærmest daglig filialisering av norsk finansvesen og norske bedrifter tyder ikke nettopp på at det er nok tilgang på norsk privat kapital. Arbeiderpartiets og regjeringspartienes forslag er å anse som ett av mange små skritt i feil retning.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000), kap. 2 og går mot forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til fellesforslag om å avvike AMS-ordningen. Det legges til grunn at ordningen skal oppheves med virkning fra og med inntektsåret 2000. Videre forutsettes det at gjeldende bindingstid for AMS-midlene opprettholdes for innskudd foretatt innen utgangen av inntektsåret 1999. Bindingstiden er fire år fra innskuddsdato. Endringen vil kreve overgangsregler.

31.6 Identifikasjonsreglene i delingsmodellen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettavtalen og omtale av denne i Budsjett-innst. S. I (1999-2000) og Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000). Det følger av avtalen at identifikasjonsreglene i delingsmodellen skal strammes inn for liberale yrker.

Personkretsen som skal identifiseres innen liberale yrker skal være lik den som ble foreslått i det generelle forslaget til innstramminger i identifikasjonsreglene i Ot.prp. nr. 19 (1994-1995). Det innebærer at identifikasjonsreglene for liberale yrker vil omfatte:

- slektninger i rett nedstigende linje
- slektninger i rett oppstigende linje
- søsken
- ektefelles og samboers barn
- ektefelle og samboers foreldre

Endringen skal bare gjelde virksomheter som ikke skal ha tak for beregnet personinntekt (såkalte liberale yrker), jf. skatteloven av 1999 § 12-17 annet ledd. De strengere identifikasjonsreglene vil dermed gjelde for «foretak hvor den eller de aktives arbeidsinnsats på grunn av bransje, særlige kvalifikasjoner eller andre forhold muliggjør en særlig stor foretaksinntekt». Det er gitt en oppregning av typer virksomhet som skal omfattes av delingsforskriften i § 5-1. Oppregningen er ikke uttømmende, men er supplert med en bestemmelse om at personinntekten heller ikke skal begrenses dersom det virker åpenbart urimelig å begrense

den. Dersom det innen et foretak drives forskjellige virksomheter, skal ikke personinntekten begrenses dersom minst en av virksomhetene er et liberalt yrke. Det er imidlertid gjort unntak dersom virksomheten bare har interne funksjoner i foretaket.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I.

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 12-11 første ledd skal lyde:

Aksje eller andel eid av den aktives nærstående er likestilt med aksje eller andel eid av den aktive skattyteren selv ved beregning av personinntekt etter § 12-10 første ledd b og c. Som nærstående regnes skattyterens ektefelle, samboer og mindreårige barn. *Som nærstående til skattyter som er aktiv i foretak som nevnt i § 12-17 annet ledd, regnes likevel skattyters slektninger i rett nedstigende eller rett oppstigende linje, ektefelle, samboer, søsken og ektefelles eller samboers foreldre og barn. Utbytte eller andel av overskudd som nærstående oppebærer eller har krav på, regnes likt med skattyterens aksje eller andel.*

II.

Endringen trer i kraft fra og med inntektsåret 2000.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) og går imot forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil fremme forslag om å stramme inn identifikasjonsreglene i delingsmodellen slik at også foreldre, ektefelles/samboers foreldre og alle barn identifiseres med aktiv eier fra og med inntektsåret 1999.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«a.

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 59 nr. 1 skal lyde:

1. Aksje eller andel eiet av den aktives nærstående likestilles med aksje eller andel eiet av den aktive skattyter selv ved fastsetting av personinntekt etter § 57 og § 58. Som nærstående regnes skattyterens foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, samboer og samboers foreldre. Utbytte eller andel av overskudd som nærstående oppebærer eller har

krav på, regnes like med skattyterens aksje eller andel.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

«b.

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 12-11 første ledd annet punktum skal lyde:

Som nærstående regnes skattyterens foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, samboer og samboers foreldre.

II.

Endringen trer i kraft fra og med inntektsåret 2000.»

31.7 Justering av særfradrag for alder og uførhet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til omtalen av Høyres skatteopplegg i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000), hvor det fremgår at disse medlemmer ønsker å justere opp særfradraget for alder og uførhet i takt med lønnsutviklingen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 6-81 Særfradrag for alder og uførhet m.v. første ledd bokstav a skal lyde:

Fra og med den måned skatteyter fyller 70 år, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 518 kroner pr. påbegynte måned. Ektefeller har til sammen rett til samme særfradrag som en enslig.

§ 6-81 Særfradrag for alder og uførhet m.v. annet ledd skal lyde:

Fra og med den måned skatteyter mottar foreløpig uførestønad etter folketrygdloven § 12-16 eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 518 kroner pr. påbegynte måned.»

31.8 Fjerning av takene i delingsmodellen

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer forslag om å oppheve alle tak i delingsmodellen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 12-16 annet ledd oppheves. Tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 12-17 oppheves.

II.

Endringene under I trer i kraft fra 1. januar 2000.»

31.9 Skatt på utbytte som ikke eies i selskap

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer forslag om å innføre skatt på aksjeutbytte på mottakers hånd for husholdninger, sats 27 pst. Forslaget skal også gis anvendelse for utbytte mottatt fra utenlandsk datterselskap.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 10-12 første ledd skal lyde:

Med godtgjørelse menes mottatt utbytte multiplisert med aksjonærens skattesats for alminnelig inntekt. For utbytte på aksje som ikke eies i selskap skal det multipliseres med 2 prosent.

II.

Endringene under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.»

31.10 Økning av grensen for trygdeavgift

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti foreslår at grensen for å betale trygdeavgift øker med 5 000 kroner.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

I.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 26 400 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 26 400 kroner.

II.

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.»

31.11 Oppheving av aksjerabatten

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å oppheve aksjerabatten på ikke-børsnoterte aksjer og aksjer notert på SMB-listen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 4-12 annet ledd skal lyde:

Aksje notert på SMB-listen ved Oslo børs verdsettes til kursverdien 1. januar i likningsåret.

§ 4-12 tredje ledd skal lyde:

Ikke børsnoterte aksje verdsettes til aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før likningsåret fordelt etter pålydende.

II.

Endringene under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.»

31.12 Oppheving av skatteloven av 1999 § 17-10

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil fremme forslag om å oppheve 80 prosentregelen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 17-10 oppheves.»

31.13 Utredning om petroleumsskattesystemet

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at Regjeringen i statsråd 22. oktober 1999 oppnevnte et ekspertutvalg som skal utrede petroleumsskattesystemet.

Komiteen viser til at utvalget skal legge fram sin endelige rapport innen 1. juni 2000, men at utvalget innen 1. januar 2000 skal legge fram for departementet en redegjørelse for hvilke problemstillinger det ønsker å ta opp og med foreløpige konklusjoner. Komiteen vil understreke behovet for en slik gjennomgang av petroleumsskattesystemet, og ber Regjeringen legge fram for Stortinget sine vurderinger og forslag til endringer senest 1. november 2000. Komiteen ber videre om at Regjeringen redegjør for de

aktuelle problemstillinger i den varslede stortingsmeldingen om petroleumsvirksomheten.

31.14 Oppheving av den særskilte rederiskatteordningen

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å oppheve de særskilte skattereglene for rederiselskaper. Dette medlem viser til at et lovforslag om å oppheve de særskilte skattereglene for rederiselskaper gjør det nødvendig med en arbeidskrevende utredning av overgangsregler. En av årsakene til dette er at selskaper innenfor ordningen ikke fører skattemessige verdier på eiendeler og gjeld, da dette ikke er nødvendig for skattemessige formål.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en proposisjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

31.15 Særskilt fradrag for Finnmark og Nord-Troms

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000), der det fremkommer at Høyre ønsker å justere opp det særskilte fradraget for Finnmark og Nord-Troms i takt med lønnsutviklingen fra 1999 til 2000. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 15-5 (2) skal lyde:

Fradraget gis ved skatteberegningen med 15 500 kroner i klasse 1 og 31 000 kroner i klasse 2, men får ikke virkning ved beregning av trygdeavgift og toppskatt.

II.

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.»

31.16 Skattlegging av opsjoner i arbeidsforhold

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til merknad i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000), der det fremkommer at disse medlemmer ønsker at alle opsjoner til ansatte skal skattlegges ved innløsning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-14 (3) b skal lyde:

Fordel som nevnt i a fastsettes slik:

1. Ved innløsning av retten settes fordelingen til differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets markedsverdi og innløsningsprisen etter avtalen fratrukket den skattepliktiges kostpris for retten.
2. Ved salg av retten settes fordelingen til den del av differansen mellom salgssum og kostpris. Overføring av slik rett til nærstående regnes ikke som salg etter denne bokstav. Som nærstående regnes i alle tilfelle personer som skattyteren er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje, samt første og andre sidelinje. Innløsning fra den nærstående til annen ikke nærstående regnes som innløsning eller salg fra skattyteren.
3. I forskrift kan departementet gi regler til gjennomføring av beskatning etter dette ledd, herunder overgangsordninger.

§ 5-14 (3) c oppheves

II.

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.»

32. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Tverrpolitisk Folkevalgte:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag om særskilt fradrag for ekstraordinære vedlikeholdsutgifter som skyldes fredning.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå situasjonen for pendlere der det ikke eksisterer alternativt kollektivtilbud, med sikte på en mer rettferdig ordning:

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 3

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-50 første ledd bokstav f skal lyde:

f. miljøvern, naturvern, kulturvern eller dyrevvern.

§ 6-81 Særfradrag for alder og uførhet m.v. første ledd bokstav a skal lyde:

Fra og med den måned skatteyderen fyller 70 år, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 518 kroner

pr. påbegynte måned. Ektefeller har til sammen rett til samme særfradrag som en enslig.

§ 6-81 Særfradrag for alder og uførhet m.v. annet ledd skal lyde:

Fra og med den måned skatteyderen mottar foreløpig uførestønning etter folketrygdloven § 12-16 eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 518 kroner pr. påbegynte måned.

§ 16-1 Forsørgerfradrag skal lyde:

1. Personlig skatteyder som er bosatt i riket, jf. § 2-1, og har barn som er bosatt i riket og som ved utløpet av inntektsåret ikke er fylt 19 år, gis forsørgerfradrag i skatt og trygdeavgift.
2. Forsørgerfradraget skal være 1 880 kroner for hvert barn til og med det året barnet fyller 15 år.
3. Forsørgerfradraget skal være 2 620 kroner fra og med det året barnet fyller 16 år, til og med det året barnet fyller 18 år. Er mindre enn halvparten av barnets ordinære levekostnader i inntektsåret dekket av forsørgeren, reduseres forsørgerfradraget for dette barnet til det halve eller faller bort.
4. Er forsørgeren enslig og bare forsørger barn som nevnt i tredje ledd første punktum, skal forsørgerfradrag gis for ett barn mer enn det antallet som det er fradragrett for etter tredje ledd.
5. Overstiger forsørgerfradraget utlignet skatt og trygdeavgift, skal det overskytende beløpet utbetales ved avregningsoppgjør etter skattebetalingsloven.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf. Når særlige hensyn tilsier det, kan departementet utvide eller begrense kretsen av personer som har krav på forsørgerfradrag.

Forslag 4

I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 5-14 (3) b skal lyde:

Fordel som nevnt i a fastsettes slik:

1. Ved innløsning av retten settes fordelingen til differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets markedsverdi og innløsningsprisen etter avtalen fratrukket den skattepliktiges kostpris for retten.
2. Ved salg av retten settes fordelingen til den del av differansen mellom salgssum og kostpris. Overføring av slik rett til nærstående regnes ikke som salg etter denne bokstav. Som nærstående regnes i alle tilfelle personer som skattyteren er i slekt

eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje, samt første og andre sidelinje. Innløsning fra den nærstående til annen ikke nærstående renes som innløsning eller salg fra skattyteren.

3. I forskrift kan departementet gi regler til gjennomføring av beskatning etter dette ledd, herunder overgangsordninger.

§ 5-14 (3) c oppheves

II.

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 5

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 6-44 første ledd skal lyde:

Det gis fradrag for reise mellom hjem og arbeidssted og besøksreiser etter § 6 etter forskrift fastsatt av departementet med utgangspunkt i reiseavstand og reisehyppighet. Fradraget er begrenset til den del av beløpet som overstiger 7 000 kroner.

§ 6-61 annet ledd skal lyde:

Sjøfolk er personer som har arbeid om bord på skip i fart i hovedbeskjeftigelse såfremt arbeidet varer til sammen minst 130 dager i samme inntektsår. Fradraget gis ikke for inntekt ved arbeid om bord på ferger eller passasjerfartøy i rutetrafikk mellom norske havner når rutens distanse mellom første og siste anløp er under 300 nautiske mil.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir gitt regler for å redusere ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningseiendommer m.v. med 25 pst.

Forslag fra Høyre:

Forslag 7

I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 15-5 (2) skal lyde:

Fradraget gis ved skatteberegningen med 15 500 kroner i klasse 1 og 31 000 kroner i klasse 2, men får ikke virkning ved beregning av trygdeavgift og toppskatt.

II.

Endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 8

I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 6-32 skal lyde:

Minstefradraget fastsettes til et beløp som svarer til 25 pst. av summen av inntekt som omfattes av § 6-31.

II.

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Forslag 9

a.

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 59 nr. 1 skal lyde:

1. Aksje eller andel eiet av den aktives nærstående likestilles med aksje eller andel eiet av den aktive skattyter selv ved fastsetting av personinntekt etter § 57 og § 58. Som nærstående regnes skattyters foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, samboer og samboers foreldre. Utbytte eller andel av overskudd som nærstående oppebærer eller har krav på, regnes like med skattyters aksje eller andel.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

b.

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 12-11 første ledd annet punktum skal lyde:

Som nærstående regnes skattyters foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, samboer og samboers foreldre.

II.

Endringen trer i kraft fra og med inntektsåret 2000.

Forslag 10

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 12-16 annet ledd oppheves. Tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 12-17 oppheves.

II.

Endringene under I trer i kraft fra 1. januar 2000.

Forslag 11

I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 10-12 første ledd skal lyde:

Med godtgjørelse menes mottatt utbytte multiplisert med aksjonærens skattesats for alminnelig inntekt. For utbytte på aksje som ikke eies i selskap skal det multipliseres med 2 prosent.

II.

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Forslag 12

I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

I.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 26 400 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 26 400 kroner.

II.

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Forslag 13

I lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 4-12 annet ledd skal lyde:

Aksje notert på SMB-listen ved Oslo børs verdsettes til kursverdien 1. januar i likningsåret.

§ 4-12 tredje ledd skal lyde:

Ikke børsnoterte aksje verdsettes til aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før likningsåret fordelt etter pålydende.

II.

Endringene under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Forslag 14

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 17-10 oppheves.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen fremme en proposisjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen med virkning fra og med inntektsåret 1999.

33. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak til lover:

A.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 36 sjette ledd oppheves.

§ 45 sjette ledd oppheves. Nåværende syvende til niende ledd blir nye sjette til åttende ledd.

§ 50 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Kongen kan gi forskrifter om at enkelte grupper av skattepliktige uavhengig av bestemmelsene i *regnskapsloven ved* beregningen av utbyttet skal ta hensyn til endringer i varebeholdning, utestående fordringer og gjeld.

§ 50 annet ledd bokstav a tredje avsnitt annet punktum skal lyde:

Bestemmelsen i foregående punktum gjelder uavhengig av den tidsmessige plassering av inntekter og fradrag på en slik tilvirkningskontrakt i den skattepliktiges årsregnskap.

§ 50 tredje ledd skal lyde:

Gevinst og tap på finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 annet ledd inntektsføres eller fradragsføres etter § 41 syvende ledd annet punktum.

§ 50 nye sjette, syvende og åttende ledd skal lyde:

Utgifter til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, skal behandles som del av kostprisen for vedkommende driftsmiddel. Andre utgifter til egen forskning og utvikling skal fradragsføres etter § 41 tiende ledd første punktum.

Renter og andre utgifter til finansiering ved egen tilvirkning av driftsmidler kan fradragsføres etter § 41 tiende ledd første punktum.

Bestemmelsene i denne paragraf, med unntak av § 50 annet ledd innledningen og femte ledd, kommer også til anvendelse for foretak som er regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2 annet ledd.

§ 54 tredje ledd oppheves.

§ 60 tredje ledd fjerde og femte punktum skal lyde:

Skattyteren kan i stedet kreve verdsetting etter eiendelens bokførte verdi i regnskap oppgjort etter reglene i regnskapsloven. Er verdsetting etter annet eller tredje punktum lagt til grunn første år for eiendelen, er dette bindende for senere år.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

B.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt

I lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt gjøres følgende endringer:

I

§ 23 nr. 3 skal lyde:

Restskatten forfaller til betaling 3 uker etter at utleggingen av skattelisten er kunngjort, likevel tidligst

20. august i ligningsåret. Er restskatten minst kr 1 000, forfaller den til betaling i to like store terminer. Første termin forfaller som i første punktum, mens annen termin forfaller 5 uker senere.

II

§ 8 nr. 1 første punktum skal lyde:

Likningssjefen i den kommune hvor den skattepliktige skal iliknes skatt etter reglene i skatteloven § 3-1 eller § 3-4, avgjør hvorledes forskottstrekket skal foretas.

§ 18 nr. 1 skal lyde:

Forskottsskatt utskrives av likningssjefen i den kommune hvor den skattepliktige anses bosatt etter skatteloven § 3-1 eller hvor den skattepliktige etter reglene for øvrig i skatteloven § 3-4 skal iliknes skatt, jfr. § 8 nr. 1.

§ 37 nr. 5 skal lyde:

Selskaper og innretninger hjemmehørende i riket som yter godtgjørelse, tantieme, gratiale eller lignende til personer bosatt i utlandet og selskap og innretninger hjemmehørende i utlandet (skatteloven § 2-3 første ledd a-g, annet ledd og § 3-4 første til tredje ledd), er ansvarlig for skatt som iliknes av ytelsen.

III

§ 27 nr. 2 annet ledd skal lyde:

Hver av terminene settes som hovedregel lik *en tredjedel* av den utliknede skatt ved siste likning, eventuelt forhøyet eller redusert med en proSENTSATS som fastsettes for det enkelte år av vedkommende departement.

§ 27 nr. 3 annet ledd skal lyde:

Likningssjefen kan etter krav fra den skattepliktige frafalle eller redusere forhåndsskatten når det er overveiende sannsynlig at det ikke vil bli utliknet skatt for vedkommende inntektsår eller den utskrevne forhåndsskatt vil overstige *to tredjedeler* av utliknet skatt med mer enn 20 pst. og kr. 2 000.

§ 27 nr. 4 skal lyde:

Forhåndsskatt kan innen 30. april innbetales med et høyere beløp enn det som er utskrevet når dette anses utilstrekkelig til å dekke *to tredjedeler* av den skatt som vil bli utliknet.

§ 27 nr. 6 skal lyde:

Resterende skatt *forfaller til betaling 3 uker etter at utleggingen av skattelisten er kunngjort. Beløp under kr 100 pliktes ikke innbetalt.*

§ 27 nr. 7 skal lyde:

Dersom resterende skatt overstiger *en tredjedel* av utlignet skatt skal skattyter svare rente av differansen etter nærmere regler som fastsettes av departementet. Rentebeløpet forfaller til betaling sammen med resterende skatt.

§ 27 nr. 9 skal lyde:

Er den innbetalte forhåndsskatt større enn *to tredjedeler* av utlignet skatt, har den skattepliktige krav på rentegodtgjørelse etter regler som fastsettes av departementet.

§ 27 nr. 10 annet ledd annet punktum oppheves.

§ 27 nr. 10 tredje ledd skal lyde:

Hvis første termin av *forhåndsskatt* ikke blir betalt ved forfall, anses også annen termin forfalt til betaling.

§ 27 nr. 10 fjerde ledd siste punktum oppheves.

IV

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med skatteavregningen for inntektsåret 1999. Endringene under II trer i kraft 1. januar 2000. Endringene under III trer i kraft 1. januar 2001 med virkning for betaling av skatt for inntektsåret 2000 og senere.

C.

Vedtak til lov

om endring i lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver

I lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endring:

I

§ 4 tredje ledd første punktum skal lyde:

Fritatt for avgiftsplikt er rett til pensjon som tilkommer en arving på grunn av avdødes tjenestestilling eller individuell pensjonsavtale for så vidt den tilfredsstillende kravene i *skatteloven § 6-47 første ledd bokstav c* og ytelsen ikke er garantert å komme til utbetaling.

II

Endringen under I trer i kraft fra og med inntektsåret 2000.

D.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift

I lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift gjøres det følgende endringer:

I

§ 5 første ledd nr. 1 bokstav d skal lyde:

Veldedige og allmenntilgitt institusjoner og organisasjoner, av prospektkort, brosjyrer, kalendere og andre gjenstander av ubetydelig verdi, forutsatt at det skjer leilighetsvis og er ledd i vedkommende institusjons eller organisasjons virksomhet. *Unntatt er også veldedige og allmenntilgitt institusjoner og organisasjoner, når disse omsetter varer til betydelig overpris.*

§ 18 fjerde og femte ledd oppheves.

§ 18 sjette ledd blir nytt fjerde ledd.

II

§ 16 første ledd nr. 1 bokstav d skal lyde: til bruk for *utenlandsk skip*.

§ 16 første ledd nr. 2 bokstav a skal lyde: til bruk for skip på minst 15 meter største lengde *når det* i utenriks fart frakter last eller mot vederlag befører passasjerer,

§ 16 første ledd nytt nr. 3 skal lyde:

Varer og tjenester til bruk for luftfartøy som nevnt i § 17 første ledd nr. 1 bokstav c, når det går i utenriks fart.

Nåværende nr. 3 til 12 blir nye nr. 4 til 13.

§ 63 første ledd første punktum skal lyde:

Det skal ikke betales avgift ved innførsel av varer som nevnt i § 5 første ledd nr. 6 a og b, § 16 første ledd nr. 7 og 8 og § 17 første ledd nr. 1.

III

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med 1. juli 1999. Endringene under II trer i kraft straks.

E.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)

I lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 4-4 nr. 1 skal lyde:

Skattyter som driver *virksomhet eller* utleie av fast eiendom skal som vedlegg til selvangivelsen levere *næringsoppgave* og utskrift av konti som har betydning for vurderingen av årsoppgjøret.

§ 4-4 nr. 2 skal lyde:

Et annet regnskapsår enn kalenderåret kan legges til grunn for ligningen dersom det er gitt unntak i medhold av regnskapsloven § 1-7 første ledd annet punktum. Næringsoppgaven skal likevel ikke omfatte mer enn 12 måneder.

Skattyter som går over til å nytte et annet regnskapsår enn tidligere, skal levere særskilt *næringsoppgave* for tiden mellom avslutningen av det forrige og begynnelsen av det nye *regnskapsåret*.

§ 4-4 nr. 7 skal lyde:

Departementet fastsetter skjema for *næringsoppgave* og andre vedlegg og gir forskrifter for bruken av skjemaene. *Departementet kan herunder gi bestemmelser om verdsettelse av driftsmidler for særskilte grupper mv.*

Ligningsloven §§ 5-1 og 5-3 oppheves.

§ 8-2 nr. 3 første punktum skal lyde:

Grunnlaget for ligningen skal fastsettes ved skjønn hvis skattyteren ikke har levert pliktig selvangivelse, *næringsoppgave* eller utenlandsoppgave.

§ 8-5 nr. 2, 3 og 4 oppheves. Nåværende § 8-5 nr. 5 blir nr. 1 nytt tredje punktum.

§ 9-2 nr. 7 skal lyde:

Skattyteren kan ikke kreve å få sin klage behandlet hvis han har unnlatt

- å levere selvangivelse, *næringsoppgave* eller utenlandsoppgave
- å gi opplysning som ligningsmyndighetene spesielt har bedt om eller
- å medvirke til spesiell undersøkelse etter pålegg han har fått etter § 4-10.

§ 10-1 nr. 1 første punktum skal lyde:

Skattyter som leverer selvangivelse eller *næringsoppgave* etter fristen til den kommune hvor han er skattepliktig etter § 24 eller § 20 første ledd i skatteloven, skal svare en forsinkelsesavgift.

§ 10-2 nr. 1 første punktum skal lyde:

Finner ligningsmyndighetene at skattyter i selvangivelse, *næringsoppgave*, klage eller annen skriftlig eller muntlig oppgave eller forklaring gir en ligningsmyndighet uriktige eller ufullstendige opplysninger som har ført til eller kunne ha ført til fastsetting av for lav skatt, skal skattyteren ilegges en tilleggs-skatt som fastsettes i prosent av den skatt som er eller kunne ha vært unndratt.

§ 10-2 nr. 2 skal lyde:

Har en skattyter unnlatt å levere pliktig selvangivelse eller *næringsoppgave*, skal tilleggs-skatten beregnes av den samlede skatt som fastsettes ved ligningen.

II

§ 4-6 nr. 1 første ledd annet punktum skal lyde:

Skattytere som etter *skatteloven* bare er skattepliktig til staten, skal levere selvangivelse til *kontorkommunen*, jf. § 8-6 nr. 1.

§ 4-6 nr. 2 bokstav b skal lyde:

fritak for å levere selvangivelse i andre kommuner enn den hvor vedkommende skattyter er skattepliktig etter § 3-1 i skatteloven.

§ 6-6 overskriften skal lyde:

Om livsforsikringspremie, spare- og fondsinnskudd, tilskudd til forskningsinstitutter mv., betaling for pass og stell av barn mv. og *gaver til selskaper, stiftelser og sammenslutninger som nevnt i skatteloven § 6-50.*

§ 6-6 ny bokstav g skal lyde:

g. selskaper, stiftelser og sammenslutninger som nevnt i skatteloven § 6-50 gi oppgave til ligningsmyndighetene over gaver som gir giveren rett til fradrag etter nevnte bestemmelse, med opplysning om giverens navn, fødselsnummer/organisasjonsnummer.

§ 6-16 bokstav c skal lyde:

- i forskrift bestemme at de i denne paragraf spesifiserte oppgavene; lønnsoppgaver mv. etter § 6-2, saldo- og renteoppgaver ved årsskifte eller ved oppgjør av konti i løpet av det siste inntektsår etter § 6-4 og § 6-13 nr. 2 d, kontrollopgaver etter

§ 6-3 nr. 5, kontrolloppgaver fra Verdipapirsentralen etter § 6-5, livsforsikringspremie, pensjonsforsikringspremie og innskudd i individuell pensjonsavtale (IPA) mv., spare- og fondsinnskudd, tilskudd til forskningsinstitutter mv. og betaling for pass og stell av barn mv. og *gaver til selskaper, stiftelser eller sammenslutninger* etter § 6-6, utbetalinger mv. fra forsikringsselskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond etter § 6-7, aksjonæroppgaver etter § 6-11, oppgaver fra Trygdeetatens Innkrevingsentral og Statens Innkrevingsentral etter § 6-13 nr. 4, fordelingsoppgaver over inntekter, utgifter og formue i boligselskap etter skatteloven § 7-12 første til fjerde ledd og i boligsameier etter forskrift gitt i medhold av skatteloven § 7-2, skal overleveres i maskinlesbar form.

§ 8-6 nr. 1 skal lyde:

Formue og inntekt fastsettes av ligningsmyndighetene i den kommune som etter skattelovens regler om skattestedet, skal ha skatten. Underskudd fastsettes i den kommunen hvor det er oppstått.

For selskap og innretning som nevnt i skatteloven § 3-2, fastsettes skattepliktig formue og inntekt i kontorkommunen. Har selskapet eller innretningen flere kontorer, foretas fastsettingen i den kommunen hvor hovedkontoret ligger. Har selskapet eller innretningen ikke noe kontor, foretas fastsettingen i den kommunen hvor styret har sitt sete.

For skattyter som lignedes etter § 2-4 nr. 1, foretas fastsettingen av de særskilte sentrale ligningsmyndigheter. For disse skattytere kommer bestemmelsene i nr. 2, 3 og 4 ikke til anvendelse.

§ 8-6 nr. 8 fjerde punktum skal lyde:

For formue og inntekt som nevnt i nr. 5 og 6 foretas utskrivningen for upersonlig skattyter i *kontorkommunen, jf. nr. 1.*

§ 8-8 nr. 1 tredje punktum skal lyde:

Personlig skattyter og slik skattyters bo skal likevel tas med i listen bare i den kommune hvor vedkommende er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 eller § 3-4.

§ 10-1 nr. 1 første punktum skal lyde:

Skattyter som leverer selvangivelse eller *næringsoppgave* etter fristen til den kommune hvor han er skattepliktig etter § 3-1 eller § 3-4 i skatteloven, eller til den kommune hvor skattepliktig inntekt og formue skal fastsettes etter § 8-6 nr. 1 i denne lov, skal svare en forsinkelsesavgift.

III

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999. Endringene under II trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.

F.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven)

I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 1-3 nr. 2 og 4 oppheves. Nåværende nr. 3 blir nytt nr. 2.

§ 1-4 nr. 1 annet punktum skal lyde:

Den del av konsernbidraget som giveren ikke får fradrag for fordi det overstiger den ellers skattepliktige alminnelige inntekt, er ikke skattepliktig for mottakeren.

§ 1-5 nr. 2 oppheves. Nåværende nr. 3 blir nytt nr. 2.

§ 2-2 nr. 3 første punktum skal lyde:

Dersom aksjekapitalen i året forut for ligningsåret er forhøyet eller satt ned ved innbetaling fra eller utbetaling til aksjonærene, legges verdien pr. 1. januar i ligningsåret til grunn ved ligningen.

§ 2-2 nr. 4 første punktum skal lyde:

Er selskapet stiftet året forut for ligningsåret, blir verdien å sette til 65 prosent av summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs.

§ 5-5 nr. 2 nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Har selskapet ytet konsernbidrag i løpet av inntektsåret, skal det gjøres fradrag for den del av konsernbidraget som giveren ikke får fradrag for etter § 1-3 nr. 1 første punktum. Tilsvarende skal det gjøres tillegg for konsernbidrag i det mottakende selskap for den del av konsernbidraget som ikke beskattes etter § 1-4 nr. 1 annet punktum.

Nåværende § 5-5 nr. 2 fjerde og femte punktum blir nye sjette og syvende punktum.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 1999.

I forhold til arveavgift skal endringen i § 2-2 nr. 4 første punktum likevel ikke gjelde for rådighetserverv i 1999.

G.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard

I lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard gjøres følgende endringer:

I

§ 2-1 fjerde ledd skal lyde:

Skatt skal ikke svares av formue i *eller inntekt* av fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger utenfor Svalbard.

§ 3-1 annet ledd første punktum skal lyde:

I skatteloven unntas fra anvendelse bestemmelse-
ne om vilkår for skatteplikt til riket, om fordeling av beskatningsretten mellom kommuner, om sambeskatning av ektefeller, om minstefradrag og særfradrag, *om skipsaksjeselskaper og skipsallmennaksjeselskaper* samt om beregning av gevinst og tap ved realisasjon av aksjer mv.

II

§ 4-8 skal lyde:

Ligningsmyndighetene *kan foreta* en nærmere granskning av en skattyters regnskaper. Skattyteren skal gi *ligningsmyndighetene* adgang til å foreta de nødvendige undersøkelser, og gi de opplysninger og den bistand som kreves for å utføre oppdraget.

III

Endringene under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000. Endringen under II trer i kraft 1. januar 2000.

H.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 23-2 ellevte ledd skal lyde:

Stortinget fastsetter størrelsen på arbeidsgiveravgiften. Det kan fastsettes ekstra arbeidsgiveravgift av

ytelser over bestemte grenser. Arbeidsgiveravgiften kan være geografisk differensiert. *Det kan fastsettes særbestemmelser for foretak med virksomhet innen nærmere angitte næringer.*

II

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 21 400 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 21 400 kroner.

III

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Endringen under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.

I.

Vedtak til lov

om endring i lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)

I lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endring:

I

§ 1-2 nytt tredje ledd skal lyde:

Ligningskontoret, fylkesskattekontoret eller sentralskattekontoret kan i enkelttilfelle pålegge den som antas å drive næringsvirksomhet regnskapsplikt etter kapittel 2 for den virksomhet som drives. Slikt pålegg kan begrenses til å gjelde enkelte bestemmelser i nevnte kapittel. Pålegget kan bare gis for to år av gangen.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 2000.

J.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 2-3 første ledd bokstav g skal lyde:

lønn fra den norske stat begrenset etter § 2-36 tredje ledd,

§ 2-3 første ledd bokstav h nr. 1 første punktum skal lyde:

Skatteplikten omfatter inntekt vunnet ved arbeid om bord i tjeneste hos rederi eller hos arbeidsgiver som driver virksomhet på norsk registrert fartøy, begrenset etter § 2-36 fjerde ledd.

Ny overskrift til § 2-5 skal lyde:

Fylkeskommune og kommune

§ 2-5 første ledd oppheves. Nåværende annet og tredje ledd blir nytt første og annet ledd.

§ 2-5 nytt annet ledd bokstav a skal lyde:

inntekt og gevinst som nevnt i første ledd a og b,

§ 2-30 første ledd bokstav b skal lyde:

staten - herunder statlig institusjon, innretning eller fond

§ 2-30 første ledd bokstav e nytt nr. 9 skal lyde:

SND Invest AS

§ 2-30 første ledd bokstav i nr. 2 skal lyde:

finansieringsforetak og forening av låntakere som driver virksomhet som har konsesjon etter lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner

§ 2-35 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Foregående punktum gjelder likevel ikke ved anvendelsen av § 10-13.

Nåværende tredje punktum blir fjerde punktum.

§ 2-36 annet ledd skal lyde:

Frittatt for skatt til kommune og fylkeskommune er norske og utenlandske selskaper og innretninger som er selvstendige skattesubjekter, jf. § 2-2 første ledd. Dette gjelder likevel ikke dødsbo.

Tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde og femte ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.

§ 2-37 første ledd skal lyde:

Skatteplikt etter denne lov kan begrenses ved bestemmelse i avtale inngått i medhold av lov om adgang for Kongen til inngå overenskomst med fremmede stater til forebyggelse av dobbeltbeskatning mv.

§ 3-2 skal lyde:

Selskaper og innretninger svarer kun skatt til staten, jf. § 2-36 annet ledd. Skattepliktig formue og inntekt fastsettes i kontorkommunen, med de unntak og presiseringer som følger av ligningsloven § 8-6.

§ 3-4 oppheves.

§ 3-5 oppheves.

§ 3-6 oppheves.

Nåværende § 3-7 blir ny § 3-4.

Ny § 3-4 tredje ledd første punktum skal lyde:

Skattyter som er skattepliktig etter § 2-3 første ledd e og f, skattlegges for mottatt godtgjørelse mv. til den kommunen eller de kommunene hvor vedkommende selskaps produksjonsvirksomhet foregår eller hvis selskapet ikke driver produksjonsvirksomhet, til den kommunen hvor kontoret er eller bestyrelsen foregår.

Ny § 3-4 femte ledd skal lyde:

Person som ikke er bosatt i riket og som regelmessig driver berging med sammenhengende virksomhet på norsk territorium, skattlegges for formue i og inntekt av den virksomheten som drives her, til den kommunen hvor vedkommende skip lengst har vært stasjonert i inntektsåret. For selskap eller innretning som ikke er hjemmehørende i riket og som driver slik virksomhet, fastsettes skattepliktig formue i og inntekt fra virksomheten i den kommunen som er nevnt i forrige punktum.

§ 4-10 annet ledd skal lyde:

Verdien av andel i boligselskap som omfattes av § 7-12, settes til andelshavers andel av boligselskapets netto formue. Departementet gir nærmere regler om fordeling av boligselskapets formue mellom andelshaverne. Innskudd fra andelshaverne kommer ikke til fradrag ved beregning av boligselskapets formue.

§ 4-13 første ledd første punktum skal lyde:

For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er stiftet året før ligningsåret, settes aksjeverdien til 65 prosent av summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs.

§ 4-13 annet ledd første punktum skal lyde:

For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap hvor aksjekapitalen i året før ligningsåret er forhøyet eller satt ned ved innbetaling fra eller utbetaling til aksjonærene, legges verdien 1. januar i ligningsåret til grunn ved ligningen.

§ 4-30 fjerde og femte ledd oppheves.

§ 4-53 skal lyde:

(1) Stat, fylkeskommune og kommune gis fradrag for gjeld med et beløp som svarer til halvparten av den skattepliktige bruttoformuen.

(2) Når det i tilknytning til kommunal eiendom som nevnt i § 2-5 *annet ledd* b nr. 2 drives skattepliktig virksomhet, gis det ikke fradrag for gjeld.

§ 5-2 tredje punktum skal lyde:

Skatteplikten gjelder ikke ved gave, herunder gavesalg og arveforskudd, av formuesgjenstand eller varebeholdning knyttet til giverens virksomhet når gavemottakeren plikter å svare arveavgift etter *lov om avgift på arv og visse gaver* og vedkommende overtar hele eller deler av virksomheten.

§ 5-14 tredje ledd bokstav b nr. 4 skal lyde:

I forskrift kan departementet fastsette bindende regler om verdsettelse av retten ved utstedelsen, om *fritak for skattlegging ved ervervet for fordel under et gitt beløp og vilkår for et slikt fritak*, samt øvrige regler til gjennomføring av skattlegging etter denne bokstav.

§ 5-14 første ledd bokstav a siste punktum skal lyde:

Den skattefrie fordelen kan likevel ikke overstige 1 500 kroner pr. inntektsår.

§ 5-15 første ledd bokstav b skal lyde:

følgende ytelser etter *lov om tiltak til å fremme sysselsetting* kapittel III:

- tilskudd under opplæring med sikte på høvelig arbeid
- tilskudd i forbindelse med yrkesrettet attføring,

§ 5-15 første ledd bokstav c skal lyde:

lønn eller annen inntekt som er fritatt for skattlegging i medhold av gjensidig overenskomst inngått med hjemmel i *lov om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner mv.*,

§ 5-15 første ledd bokstav f nr. 2 skal lyde:

dagpenger, underhold, forsørgertillegg mv. for *sivile tjenestepliktige etter lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner § 18*,

§ 5-15 første ledd bokstav g skal lyde:

ettergivelse av utdanningslån i Statens lånekasse for utdanning i medhold av *lov om utdanningsstøtte til elever og studenter § 8 tredje ledd tredje punktum* for låntaker som er bosatt og utøver et yrke i Finnmark eller visse deler av Troms, og for låntaker som utøver legeyrket i utvalgt kommune. Departementet gir forskrift om gjennomføringen, herunder hvilke studier som skal omfattes av ordningen,

§ 5-15 første ledd bokstav h nr. 1 skal lyde:

menerstatning etter *lov om skadeserstatning § 3-2* og erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art etter samme lov §§ 3-5 og 3-6

§ 5-15 første ledd bokstav k skal lyde:

fordel vunnet ved skadevolders arbeid for skadelidte, utført etter skriftlig avtale inngått ved megling i konfliktråd, jf. *lov om megling i konfliktråd § 13*.

§ 5-15 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Ytelse i form av utdanning i arbeidsforhold er skattefrie etter nærmere regler gitt av departementet.

Ny overskrift til § 5-43 skal lyde:

Skattefrie pensjoner, understøttelser og trygdeytelser mv.

§ 5-43 skal lyde:

- (1) Som inntekt regnes ikke
  - a. barnetrygd etter *lov om barnetrygd*,
  - b. *kontantstøtte etter kontantstøtteleven*,
  - c. *bidrag til livsopphold etter lov om sosiale tjenester mv.*,
  - d. *følgende ytelser etter folketrygdloven*:
    1. *stønad ved helsetjenester etter kapittel 5*
    2. *grunnstønad og hjelpestønad etter kapittel 6*
    3. *gravferdsstønad etter § 7-2*
    4. *stønad etter § 10-5, jf. § 10-7*
    5. *attføringsstønad etter § 11-7*
    6. *engangsstønad ved fødsel etter § 14-12*
    7. *engangsstønad ved adopsjon etter § 14-20*
    8. *stønad til barnetilsyn etter §§ 15-11, 17-9 og 17-10*
    9. *utdanningsstønad mv. etter §§ 15-12, 15-13, 16-9, 17-9 og 17-10*,
  - e. *tillegg til hjelp i huset og hjelpeløshetsbidrag etter henholdsvis*
    1. *§§ 6 og 7 i lov om krigspensjonering for militærpersoner*
    2. *§§ 12 og 13 i lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner*,
  - f. *husleiestøtte etter § 23 i lov om Den Norske Stats Husbank og kommunal bostøtte utenfor arbeidsforhold*,
  - g. *følgende ytelser ved ikke-økonomisk skade*:
    1. *invaliderenter etter lov om ulykkestrygging for fiskarar, lov om ulykkestrygd for industriarbeidere mv. og lov om ulykkestrygd for sjømenn, jf. §§ 53 og 54 i lov om yrkesskadetrygd*
    2. *invaliderenter etter lov om ulykkestrygd for militærpersoner, jf. lov av 9. juni 1961 om endring i lov om yrkesskadetrygd del II*
    3. *invalidepensjon etter lov om krigspensjonering for militærpersoner og lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivil-*

- personer, når ytelsen ikke ble omregnet ved den ervervsmessige omvurdering pr. 1. juli 1962, jf. lov av 18. desember 1964 nr. 13 del B
4. invalidepensjon for øvrig med inntil 20 prosent av full invalidepensjon etter samme lover som nevnt i nr. 3 og tilleggslov til disse av 22. mars 1968 nr. 2
  5. 25 prosent årlig uførepensjon etter lov om yrkesskadetrygd.

(2) Samordning av helt eller delvis skattefri inntekt etter første ledd *d* eller *g* med ytelse som nevnt i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, skal ikke medføre reduksjon av den skattefrie delen.

(3) Departementet kan i forskrift gi regler om unntak fra skatteplikt for premiefritak i tilknytning til pensjonsforsikring og om skattlegging av premie som tilbakeføres til forsikringstaker.

§ 5-50 annet ledd bokstavene c og d skal lyde:

- c. totalisatorspill som omfattes av lov om veddemål ved totalisator,
- d. utlodning som omfattes av lov om lotterier mv.,

§ 6-13 første ledd første punktum skal lyde:

Skattyter som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet, gis fradrag for merkostnader på grunn av fraværet.

§ 6-13 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, herunder gi regler om fradrag for merutgifter for personer med hjem i EØS-området.

§ 6-19 første til tredje ledd skal lyde:

(1) Det gis fradrag for kontingent til arbeidsgiverforening. Fradraget kan ikke settes høyere enn til *to* promille av samlet utbetalt lønn. Departementet kan samtykke i helt eller delvis fradrag for særkontingent til bransjeforening eller landssammenslutning som er tilsluttet en arbeidsgiverforening. Hvis en arbeidsgiver nekter å inngå tariffavtale med en ansatt som er organisert og som fremsetter krav om tariffavtale, bortfaller arbeidsgiverens fradragsrett. Departementet kan i tvilstilfelle avgjøre om en sammenslutning skal regnes som arbeidsgiverforening.

(2) Det gis fradrag for kontingent til landsomfattende yrkes- og næringsorganisasjon når foreningen har som hovedformål å ivareta de økonomiske interessene for den ervervsgruppen skattyteren tilhører. Den delen av kontingenten som går til forsikringspremie eller andre formål utenfor foreningsvirksomheten, er ikke fradragsberettiget. Fradrag gis kun til aktiv yrkesutøver eller næringsdrivende og er betinget av at det senest ved selvangivelsesfristens utløp legges frem attest for innbetalt kontingent. Fradrag kan

enten gis med inntil 900 kroner eller med inntil *to* promille av samlet utbetalt lønn. Fradrag gis ikke dersom skattyter krever fradrag for fagforeningskontingent etter § 6-20. Departementet avgjør i tvilstilfelle om en sammenslutning skal regnes som yrkes- eller næringsorganisasjon. Når særlige grunner foreligger, kan departementet bestemme at kontingent til slik organisasjon skal være fradragsberettiget selv om organisasjonen ikke er landsomfattende.

(3) Samlet fradrag etter første og annet ledd kan ikke overstige *to* promille av samlet utbetalt lønn.

§ 6-20 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Frادrag kan samlet gis med inntil 900 kroner eller med en forholdsmessig del av dette beløpet når fradragsberettiget kontingent er betalt for bare en del av inntektsåret.

§ 6-32 første ledd første punktum skal lyde:

Minstefradraget fastsettes til et beløp som svarer til 22 prosent av summen av inntekt som omfattes av § 6-31.

§ 6-32 første ledd nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Stortinget kan fastsette en særskilt nedre grense for minstefradrag som beregnes av og gis i inntekt som omfattes av § 6-31 første ledd a, c, d eller e eller annet ledd. Skattyter som både har inntekt som nevnt i foregående punktum og inntekt som omfattes av § 6-31 første ledd b, gis det høyeste av

- a) minstefradrag beregnet med særskilt nedre grense, men uten at minstefradrag beregnes av inntekt omfattet av § 6-31 første ledd b, eller
- b) minstefradrag beregnet av samlet inntekt, men uten at særskilt nedre grense kommer til anvendelse.

§ 6-40 fjerde ledd bokstav a skal lyde:

renter som sparebank og gjensidige forsikringselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak har utbetalt på grunnfondsbevis, jf. lov om sparebanker § 2 annet ledd, lov om forsikringsvirksomhet § 4-2 annet ledd og lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner,

§ 6-44 første ledd skal lyde:

Det gis fradrag for reise mellom hjem og arbeidsted og besøksreiser etter § 6-13 etter forskrift fastsatt av departementet med utgangspunkt i reiseavstand og reisehyppighet. Fradraget er begrenset til den del av beløpet som overstiger 8 500 kroner.

§ 6-47 bokstav c skal lyde:

premie, innskudd og tilskudd til premiefond under individuelle pensjonsavtaler som er i samsvar med regler gitt av departementet. Fradraget kan ikke overstige 40 000 kroner. Departementet kan fastsette regler om bruk av midler i premiefond. Departementet kan også fastsette regler om pantsettelsesforbud og adgang til omstøtelse av midler plassert i individuell pensjonsavtale, og om at *regler i lov om forsikringsavtaler* om begunstigelse skal gis tilsvarende anvendelse for individuell pensjonsavtale,

Ny § 6-50 skal lyde:

§ 6-50 *Gaver til visse frivillige organisasjoner*

(1) *Det gis fradrag for pengegave til selskap, stiftelse eller sammenslutning som har sete her i landet og som ikke har erverv til formål og som driver*

- a. *omsorgs- og helsefremmende arbeid for barn eller ungdom, og for eldre, syke, funksjonshemmede eller andre svakstilte grupper,*
- b. *barne- og ungdomsrettet arbeid innen musikk, teater, litteratur, dans, idrett, friluftsliv o.l.,*
- c. *religiøs eller annen livssynsrettet virksomhet,*
- d. *virksomhet til vern av menneskerettigheter eller utviklingshjelp,*
- e. *katastrofehjelp og virksomhet til forebygging av ulykker og skader, eller*
- f. *miljøvern, naturvern eller dyrevern.*

(2) *Selskapet eller sammenslutningen må ha minst 3000 medlemmer 1. januar i det året gaven gis. Selskapet eller sammenslutningen plikter å melde fra til ligningsmyndighetene når medlemstallet synker under 3000. Stiftelser må 1. januar i det år gaven gis oppfylle vilkårene i lov om stiftelser m.m. § 14 og motta offentlig støtte.*

(3) *Ved grove brudd på vilkårene kan fylkesskattekontoret for en periode på inntil tre år frata mottaker retten til å motta gaver med fradragrett etter denne paragraf.*

(4) *Fradrag etter reglene i denne paragraf gis bare når gaven utgjør minst 500 kroner i det året da gaven er gitt. Det gis maksimalt fradrag for gaver etter denne paragraf og fagforeningskontingent med til sammen 900 kroner årlig.*

(5) *Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, og kan herunder gi regler om krav til medlemskap, vedtekter, regnskap, revisjon, registrering i Enhetsregisteret og maskinell innberetning.*

§ 6-61 annet ledd skal lyde:

Sjøfolk er personer som har arbeid om bord på skip i *fart* som hovedbeskjeftigelse såfremt arbeidet varer til sammen minst 130 dager i samme inntektsår. Statsloser anses ikke som sjøfolk etter denne para-

graf. Fradraget gis ikke for inntekt ved arbeid om bord på ferger eller passasjerfartøy i rutetrafikk mellom norske havner når rutens distanse mellom første og siste anløp er under 300 nautiske mil.

§ 6-81 første ledd skal lyde:

Særfradrag for alder gis etter følgende regler:

- a. Fra og med den måned skattyter fyller 70 år, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 470 kroner pr. påbegynt måned. Ektefeller har til sammen rett til samme særfradrag som en enslig.
- b. Bestemmelsen i a gjelder tilsvarende når skattyter etter fylte 67 år tar ut alderspensjon etter § 19-6 i folketrygdloven. Tar skattyteren bare ut en del av full alderspensjon, reduseres særfradraget tilsvarende. Tar begge ektefeller ut deler av full alderspensjon, er den høyeste pensjonsandelen avgjørende for denne reduksjonen.
- c. Dersom begge ektefeller har alderspensjon fra folketrygden, fordeles særfradraget med en halvpart på hver.

§ 6-81 tredje ledd skal lyde:

Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt rehabiliteringspenger, foreløpig uførestønad eller attføringspenger etter folketrygdloven eller uførepensjon etter nevnte lov eller andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mottatt ha et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter første ledd a første punktum.

§ 6-82 annet punktum skal lyde:

Særfradraget skal ikke overstige seks ganger månedsfradraget etter § 6-81 første ledd a.

§ 6-83 første ledd annet punktum skal lyde:

Særfradraget skal i alminnelighet ikke overstige seks ganger månedsfradraget etter § 6-81 første ledd a.

§ 6-84 annet og tredje ledd skal lyde:

(2) Gis redusert særfradrag for alder etter § 6-81 første ledd b, skal de samlede fradragene etter § 6-81 første ledd b, annet og tredje ledd og § 6-82, ikke overstige særfradraget etter § 6-81 første ledd a for et helt år.

(3) Hvis skattyter og ektefelle tidligere samlet har hatt større særfradrag for uførhet mv. etter § 6-81 annet og tredje ledd og for lettere nedsatt ervervsevne etter § 6-82, skal fradragene likevel ikke settes ned om en eller begge tilstås alderspensjon.

§ 6-90 sjette og syvende ledd oppheves.

§ 6-91 annet punktum skal lyde:

Når det foreligger samtykke fra departementet som omhandlet i § 2-37 fjerde ledd, medtas ved fradragberegningen rente av den delen av det utenlandske selskapets gjeld som etter forholdsmessig fordeling faller på verdien av selskapets eiendeler eller anlegg mv., i den utstrekning *skattyteren* anses som eier av disse, jf. § 4-31 annet ledd.

§ 7-10 syvende ledd skal lyde:

Er eiendommen fredet etter lov om kulturminner eller regulert til spesialområde med formål bevaring etter plan- og bygningsloven § 25 nr. 6, kan eieren kreve at reglene om prosentligning ikke anvendes, og at eiendommen undergis direkte ligning (*regnskapsligning*).

§ 7-12 sjette ledd bokstav d skal lyde:

Departementet gir nærmere regler om hvordan den enkelte andelshavers andel av selskapets inntekter og kostnader fastsettes.

§ 7-20 tredje ledd oppheves.

§ 8-4 skal lyde:

Det gis fradrag for beløp som forretningsbanker og sparebanker betaler inn til bankenes sikringsfond etter lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner.

§ 8-11 første ledd ny bokstav d skal lyde:

aksjer eller andeler i poolsamarbeid, når poolsamarbeidet kun eier eiendeler som nevnt under c, og tilfredsstillende vilkårene i §§ 8-12 og 8-13. Som poolsamarbeid anses samarbeidsformer hvor to eller flere selskaper inngår avtale om felles drift av fartøy som nevnt i a eller b, og hvor samarbeidet utgjør et selskap etter selskapsloven, aksjeloven eller allmennaksjeloven.

Nåværende bokstaver d til f blir nye e til g.

Ny bokstav e skal lyde:

andel i deltakerlignet selskap mv. som nevnt i § 10-40, som kun eier eiendeler som nevnt under a-d, og hvor inntekten fastsettes etter § 8-15,

Ny bokstav f skal lyde:

aksjer i selskap som nevnt i § 10-60, som kun eier eiendeler som nevnt under a-d, og hvor inntekten fastsettes etter § 8-15,

Ny bokstav g skal lyde:

aksjer i selskap som nevnt i § 8-10, som kun eier eiendeler som nevnt under a-f, og aksjer i selskap som nevnt i denne bokstav.

§ 8-11 annet ledd første punktum skal lyde:

Eierandel i selskap som nevnt i første ledd e-g må være minst tre prosent gjennom hele inntektsåret.

§ 8-11 tredje ledd skal lyde:

Aksjeselskapet, allmennaksjeselskapet og selskap som nevnt i første ledd g, må eie fartøy som nevnt i første ledd a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i første ledd e-g. Selskap som nevnt i første ledd e-f må eie fartøy som nevnt i første ledd a eller b.

§ 8-11 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Realiserer aksjeselskapet, allmennaksjeselskapet eller selskapet som nevnt i første ledd g eiendel slik at kravet i tredje ledd ikke er oppfylt, må nytt fartøy som nevnt i første ledd a eller b, eller andel eller aksje i selskap som nevnt i første ledd e-g, anskaffes senest ett år etter realisasjonen.

§ 8-11 femte ledd første punktum skal lyde:

Realiserer selskap som nevnt i første ledd e-f eiendel slik at kravet i tredje ledd ikke er oppfylt, må nytt fartøy som nevnt i første ledd a eller b anskaffes, eller bindende kontrakt om bygging av slikt fartøy inngås senest ett år etter realisasjonen.

§ 8-11 sjette ledd første punktum skal lyde:

Etter anskaffelse som nevnt i fjerde ledd må selskapet eie fartøy som nevnt i første ledd a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i første ledd e-g i minst to år.

§ 8-15 annet ledd skal lyde:

Renteinntekter, gevinster ved realisasjon av aksjer, gevinster som følge av kurssvingninger på valuta og andre finansielle inntekter er skattepliktige. Tilsvarende kostnader er fradragberettiget. Dette gjelder likevel ikke gevinst eller tap ved realisasjon av aksje eller andel som nevnt i § 8-11 første ledd d-g. Det gis kun fradrag for en andel av selskapets faktiske renteutgifter tilsvarende forholdet mellom selskapets balanseførte finanskapital og totalkapital. Ved beregning av rentefradraget skal eiendelens verdi fastsettes til gjennomsnittet av verdien ved inntektsårets begynnelse og verdien ved inntektsårets avslutning. Under skudd fastsatt etter reglene i denne bestemmelsen kommer ikke til fradrag i inntekt fastsatt etter fjerde

ledd, men kan fremføres mot senere inntekt fastsatt etter denne bestemmelse etter reglene i § 14-6.

§ 8-15 sjette ledd første punktum skal lyde:

Det fastsettes et minste gjeldsrentefradrag tilsvarende 50 prosent av selskapets totale balanseførte kapital multiplisert med en normrente.

§ 8-15 syvende ledd skal lyde:

Departementet kan gi overgangsbestemmelser til bestemmelsene i § 8-15 annet ledd om skatteplikt for valutagevinst og om fradragsrett for valutatap, herunder gi bestemmelser om at kurssvingninger på valuta før 1. januar 2000 ikke får innvirkning på beregningen av gevinst eller tap ved skattleggingen.

§ 8-16 første ledd skal lyde:

Selskap innenfor ordningen skal svare en årlig skatt til staten for skip og flyttbar innretning selskapet eier, beregnet av nettotonnasje, etter satser som fastsettes av Stortinget i det årlige skattevedtak. *Departementet kan gi bestemmelser om reduksjon i satsene for skip og flyttbare innretninger som tilfredsstiller miljøkrav fastsatt av Sjøfartsdirektoratet.* Skatt etter første og annet punktum skal også svares for innleid skip og flyttbar innretning når eieren ikke er skattepliktig til Norge for inntekten ved utleie av skipet eller innretningen. Bestemmelsene i §§ 10-41 og 10-65 gjelder tilsvarende.

§ 9-4 nytt annet ledd skal lyde:

Når det i skatteavtale med fremmed stat er bestemt at gevinst skal være unntatt fra skattlegging i Norge, gis det ikke fradrag for tilsvarende tap her i landet.

§ 10-1 første ledd skal lyde:

Bestemmelsene i §§ 10-2 til 10-6 gjelder for aksjeselskap og allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning. Som likestilt med aksjeselskap regnes selskap mv. som nevnt i § 2-2 første ledd b til e. For selskap mv. som nevnt i § 2-2 første ledd f og g, gjelder bestemmelsene så langt de passer.

§ 10-2 annet og fjerde ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 10-3 første ledd annet punktum skal lyde:

Den del av konsernbidraget som giveren ikke får fradrag for fordi det overstiger den ellers skattepliktige alminnelige inntekt, er ikke skattepliktig for mottakeren.

§ 10-4 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 10-5 syvende ledd skal lyde:

Selskaper som er skattepliktige etter *lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv.*, omfattes ikke av første til sjette ledd. Når slike selskaper anvender *den del av overkursfondet som kommer fra oppskrivningsfond til fondsemisjon*, skal selskapet inntektsføre beløpet i det året da omdisponeringen foretas.

§ 10-34 annet ledd nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Har selskapet ytet konsernbidrag i løpet av inntektsåret, skal det gjøres fradrag for den del av konsernbidraget som giveren ikke får fradrag for etter § 10-2 første ledd første punktum. Tilsvarende skal det gjøres tillegg for konsernbidrag i det mottakende selskap for den del av konsernbidraget som ikke skattlegges etter § 10-3 første ledd annet punktum.

Nåværende § 10-34 annet ledd fjerde og femte punktum blir nye sjette og syvende punktum.

§ 10-34 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Er selskapet registrert i Verdipapirsentralen, jf. *lov om Verdipapirsentral* §§ 1-2 og 1-3, kan melding sendes av Verdipapirsentralen.

§ 10-36 nytt annet ledd skal lyde:

Aksjer og grunnfondsbevis ervervet før 1. januar 1992 anses for å være ervervet 1. januar 1992.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 10-40 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene gjelder også for sameiere, jf. *lov om sameige*, når en felles utnyttelse av sameietingen er rettet mot andre enn sameierne og denne bruken ikke er uvesentlig i forhold til sameiernes egen bruk. Bestemmelsene gjelder likevel for sameiere hvor vilkårene etter første punktum ikke lenger er oppfylt, og hvor ingen av sameierne krever annen ligningsmåte. Bestemmelsene gjelder ikke for sameiere etter *lov om eierseksjoner*. Departementet kan i forskrift bestemme at bestemmelsene ikke skal gjelde særlige grupper sameiere.

Overskrift til § 10-44 skal lyde:

Gevinst og tap ved realisasjon av andel *m.v.*

§ 10-44 nytt femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om hvordan inntekt skal fastsettes for deltakere som har endret ligningsmåte fra brutto- til nettoligning, og som pr. 31. desember 1991 hadde rett til

1. oppregulering av inngangsverdien på eiendeler som tilhørte selskapet, eller

2. *skattefritak etter dagjeldende skattelov av 18. august 1911 nr. 8 § 43 annet ledd c-f for gevinst knyttet til selskapets eiendom.*

§ 10-50 annet ledd bokstav c skal lyde:

Foreninger og lag som utelukkende eller hovedsakelig

1. kjøper inn ræmner eller driftsmidler til bruk i jordbruk, skogbruk eller fiske,
2. forhandler produkter fra medlemmenes jordbruks-, skogbruks- eller fiskerivirksomhet, *eller*
3. foredler produkter fra medlemmenes jordbruks- eller fiskerivirksomhet.

§ 10-51 første ledd skal lyde:

Boligbyggelag som omfattes av *lov om boligbyggelag*, ilignes skatt av den inntekten som vinnes av lagets formue, men skatlegges ikke for virksomheten som drives.

§ 11-21 første ledd bokstav a skal lyde:

Fra et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap til et annet, forutsatt at selskapene tilhører samme konsern og forutsatt at morselskapet på transaksjonstidspunktet eier mer enn 90 prosent av aksjene i datterselskapene og har en tilsvarende del av stemmene som kan avgis på generalforsamlingen. *Dette gjelder også når morselskapet ikke er hjemmehørende i riket, og når selskap eller sammenslutning som nevnt i § 10-1 første ledd er morselskap.*

§ 12-11 første ledd skal lyde:

Aksje eller andel eid av den aktives nærstående er likestilt med aksje eller andel eid av den aktive skattyteren selv ved beregning av personinntekt etter § 12-10 første ledd b og c. *Som nærstående regnes skattyterens ektefelle, samboer og mindreårige barn. Som nærstående til skattyter som er aktiv i foretak som nevnt i § 12-17 annet ledd, regnes likevel skattyters slektninger i rett nedstigende eller rett oppstigende linje, ektefelle, samboer, søsken og ektefelles eller samboers foreldre og barn. Utbytte eller andel av overskudd som nærstående oppbærer eller har krav på, regnes likt med skattyterens aksje eller andel.*

§ 12-13 annet ledd bokstav d nr. 2 skal lyde:

Skattyteren kan i stedet kreve verdsettelse etter eiendelens bokførte verdi i regnskap oppgjort etter reglene i regnskapsloven. *Skattyteren kan frafalle fortsatt verdsettelse etter dette nummer, til fordel for verdsettelse til skattemessig verdi eller etter nr. 1.*

§ 14-1 tredje ledd skal lyde:

For næringsdrivende regnskapspliktig skattyter, *som etter regnskapsloven § 1-7 første ledd annet*

punktum benytter et annet regnskapsår enn kalenderåret (avvikende regnskapsår), fastsettes inntekten til det beløpet den har utgjort i det siste regnskapsåret som er utløpt før 1. januar i det året ligningen utføres.

§ 14-3 annet ledd skal lyde:

Første ledd gjelder tilsvarende for inntekt ved salg av egenproduserte kunstverk som nevnt i *lov om merverdiavgift* § 5 nr. 1 a.

§ 14-3 fjerde ledd bokstav c skal lyde:

Bokstav a og b gjelder tilsvarende for inntekt som omfattes av § 2-3 første ledd d og annet ledd og på arbeidsinntekt som er skattepliktig etter *lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv.* så langt bestemmelsene passer.

§ 14-4 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Bestemmelsene i annet og tredje ledd gjelder likevel ikke for skattyter som er begrenset regnskapspliktig, jf. regnskapsloven § 1-2 annet ledd.

§ 14-4 annet ledd første punktum skal lyde:

Skattyterens *årsregnskap* legges til grunn for tidfesting av inntekt og fradrag for så vidt regnskapet er oppgjort i overensstemmelse med de regler som følger av regnskapslovgivningen, og ikke annet er særskilt bestemt i skattelovgivningen.

§ 14-4 tredje ledd skal lyde:

Ved fastsettelsen av inntekten skal det ikke tas hensyn til fradrag for avsetninger etter god regnskapsskikk.

§ 14-4 nytt femte, sjette og syvende ledd skal lyde:

(5) *Gevinst og tap på finansielle instrumenter som nevnt i lov om verdipapirhandel § 1-2 annet ledd inntektsføres eller fradragsføres etter § 14-2 første ledd annet punktum.*

(6) *Kostnader til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, skal behandles som del av kostprisen for vedkommende driftsmiddel. Andre kostnader til egen forskning og utvikling skal fradragsføres etter § 14-2 annet ledd.*

(7) *Renter og andre kostnader til finansiering ved egentilvirkning av driftsmidler kan fradragsføres etter § 14-2 annet ledd.*

§ 14-5 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Bestemmelsen i foregående punktum gjelder uavhengig av den tidsmessige plassering av inntekter og fradrag på slik tilvirkningskontrakt i skattyterens *årsregnskap.*

§ 14-5 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

Tap på utestående kundefordringer kan nedskrives med virkning for inntektsfastsettelsen. Nedskrivningen beregnes ved hjelp av en nedskrivningsfaktor som settes lik forholdet mellom

1. endelig konstatert tap på kundefordringer fratrukket merverdiavgift i løpet av det inntektsåret nedskrivningen gjelder og i det foregående året, og
2. de siste to års kredittsalg, fratrukket *merverdiavgift, multiplisert* med et faktortall som fastsettes av departementet.

§ 14-5 fjerde ledd bokstav f nr. 2 skal lyde:

finansieringsforetak og foreninger av låntakere som driver virksomhet med konsesjon etter *lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner*.

§ 14-43 første ledd bokstav g skal lyde:

- g. bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder m.v. samt elektroteknisk utrustning i kraftanlegg – 4 prosent

§ 14-43 første ledd bokstav h skal lyde:

- h. forretningsbygg – 1 prosent.

§ 14-43 annet ledd bokstav a annet punktum skal lyde:

Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 2 prosent,

§ 14-43 annet ledd bokstav b annet punktum skal lyde:

Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 8 prosent.

§ 14-70 første og annet ledd skal lyde:

(1) Gevinst ved realisasjon av formuesobjekt kan på de vilkårene som er nevnt i annet ledd, kreves fritatt for inntektsskatt når objektet

- a. er gått tapt ved brann eller annen ulykke,
- b. er ekspropriert eller solgt til erverver som kunne krevd det ekspropriert. Likestilt med ekspropriasjon er odelsløsning og makeskifte i tilfelle hvor erververen kunne krevd objektet avstått ved ekspropriasjon, eller
- c. innløses etter lovverket for festet tomt.

(2) Gevinst ved realisasjon som nevnt i første ledd kan kreves fritatt for inntektsskatt så langt skattyteren bruker vederlaget til å erverve nytt objekt av samme art. Ved innløsning av festet tomt kan det reinvesteres i annen tomt som bortfestes, eller i areal til bruk i den næringen som den innløste tomten har vært knyttet til. Likeledes kan det reinvesteres i areal til bruk i binæring til den næringen som den innløste tomten har

vært knyttet til. Departementet kan i forskrift bestemme hva som skal anses som binæring etter forrige punktum.

Nåværende annet til syvende ledd blir nye tredje til åttende ledd.

§ 15-2 annet ledd oppheves.

§ 16-1 Forsørgerfradrag skal lyde:

(1) Personlig skattyter som er bosatt i riket, jf. § 2-1, og har barn som er bosatt i riket og som ved utløpet av inntektsåret ikke er fylt 19 år, gis forsørgerfradrag i skatt og trygdeavgift.

(2) Forsørgerfradraget skal være 1 820 kroner for hvert barn.

(3) Overstiger forsørgerfradraget utlignet skatt og trygdeavgift, skal det overskytende beløpet utbetales ved avregningsoppgjør etter skattebetalingsloven.

(4) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf. Når særlige hensyn tilsier det, kan departementet utvide eller begrense kretsen av personer som har krav på forsørgerfradrag.

§ 16-11 første til og med fjerde ledd og sjette ledd oppheves.

§ 16-11 femte ledd skal lyde:

Kapitalinnskudd som inngår i ordning med aksjesparing i verdipapirfond, skal holdes plassert i norske aksjer, tegningsretter og konvertible obligasjoner innenfor rammen av *lov om verdipapirfond* § 4-4 første ledd. Ti prosent av fondets midler kan likevel plasseres i utenlandske aksjer som faller innenfor rammen av *lov om verdipapirfond* § 4-4 første ledd. Annet ledd i samme bestemmelse får tilsvarende anvendelse.

§ 16-28 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler når det i skatteavtale med annen stat er bestemt at inntekt skal inngå i skattegrunnlaget i Norge, men at norsk skatt skal nedsettes med den skatten som forholdsmessig faller på inntekten som er unntatt fra skattlegging i Norge etter den alternative fordelingsmetoden.

§ 17-1 tredje ledd skal lyde:

Ved anvendelsen av første og annet ledd skal alminnelig inntekt tillegges to prosent av skattyters og ektefelles eller samboers nettoformue ved statsskatteligningen, utover 200 000 kroner. Tillegget avrundes til nærmeste 100 kroner.

§ 17-10 fjerde ledd bokstav a oppheves. Bokstavene b, c, d og e blir nye a, b, c og d.

§ 17-10 fjerde ledd ny bokstav a skal lyde:

skattetillegg etter §§ 16-1 og 16-2

§ 18-2 første ledd skal lyde:

Skattyter som eier kraftverk, eller som er berettiget til uttak av kraft, skal svare naturressursskatt til de kommunene og fylkeskommunene som er tilordnet kraftanleggsformuen i henhold til § 3-3, jf. § 18-7.

§ 18-2 tredje ledd skal lyde:

Naturressursskatt til kommunen beregnes etter en sats på 1,1 øre pr. kilowatttime. Naturressursskatt til fylkeskommunen beregnes etter en sats på 0,2 øre pr. kilowatttime.

§ 18-5 første ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Ved takseringen kapitaliseres brutto salgsinntekter fastsatt etter bestemmelsene i annet ledd, fratrukket driftskostnader som nevnt i § 18-3 tredje ledd a nr. 1 og nr. 2 og pliktig skatt på grunnrenteinntekt for kraftverket i inntektsåret. Deretter fratrekkes nåverdien av fremtidige utgifter til utskifting av driftsmidler.

§ 18-7 femte ledd skal lyde:

Formue i kraftanlegg som ble prosentlignet før 1. januar 1997, eller som ble tilordnet skattegrunnlag i 1996 i henhold til reglene om stedbundet skattlegging, skal fordeles til skattlegging mellom regulerings-, vannfalls- og kraftverkskommuner i samme forhold som formuen ble fordelt ved ligningen for inntektsåret 1996 etter reglene i første til fjerde ledd.

§ 18-7 åttende ledd skal lyde:

I kraftanlegg som ble prosentlignet før 1. januar 1997 eller som ble tilordnet skattegrunnlag i 1996 i henhold til reglene om stedbunden skattlegging, fordeles naturressursskatt etter § 18-2 mellom berettigede kommuner i forhold til fordelingen av formuen i kraftanlegget, jf. femte ledd. I kraftanlegg som ble regnskapslignet før 1. januar 1997, men som ikke ble tilordnet skattegrunnlag i 1996, fordeles naturressursskatt etter § 18-2 mellom berettigede kommuner i forhold til fordelingen av formue i kraftanlegget etter reglene i første til fjerde ledd. Mellom berettigede fylkeskommuner fordeles naturressursskatten i forhold til skattemessige formuesverdier i hver fylkeskommune.

Overskrift til kapittel 19 skal lyde:

Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endringer i andre lover

Ny § 19-2 skal lyde:

§ 19-2 Overgangsbestemmelser

(1) Til bestemmelsene i kapittel 9 Særregler om gevinst og tap ved realisasjon mv., gjelder følgende overgangsbestemmelser:

a. For grunnfondsbevis i sparebanker, gjensidige forsikringsselskaper, kreditt- og hypotekforeninger og selveiende finansieringsforetak som kunne vært avhendet skattefritt etter lov av 23. desember 1988 nr. 98 § 3 fram til 1. januar 1992, kan skattyter kreve at inngangsverdien pr. 1. januar 1992 fastsettes på følgende måte:

1. Inngangsverdien for grunnfondsbevis notert på norsk børs settes til et gjennomsnitt av kursnotert verdi i tidsrommet 1. november 1991 til 31. desember 1991.

2. For andre grunnfondsbevis settes inngangsverdien til den antatte salgsverdien.

b. Gevinst realisert ved avhendelse av fast eiendom eller varig bruksrett til fast eiendom innen 1. januar 1992 fritas for skattlegging i den utstrekning skattyteren har mottatt Statens grunnkjøpsobligasjoner for et beløp tilsvarende gevinsten og blir sittende med obligasjonene til forfalltid. Skal det etter lånevilkårene betales avdrag på obligasjonene og skattyteren krever innløsning før alle avdrag er betalt, innrømmes skattefrihet for den del av gevinsten som svarer til de betalte avdragene. For øvrig blir ved innløsning den del av gevinsten som svarer til de innløste obligasjoner å medregne ved inntektsligningen for det år innløsningen skjer. Foretas innløsning etter eierens død av dødsbo, arving eller ektefelle, skal gevinsten på tilsvarende måte regnes som inntekt for innløseren.

(2) Til bestemmelsene i kapittel 10 Særregler om inntektsbeskatning av selskaper, selskapsdeltakere og samvirkeforetak, gjelder følgende overgangsbestemmelser:

a. Realisasjon av aksje hvor inngangsverdien er oppregulert med hjemmel i den tidligere selskapskatteloven av 20. juli 1991 nr. 65 § 10-2 nr. 4 annet og tredje ledd, behandles på følgende måte:

1. Ved realisasjon kommer tap som er realisert innen ti år etter selskapskattelovens ikrafttredelse, bare til fradrag i den utstrekning realisasjonsverdien er lavere enn den høyeste av:

– aksjens andel av selskapets samlede skattemessige formuesverdi pr. 1. januar 1992, eller

– aksjens historiske kostpris.

2. Er aksjens inngangsverdi regulert i henhold til reglene i §§ 10-34 og 10-35, skal verdiene under strekpunktene ovenfor reguleres tilsvarende.

3. Ligningsmyndighetene er bundet av den over-

sikt over aksjer som kan oppreguleres som skattyter rettidig har gitt melding om, dersom skattyter ikke har fått annen beskjed innen 1. januar 2001.

- b. Ved beregning av endring i selskapets skattlagte kapital etter § 10-34 annet ledd ses bort fra inntektsføring av negativ saldo og betinget avsatt gevinst fra før 1992, og skatt av slik inntektsføring.
- c. For deltaker som fikk en høyere eller lavere skattemessig verdi på sin andel som følge av skifte av ligningsmåte ved overgang fra brutto- til nettoligning, skal differansen inntekts- og utgiftsføres i samsvar med forskrift gitt av departementet.
- d. Selskapet kan beslutte at inntekts- og utgiftsføring av differansene mellom deltakerne skal skje uten hensyn til bokstav c, men likevel slik at alle differanser skal være oppgjort eller overført til deltakernes gevinst- og tapskonto etter reglene i § 14-45 senest 31. desember 2001.
- e. Departementet kan gi overgangsregler for deltakere i norsk-kontrollerte selskaper mv. hjemmehørende i lavskattelend.

(3) Til bestemmelsene i kapittel 14 Tidfesting av inntekt og fradrag i inntekt, gjelder følgende overgangsbestemmelser:

- a. Inntekt utenfor virksomhet og gevinst som nevnt i § 14-52 som er innvunnet, men ikke periodisert pr. 1. januar 1992, skal inntektsføres når beløpet virkelig erlegges eller i tilfelle ved det tidligere tidspunkt, da det oppstår adgang for vedkommende til å få beløpet utbetalt eller ytelsen erlagt. Likestilt med erleggelse av beløpet regnes at skattyter flytter ut av norsk beskatningsområde. Viser det seg senere at skattyter ikke mottar fullt vederlag, kan skattyter i inntil ti år etter beskatningsåret kreve at ligningen blir endret. Det kan gis utsettelse med betalingen av utlignet skatt mot at skattyter stiller sikkerhet for beløpet. Annet punktum får ikke anvendelse hvis skattyter kan godtgjøre at han på forfallstidspunktet igjen vil være skattepliktig til Norge og stiller sikkerhet for den latente skatten på inntekten eller gevinsten.
- b. Kostnader utenfor virksomhet som kommer til fradrag ved inntektsansettelsen og som er påløpt, men ikke periodisert pr. 1. januar 1992, skal fradragføres når beløpet utredes. Kostnader som nevnt i foregående punktum kommer likevel til fradrag på det tidspunkt den skattepliktige trer ut av norsk beskatningsområde.
- c. Avskrivning på forretningsverdi etter reglene i §§ 14-40 til 14-48 kan bare kreves for forretningsverdi ervervet fra og med 1. januar 1992.
- d. Kontraksavskrivninger foretatt i 1991 eller i tidligere inntektsår, kommer ved levering til fradrag i driftsmiddelets kostpris når denne skal føres inn på saldo. Gjennomførte kontraksavskrivninger kommer for øvrig til fradrag i kontraktens inn-

gangsverdi ved beregning av gevinst eller tap på kontrakten ved avhendelse, kansellering mv.

- e. Skattyter som hadde gjenværende negativ saldo etablert i inntektsåret 1991 eller et tidligere inntektsår i medhold av dagjeldende skattelov av 18. august 1911 nr. 8 § 44 A-6 første og annet ledd, kunne anvende deler av saldomassen til blant annet erverv av aksjer og grunnfondsbevis i banker mv. og aksjer i børsnoterte selskaper som driver norsk landbasert virksomhet, jf. regler i tidligere overgangslov av 20. juli 1991 nr. 54 § 44 A.

Ved realisasjon av aksje, andel eller grunnfondsbevis som er ervervet etter de nevnte reglene, kommer 70 prosent av det investerte beløpet til fradrag i inngangsverdien på de ervervede aksjene mv. Ble aksjene mv. tegnet i selskap som i 1992 var skattepliktig til en kommune i Nord-Norge eller til Namdalen, jf. tidligere lov av 19. juni 1969 nr. 72 om særlige skatteregler til fremme av distriktsutbygging § 10 første ledd annet punktum, kommer 50 prosent av det investerte beløpet til fradrag i inngangsverdien på de ervervede aksjene mv.

(4) Til bestemmelsene i kapittel 18 Særregler ved skattlegging av kraftverk, gjelder følgende overgangsbestemmelser:

- a. Ved fastsettelse av formue etter § 18-5 første og annet ledd i kraftverk som har vært prosentlignet før 1. januar 1997, settes brutto salgsinntekt i inntektsåret 2000 til gjennomsnittet av årlige brutto salgsinntekter for 1997, 1998, 1999 og 2000 fastsatt i henhold til bestemmelsene i § 18-3 annet ledd. Verdien av produksjonen for tidligere år enn inntektsåret justeres med den årlige gjennomsnittlige endringen i konsumprisindeksen til og med inntektsåret.

(5) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av overgangsbestemmelsene.

Nåværende § 19-2 blir ny § 19-3.

II

§ 5-15 første ledd ny bokstav l skal lyde:

fordel ved helt eller delvis fri bolig for ansatte i Forsvaret for inntektsåret 2000.

III

§ 14-23 skal lyde:

(1) Rentebeløp som ligger i at et mengdegjeldsbrev skal innfris til en høyere eller lavere kurs enn kursen på ervervstidspunktet, inntekts- eller kostnadsføres i det år rentebeløpet er påløpt eller pådratt.

(2) Departementet kan gi forskrift om hvordan det årlige rentebeløpet skal beregnes, og om opp- og nedregulering av inngangsverdien på mengdegjeldsbrev. Departementet kan også gi bestemmelser om fastset-

telse av separate inngangsverdier for elementene i sammensatte mengdegjeldsbrev, og unnta enkelte mengdegjeldsbrev fra bestemmelsen i første ledd.

IV

§ 16-11 femte, syvende og åttende ledd oppheves.

V

Endringene under I trer i kraft fra og med inntektsåret 2000. Endringen under II gjelder for inntektsåret 2000. Endringen under III trer i kraft 1. januar 2001. Endringen under IV trer i kraft fra og med inntektsåret 2004.

Oslo, i finanskomiteen, den 19. november 1999

Lars Gunnar Lie

leder

Tore Nordtun

ordfører

Siv Jensen

sekretær

Vedlegg 1**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 12. november 1999.****Forslaget til statsbudsjett 2000**

I forbindelse med forslaget til statsbudsjett for 2000 er det behov for enkelte korreksjoner i dokumenter som er forelagt Stortinget. Behovet for korreksjoner blir gjennomgått i punktene A til E nedenfor.

– – –

**D VEDRØRENDE OT.PRP. NR. 1 (1999-2000)
SKATTE- OG AVGIFTSOPPLEGGET 2000 –
LOVENDRINGER**

Jeg viser til forslagene til lovendringer i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte- og avgiftsopplegget 2000. Etter at proposisjonen ble fremmet, er Finansdepartementet blitt oppmerksom på at det er behov for enkelte mindre korreksjoner i forslagene til proposisjonen. Dette gjelder følgende områder:

- Endringer i reglene om formuesverdsettelsen av ikke-børsnoterte aksjer (pkt. 4 i proposisjonen)
- Skatte- og avgiftsmessige tilpasninger til regnskapsloven (pkt. 16 i proposisjonen).
- Ajourføring av og overgangsregler til ny skattelov (pkt. 18 og 19 i proposisjonen).
- Betaling av restskatt, forhåndsskatt og resterende skatt (pkt. 21 i proposisjonen).
- Nedenfor vil det bli redegjort for disse forholdene i tilknytning til de aktuelle lovbestemmelsene.

1. Endringer i reglene om formuesverdsettelsen av ikke-børsnoterte aksjer

Jeg viser til forslag i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) punkt 4.4.2, jf. punkt 4.5, om å endre selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4 første punktum med virkning fra og med inntektsåret 1999. Bestemmelsen inneholder regler om formuesverdsettelsen av ikke-børsnoterte aksjer i selskapets stiftelsesår.

I forslaget til lovendring er det ikke sagt noe om når endringen skal få virkning i forhold til fastsettelse av arveavgiften. En mulig tolkning er at arveavgiften skal fastsettes etter de verdsettelsesregler som gjaldt ved arvefallet når ikke annet er uttalt. En slik tolkning er imidlertid ikke opplagt, og det bør derfor presiseres fra hvilket tidspunkt endringen skal få virkningen for fastsettelse av arveavgiften.

Med hensyn til arveavgift skal endringen i selskapsskatteloven § 2-2 nr. 4 første punktum ikke gjelde for rådgighetsverv i 1999. Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme forslag i samsvar med følgende utkast:

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 1999.

I forhold til arveavgift skal endringen i § 2-2 nr. 4 første punktum likevel ikke gjelde for rådgighetsverv i 1999.

2. Skatte- og avgiftsmessige tilpasninger i regnskapsloven

Vedrørende ligningsloven kapittel 5:

I Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) har departementet blant annet foreslått følgende endring i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven):

«Ligningsloven kapittel 5 oppheves.»

Departementet viser i denne sammenheng til at det i medhold av ligningsloven § 5-2 er gitt enkelte forskrifter som blant annet omhandler regnskapsplikt for skattytere som driver næringsvirksomhet av bestemt art.

Etter en nærmere vurdering antar departementet at det fremdeles er behov for å videreføre disse forskriftene. Vi foreslår derfor at forslaget om at ligningsloven kapittel 5 oppheves utgår, og at bestemmelsen i ligningsloven § 5-2 inntil videre beholdes. Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme forslag til følgende endring i ligningsloven kapittel 5:

«§§ 5-1 og 5-3 oppheves.»

Departementet vil på et senere tidspunkt komme tilbake til spørsmålet om nevnte forskriftshjemmel bør overføres til regnskapsloven.

Vedrørende skatteloven av 1911 § 50 annet ledd tredje punktum:

I Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) er det på side 130 en avskriftsfeil i forslaget til lov om endringer i lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 50 annet ledd tredje punktum.

Proposisjonens forslag lyder:

«Kongen kan gi forskrifter om at enkelte grupper av skattepliktige uavhengige av bestemmelsene i regnskapsloven ved utbyttet skal ta hensyn til endringer i varebeholdning, utestående fordringer og gjeld.»

I forslaget er ordene «beregningen av» falt ut. Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme følgende forslag til endring i skatteloven:

§ 50 annet ledd tredje punktum skal lyde:

«Kongen kan gi forskrifter om at enkelte grupper av skattepliktige uavhengig av bestemmelsene i regnskapsloven ved *beregningen av* utbyttet skal ta hensyn til endringer i varebeholdning, utestående fordringer og gjeld.»

Vedrørende skatteloven av 1911 § 50 nytt sjette ledd og ny skattelov § 14-4 nytt sjette ledd:

Departementet har i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) foreslått at skatteloven av 1911 § 50 nytt sjette ledd og skatteloven 1999 § 14-4 nytt sjette ledd skal lyde:

«Kostnader til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, skal aktiveres som en del av kostprisen for vedkommende driftsmiddel. Andre kostnader til egen forskning og utvikling skal fradragsføres etter § 14-2 annet ledd.»

Departementet har mottatt enkelte henvendelser som påpeker at begrepet «aktiveres» strengt tatt er et regnskapsrettslig uttrykk, og at det derfor ikke burde benyttes i en skattelovtekst.

Jeg er enig i dette, og henstiller derfor til komiteen om å fremme følgende forslag til endring i skatteloven av 1911 § 50 nytt sjette ledd og skatteloven 1999 § 14-4 nytt sjette ledd:

«Kostnader til egen forskning og utvikling knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, skal *behandles* som en del av kostprisen for vedkommende driftsmiddel. Andre kostnader til egen forskning og utvikling skal fradragsføres etter § 14-2 annet ledd.»

Det presiseres at forslaget ikke innebærer noen realitetsendring i forhold til det opprinnelige forslaget i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000).

3. Ajourføring av og overgangsregler til ny skattelov Vedrørende ny skattelov § 5-14 første ledd a:

Ny skattelov § 5-14 første ledd a om ansattes fordel av kjøp av aksjer til underkurs svarer til forskrift av 2. september 1977 om skattefritak for visse naturalytelser mv. § 3 første ledd. Ved endringsforskrift av 15. januar 1999 nr. 23 ble beløpsgrensen for den skattefrie fordelen som kan oppnås etter sist nevnte bestemmelse endret fra 1000 kroner til 1500 kroner. Ved en inkurie er denne endringen ikke fulgt opp med forslag til tilsvarende endring i ny skattelov i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000). Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme følgende forslag til endring i ny skattelov:

§ 5-14 første ledd bokstav a siste punktum skal lyde:

Den skattefrie fordelen kan likevel ikke overstige 1 500 kroner pr. inntektsår.

Vedrørende ny skattelov § 10-44 – overskriften:

Ny skattelov § 10-44 har følgende overskrift:

«Gevinst og tap ved realisasjon av andel»

Denne overskriften er dekkende slik bestemmelsen nå lyder, da § 10-44 i sin nåværende form kun regulerer realisasjon av selskapsandeler. I Ot.prp. nr. 1 er det imidlertid foreslått en ny fullmaktsbestemmelse i bestemmelsens femte ledd. Denne fullmaktsbestemmelsen gjelder realisasjon av et deltakerlignet selskaps eiendom, og ikke realisasjon av andel i selskapet. Overskriften i bestemmelsen er ikke foreslått endret i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000). For å sikre at bestemmelsens overskrift blir dekkene også i forhold til det foreslåtte femte leddet i bestemmelsen, henstiller jeg til komiteen om å fremme forslag til følgende overskrift til ny skattelov § 10-44:

§ 10-44 overskriften skal lyde:

«Gevinst og tap ved realisasjon av andel *mv.*»

Vedrørende ny skattelov § 14-5 fjerde ledd b:

Ved en trykkfeil er et linjeskift i ny skattelov § 14-5 fjerde ledd b falt ut. Bestemmelsen har nå følgende ordlyd:

«Tap på utestående kundefordringer kan nedskrives med virkning for inntektsfastsettelsen. Nedskrivningen beregnes ved hjelp av en nedskrivningsfaktor som settes lik forholdet mellom

1. endelig konstatert tap på kundefordringer fratrukket merverdiavgift i løpet av det inntektsåret nedskrivningen gjelder og i det foregående året, og
2. de siste to års kredittsalg, fratrukket merverdiavgift, multiplisert med et faktortall som fastsettes av departementet.»

Siste del av siste setning i denne bestemmelsen refererer til forholdet mellom nr. 1 og 2, og skulle derfor ikke vært plassert innenfor punkt 2, men i stedet på en ny linje. Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme forslag til endring i ny skattelov:

§ 14-5 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

«Tap på utestående kundefordringer kan nedskrives med virkning for inntektsfastsettelsen. Nedskrivningen beregnes ved hjelp av en nedskrivningsfaktor som settes lik forholdet mellom

1. endelig konstatert tap på kundefordringer fratrukket merverdiavgift i løpet av det inntektsåret nedskrivningen gjelder og i det foregående året, og
2. de siste to års kredittsalg, fratrukket *merverdiavgift*, multiplisert med et faktortall som fastsettes av departementet.»

Vedrørende ny skattelov § 14-70:

I Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) er det foreslått et nytt annet ledd i ny skattelov § 14-70. Gjennom dette forslaget blir ny skattelov ajourført mht. endringer som har funnet sted i skatteloven av 18. august 1911 nr. 8 § 45 åttende ledd b fjerde punktum. Forslaget til nytt § 14-70 annet ledd inneholder imidlertid i siste punktum en mindre feilskrift. I proposisjonen foreslås følgende ordlyd:

«Departementet kan i forskrift bestemme hva som skal anses *for* binæring etter forrige punktum.»

Korrekt ordlyd skal være:

«Departementet kan i forskrift bestemme hva som skal anses *som* binæring etter forrige punktum.»

Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme forslag til endring i ny skattelov i samsvar med sistnevnte formulering.

Vedrørende ny skattelov kapittel 19 – overskriften:

Ny skattelov kapittel 19 har følgende overskrift:

«Ikrafttredelse og endringer i andre lover»

I Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) er det foreslått en ny § 19-2 om overgangsbestemmelser i ny skattelov. Overskriften til kapittel 19 er ikke foreslått endret. At kapittel 19 også inneholder overgangsbestemmelser, bør imidlertid fremgå av overskriften til kapitlet. Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme forslag til følgende overskrift til kapittel 19 i ny skattelov:

«Ikrafttredelse, *overgangsbestemmelser* og endringer i andre lover»

Vedrørende ny skattelov § 19-2 annet ledd a:

Forslaget i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) til ny skattelov § 19-2 annet ledd a første punktum inneholder en henvisning til «selskapsskatteloven av 20. juli 1991 nr. 65 § 10-2 annet og tredje ledd». Denne henvisningen er dessverre ufullstendig. Riktig henvisning er:

«selskapsskatteloven av 20. juli 1991 nr. 65 § 10-2 nr. 4 annet og tredje ledd».

Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme forslag til endring i ny skattelov i samsvar med dette.

Vedrørende folketrygdloven § 23-3 fjerde ledd:

I forbindelse med vedtakelsen av ny skattelov ble folketrygdloven § 23-3 endret, fordi denne bestemmelsen inneholder flere henvisninger til skatteloven. Folketrygdloven § 23-3 oppstiller blant annet beløpsgrenser for når det skal svares trygdeavgift. Etter at Ot.prp. nr. 86 (1997-98) Ny skattelov ble fremmet, ble beløpsgrensen i folketrygdloven § 23-3 endret fra 17 000 kroner til 21 400 kroner, jf. endringslov av 18. desember 1998 nr. 81. Ved en inkurie er denne endringen ikke fulgt opp i forslagene til ajourføring av ny skattelov i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000). Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme følgende forslag til endring i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven):

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 21 400 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 21 400 kroner.

*4. Betaling av restskatt, forhåndsskatt og resterende skatt**Vedrørende skattebetalingsloven:*

I Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) har departementet på side 132 i forslaget til lov om endring i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt foreslått at avsnitt IV skal lyde:

«Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med skatteavregningen for inntektsåret 1999. Endringen under II trer i kraft 1. januar 2000. Endringene under III trer i kraft 1. januar 2001 med virkning for betaling av skatt for inntektsåret 2000 og senere»

I forslaget er ordene «trer i» ved en feil gjentatt i første punktum, mens «endringen» mangler en «e» i annet punktum.

Jeg henstiller derfor til komiteen om å fremme følgende forslag:

«Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med skatteavregningen for inntektsåret 1999. Endringene under II trer i kraft 1. januar 2000. Endringene under III trer i kraft 1. januar 2001 med virkning for betaling av skatt for inntektsåret 2000 og senere»

– – –

Vedlegg 2

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 15. november 1999.

Petroleumsskatteloven § 10

Jeg viser til komiteens brev av 11. november 1999 med følgende innhold:

«I forbindelse med finanskomiteens behandling av Ot prp nr 1 (1999-2000) oversendes herved kopi av brev av BP Amoco Norge AS av 4. november 1999 til kommentar.»

I mitt svar nedenfor drøfter jeg først det prinsipielle spørsmålet som saken gjelder, dernest betydningen av tidligere praksis, og til slutt betydningen av innsendt søknad før departementet har tatt prinsipielt standpunkt. Spørsmålet gjelder om det skal gis skattefritak for økt overskudd som skyldes sparte driftskostnader (synergieffekter) ved overdragelse av andeler på sokkelen (i form av fusjon).

Prinsipielt om behandlingen av kostnadsendringer etter petroleumsskatteloven § 10

Petroleumsskatteloven § 10 er en bestemmelse som etter ordlyden legger en svært vid fullmakt til Kongen (delegert til departementet). Den vide fullmakten som følger av lovteksten er imidlertid begrenset gjennom formålsangivelse og retningslinjer som er trukket opp i forarbeidene, jf Ot prp nr 61 (1986-87), og i St meld nr 18 (1988-89) om praktiseringen av bestemmelsen. Av disse dokumenter går det frem at formålet med bestemmelsen er å sikre at staten ikke skal lide vesentlig provenytnap som følge av overdragelser på sokkelen og at skattereglene ikke skal virke som et unødig hinder for transaksjoner som ellers er ønskelige.

Det fremgår videre av disse stortingsdokumenter at det er *periodiseringsvirkningene* av transaksjoner en først og fremst har tatt sikte på å regulere (unntak gjelder for finansielle forhold, som er særskilt omtalt). I Ot prp nr 61 (1986-87) er det gitt en omtale av bakgrunnen for at § 10 ble innført. Når det gjelder hvilke skattevirkninger som er aktuelle ved oppkjøp av selskap med etterfølgende fusjon, heter det for eksempel:

«Selve oppkjøpet av selskapet ... vil normalt ikke føre til provenytnap for det offentlige. Det er først ved sammenslutningen av de to selskapene at provenytnap av betydelig omfang oppstår. Dette gjelder spesielt i de tilfeller hvor det ene selskap går med skattemessig overskudd og forutsettes å ville fortsette med det, mens det andre selskap går med vedvarende underskudd, i hvert fall en tid fremover.

... Dersom de to selskaper slås sammen ved fusjon, kan overskudd ved driften av den virksomhet som tidligere ble drevet av det ene selskapet føres mot fremtidig underskudd i den andre virksomheten. For

staten gir dette reduserte skatteinntekter. Den beskatningen som ville ha kommet dersom fusjonen ikke hadde funnet sted, kan enten ikke gjennomføres eller må utsettes til senere. Målt i nåverdi er det klart at også en utsettelse med skatteinntektene er et endelig skatetetap.»

Det er gjennomgående for de eksempler som nevnes at § 10 er ment å skulle ivareta periodiseringsvirkningene av transaksjonene (herunder av at partene er i *forskjellig skatteposisjon*). Dette er også lagt til grunn i senere omtale av bestemmelsen. Temaet i den foreliggende sak - nemlig regulering av skattepliktig overskudd ved sparte driftskostnader - var ikke berørt.

Ved brev av 31. oktober 1994 sendte Finansdepartementet på høring utkast til forskrift om standardisering av vilkår som settes etter petroleumsskatteloven § 10. Slik forskrift ble ikke fastsatt, blant annet fordi selskapene ønsket å videreføre fleksibiliteten gjeldende bestemmelse gir. Men i beskrivelsen av tilfellene der det skjer fusjon av særskattepliktige selskaper, uttales det følgende i brevet av 31. oktober 1994:

«Enkelte av utvinningsselskapene på norsk kontinentalsokkel har betydelige ligningsmessige underskudd og aktiverte letetekostnader. For noen av disse selskapene er sannsynligheten stor for at de aldri vil få inntekter som er store nok til å få effektivt fradrag for disse beløpene. Fusjon mellom et slikt selskap og et selskap i skatteposisjon vil kunne medføre en uakseptabel reduksjon i beregnede skatter til staten dersom en ikke har et regelverk som hindrer at fusjoner kan gjennomføres uten at provenyeffektene kompenseres...

Bare dersom to selskaper som skal fusjoneres er i samme skatteposisjon, vil det ikke oppstå endringer i de beregnede skatter til staten».

Også i Ot prp nr 36 (1997-98) går det frem at det særlig er periodiseringsvirkningene som er hovedsiktet for § 10. I forbindelse med at det foreslås endrede (symmetriske) gevinstbeskatningsregler i utvinningsevirsomheten, uttales det:

«Ved overdragelse av (andel i) utvinningstillatelse (med tilhørende andel i fast installasjon), tar departementet også hensyn til eventuelle forskjeller i skatteposisjon mellom selger og kjøper når departementet skal gi samtykke til de skattemessige virkningene av overdragelser etter petroleumsskatteloven § 10. Departementets forslag til endringer i avskrivnings- og realisasjonsbeskatningsreglene kan imidlertid gi grunnlag for en forenkling av § 10-behandlingen, spesielt ved overdragelser mellom oljeselskaper som forventes å være i tilnærmet samme skatteposisjon.»

Petroleumsskatteloven § 10 skiller seg fra det som er alminnelig i skatteretten ved at det gis anvisning på

nåverdiberegninger for å finne frem til de relevante skattevirkningene (jf at det særlig legges vekt på *når* inntektene og utgiftene *periodiseres*). Nåverdiberegninger av forventede skatter før og etter transaksjonen innebærer at det må legges inn forutsetninger om mange fremtidige forhold, blant annet oljepris, valutakurser, inflasjon, produksjonsprofiler på feltene osv.

I de aller fleste saker som har vært behandlet etter § 10, har det ikke vært noe tema at det skal legges inn endrede kostnader i beregningene før og etter transaksjonen. Det foreligger imidlertid tidligere saker der forventede endringer i fremtidige kostnader har inngått i nåverdiberegningene, stort sett i selskapenes favør. I disse sakene har dette medført at også effekten av kostnadsendringer er hensyntatt sammen med øvrige skattevirkninger av transaksjonen. Departementets samtykke etter § 10 vil alltid bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet av om de samlede skattevirkningene av transaksjonen er akseptable, og der mange skjønsmessige vurderinger inngår.

Det er imidlertid ingen uttalelser i forarbeidene til § 10 som tyder på at en spesielt har *tatt sikte på* å nøytralisere skattevirkningene av *endrede kostnader* ved transaksjoner. Tvert i mot sies det i St meld nr 18 (1988-89) når det gjelder hvilke feltspesifikke forutsetninger som skal legges til grunn ved nøytralitetsberegningene:

«Andre faktorer som vil påvirke beregningene er bl a antatt tidspunkt for produksjonsstart, omfanget på utvinnbare reserver i feltet, utbyggingskostnader og *driftskostnader* m.v. Finansdepartementet holder seg her til de offisielle estimater og planer. Det forutsettes alltid at det fra selskapenes side *legges samme forutsetninger til grunn uten hensyn til overdragelsen*. En overdragelse forutsettes ikke å ha noen innvirkning på disse forholdene.» (kursivert her)

De omfattende fusjoner som nå forventes på norsk sokkel, skiller seg på mange måter fra de tilfellene som tidligere har forekommet der. De foreliggende sammenslåingene er for det første av en helt annen størrelsesorden. Videre er kostnadsreduksjoner i seg selv et vesentlig formål med transaksjonene, i tillegg til overtakelse av utvinningstillatelser. Flere av de aktuelle selskapene er dessuten etter hvert kommet i samme (sær) skatteposisjon, slik at det ikke vil oppstå slike periodiseringseffekter som har vært mye av bakgrunnen for § 10 (jf ovennevnte sitat, der det særlig ble vist til provenyvirkingen av at overskudd i det ene selskapet kunne føres mot underskudd i det andre selskapet). Spørsmålet om skattevirkningen av kostnadsendringer skal nøytraliseres gjennom petroleumsskatteloven § 10, er derfor først nå kommet på spissen.

På bakgrunn av en slik endret situasjon, anså departementet det nødvendig å foreta en prinsipiell vurdering av hvordan endringer i administrasjonskostnader/driftskostnader skal behandles i medhold av pe-

troleumsskatteloven § 10. Med utgangspunkt i forarbeidene, og St meld nr 18, jf ovenfor, er det departementets oppfatning at det ikke er i samsvar med formålet med petroleumsskatteloven § 10 å kompensere skatteeffektene av kostnadsendringer i disse sakene.

Hvis staten gjennom § 10 skulle være forpliktet til å frita selskapene for merskatten av økt overskudd ved kostnadsreduksjoner på norsk sokkel, ville det bety at staten ikke får noen skatteandel av de milliardbesparelser som de forventede fusjonene på norsk sokkel kan medføre. Det anses klart at dette ikke har vært tilsiktet da bestemmelsen ble innført. At økt overskudd ved en vellykket fusjon gir økt skattegrunnlag og skatt, er bare naturlig, og gir intet reelt grunnlag for nøytralisering i form av vedtak om skattefritak. Selskapene har i utgangspunktet riktige insentiver til å foreta kostnadsreduksjoner når overskuddet som kan tilskrives reduksjonene er gjenstand for ordinær overskuddsskatt. En nøytralisering tilsvarende nåverdien av fremtidig økt skatt på dette punkt, ville i realiteten gi en tilfeldig overkompensasjon, og dermed gi sterke skattemessige motiv til overdragelsen/fusjonen. Statens nøytralisering av økt skatt er dessuten basert på nåverdien av *forventede* kostnadsreduksjoner. Hvorvidt slike kostnadsreduksjoner virkelig vil skje, blir dermed statens risiko. Det vises for øvrig til den redegjørelsen som er gitt i Ot prp nr 1 (1999-2000).

Departementets prinsipielle standpunkt gjelder endringer i alle driftskostnader, dvs både de som belastes via en operatør (feltspesifikke) og selskapets egne driftskostnader utover dette. I tidligere saker, der endringer i kostnader til en viss grad har vært hensyntatt, har det først og fremst dreiet seg om egne kostnader, gjerne kalt administrasjonskostnader. Denne betegnelsen ble derfor brukt i departementets brev av 4. juni d.å. til OLF/Norret. Departementets prinsipielle standpunkt gjelder imidlertid driftskostnader generelt, jf drøftelsen ovenfor.

Betydningen av tidligere praksis

Som nevnt innebærer § 10 at Kongen (departementet) må samtykke til de skattemessige virkningene av overdragelser med mer i hvert enkelt tilfelle. Både i forbindelse med at bestemmelsen ble innført og senere har en prøvd å finne frem til generelle regler om kan erstatte ordningen med enkeltvedtak etter § 10. Foreløpig har en ikke funnet frem til generelle regler som på en tilfredsstillende måte regulerer de ulike situasjoner som kan oppstå, (jf imidlertid uttalelsen i Ot prp nr 36 sitert ovenfor).

Praksis utformes gjennom den løpende behandlingen av enkeltsaker. Faktum kan variere svært fra sak til sak, og ofte oppstår det problemstillinger som ikke er eksplisitt omtalt i forarbeidene. Departementets avgjørelse vil alltid bero på en helhetsvurdering av forholdene i det enkelte tilfellet. Med mindre saken er

helt kurant, kan en ikke på forhånd ta for gitt hva som vil bli departementets vedtak i saken. Særlig gjelder det når forholdene skiller seg fra tidligere saker, og de skatteeffektene som kreves nøytralisert er annerledes enn de som først og fremst er omtalt i forarbeidene til bestemmelsen.

Begrunnelsen for å ha en ordning med fullmakt for departementet til å treffe vedtak i enkelttilfellene, er nettopp at det skal foretas en konkret vurdering i hver enkelt sak. Det kan derfor vanskelig kalles en skatteskjerpelse eller tilbakevirkning at departementet behandler hver sak for seg ut fra de spesielle forholdene i det enkelte tilfellet. Det er for øvrig ikke holdpunkter for å anta at departementet ville kommet til et annet resultat i de sakene som nå foreligger, dersom de var innkommet til departementet tidligere.

Det fremgår av ovennevnte at departementet anser det fullt ut i samsvar med de retningslinjer Stortinget har gitt for § 10, at det *ikke* kompenseres for skattevirkningene av endringer i kostnadsreduksjoner i de fusjonssakene som nå foreligger på norsk sokkel. En motsatt løsning ville på den annen side medføre at staten måtte kompensere helt andre og betydelige skattevirkninger enn de en tok sikte på ved innføringen av bestemmelsen. Å legge til grunn at staten gjennom § 10 skal nøytralisere slike skatteeffekter i de foreliggende fusjonssaker, vil derfor innebære en større endring av praksis enn å legge til grunn at slike endringer *ikke* skal hensyntas. Spørsmålet om å hensynta slike skatteeffekter i de foreliggende saker måtte derfor i tilfellet først forelegges Stortinget, jf omtalen i Ot prp nr 1.

Betydningen av innsendt søknad

Det fremgår av forarbeidene at et viktig hensyn bak vedtakelsen av § 10 var at partene skulle ha mulighet til å få et bindende forhåndsamtykke, som skal legges til grunn for ligningen av en planlagt transaksjon, *før transaksjonen gjennomføres*. I Ot prp nr 61 er det blant annet uttalt at en ved å

«anvende en tradisjonell fremgangsmåte - en regulering av virkningene av overdragelse som ligningsmyndighetene tar standpunkt til *i etterhånd* - ikke (vil) kunne oppnå den type forutberegnelighet som departementets forslag åpner for. Slik dette er utformet, får partene i en overdragelsessituasjon mulighet *på forhånd*. De vil da kunne få en avgjørelse før transaksjonen rettslig sett er gjennomført.»

Det følger av ovennevnte at det først er når departementet *har truffet et vedtak* at partene har sikkerhet med hensyn til de skattemessige virkninger, og da basert på de vilkår som departementet har fastsatt i vedtaket. Før departementet har truffet et vedtak, kan ikke partene ha noen sikker forventning om hva de skatte-

messige virkninger skal være. Det gjelder særlig når skattevirkningene atskiller seg fra de typetilfellene som er behandlet i forarbeidene.

Dette gjelder uansett om det har vært kontakt mellom selskapene og myndighetene om § 10 behandlingen forut for vedtak. Dette er uttrykkelig uttalt i Ot prp nr 61, der det blant annet heter om saksbehandlingen:

«En praktisk fremgangsmåte for partene vil være å utarbeide forslag til løsninger som de ber departementet ta stilling til. ... Som allerede nevnt er det klart at også en omforent løsning må komme til uttrykk som et forvaltningsvedtak med de vanlige rettsvirkninger som er knyttet til slike vedtak. De skattemessige rettsvirkninger vil derfor måtte utledes av forvaltningsvedtaket, og ikke av de sonderinger og drøftelser av forvaltningslignende karakter som har gått forut for vedtaket.»

I brevet fra BP Amoco vises det til at departementet i møte med selskapet i januar i år ikke ga noen indikasjoner på at en endring i praksis ble vurdert, men i stedet påpekte at eventuelle kostnadsbesparelser måtte dokumenteres grundig. Jeg vil vise til at møtet i januar var et rent orienteringsmøte, som selskapet hadde tatt initiativ til for å redegjøre for fusjonsprosessen og den kommende § 10-søknaden. Endelig søknad med beregninger av de skatteeffekter selskapet krevet nøytralisert, ble oversendt departementet i april. Først etter dette tidspunktet hadde departementet det relevante grunnlaget for å foreta en nærmere vurdering av det aktuelle spørsmålet. Så snart departementet hadde tatt et prinsipielt standpunkt, ble oljeindustrien varslet ved brev av 4. juni i år.

Selskapet hevder at det innleverte søknad i tillit til at tidligere praksis fortsatt skulle gjelde. Som nevnt var forholdene i de pågående omstillingssaker av en slik karakter, at det uansett ikke uten videre kunne utledes av tidligere saker hvordan den skattemessige behandlingen ville bli. Fusjonen av selskapene i Norge kommer dessuten som følge av fusjonen på morselskapsnivå. Det er derfor lite sannsynlig at den skattemessige behandlingen etter § 10 har vært bestemmende for beslutningen om å fusjonere de norske selskapene. En nøytralisering av skattevirkningen av kostnadsbesparelser, ville dermed innebære en betydelig «tilleggsgevinst».

Det følger av det ovenstående at søknadstidspunktet ikke vil være avgjørende. Etter mitt syn må departementets prinsipielle standpunkt vedrørende den skattemessige behandlingen av sparte driftskostnader ved fusjon, gis virkning på alle § 10-avgjørelser i saker av denne art. Skattefritak for et milliardbeløp i fremtidige overskudd i den foreliggende sak, ville innebære en helt ubegrunnet forskjellsbehandling.

Vedlegg 3

Brev fra Finans- og tolldepartementet til finanskomiteen, datert 19. november 1999.

Utkast til vedtak til lov om endringer i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt

Under punkt 21.4 i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte- og avgiftsopplegget 2000 - Lovendringer har Finansdepartementet foreslått at etterskuddsskatten skal betales i tre like store terminer, to terminer som forhåndsskatt og en termin som resterende skatt.

I forslag til lov om endringer i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt § 27 nr. 7 er det oppstått en trykkfeil som dessverre ikke har blitt oppdaget tidligere. Feilen medfører at forslaget til endringer i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt § 27 nr. 7 i Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) og utkast til Innst. O lyder:

«Dersom resterende skatt overstiger to tredjedeler av utlignet skatt skal skattyter svare rente av differansen etter nærmere regler som fastsettes av departementet. Rentebeløpet forfaller til betaling sammen med resterende skatt.»

Isteden for to tredjedeler skulle det her stått en tredjedel slik at ordlyden i § 27 nr. 7 blir:

«Dersom resterende skatt overstiger *en tredjedel* av utlignet skatt skal skattyter svare rente av differansen etter nærmere regler som fastsettes av departementet. Rentebeløpet forfaller til betaling sammen *med resterende skatt.*»

Jeg anmoder om at finanskomiteen fremmer forslag til lovtekst i samsvar med dette.